Приложение към Заповед № РД-336/24.04. 2012 г.
на министъра на околната среда и водите

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

гр. МОНТАНА

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА

през 2018 година

СЪДЪРЖАНИЕ

I.Въведение.....7

II. Анализи по компоненти на околната среда 10

II..1.Качество на атмосферния въздух 10

1. Мрежа за контрол качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ –Монтана като част от НСМОС - подсистема “Въздух”..... ...10

2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции..... 10

- Райони за оценка и управление /РОУ/ на качеството на атмосферния въздух 11

- Източници на емисии на територията на РИОСВ – Монтана 16

3. Оценка на качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Монтана……..17

II.2. Води 19

1. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контролната дейност през годината.....17

2. Опазване на повърхностните води.....19

- поречия, попадащи в обхвата на РИОСВ – Монтана, кратка характеристика на пунктовете за наблюдение на повърхностните води, състояние на повърхностните води по отношение на замърсяването

3. Подземни води.....45

4. Състояние на хидротехническите съоръжения /диги, язовирни стени и т. н./.....53

5. Оценка на състоянието на повърхностните и подземни води на територията на РИОСВ.....55

II.3.Земи и почви.....57

1. Обобщена информация за територията на РИОСВ - Монтана.....57

2. Замърсяване на почвите с тежки метали и метаилоиди.....57

3. Нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост..... 57

4. Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/.....58

5. Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти.....58

6. Ерозия на почвите.....59

7. Засоляване и вкисляване на почвите.....59

8 Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност.....60

9. Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ – Монтана.....60

II.4.Защитени територии и биоразнообразие.....62

1. Защитени територии..... 62

2. Биоразнообразие, Натура 2000.....76

III. Анализи по фактори на въздействие 87

III.1.Отпадъци 87

1. Кратка информация и анализ на разработването , приемането от общинските съвети,

актуализирането на общински програми за управление на отпадъците и общински наредби.... 87

2. Битови отпадъци.....87

3. Строителни отпадъци..... 89

4. Масово разпространени отпадъци.....89

5. Производствени и опасни отпадъци..... 89

6. Контрол на търговци и брокери на отпадъци.....89

7. контрол относно превоз на отпадъци.....90

8. Финансов контрол на масово разпространени отпадъци.....91

III.2.Шум.....92

1. Контрол на промишлените източници по тоношение на излъчвания от тях шум

в околната среда.....92

III.3. Радиационен контрол.....97

1. Радиоционния гама фон и атмосферна активност.....97

2. Радиологичните характеристики на необработваеми почви и води.....97

III.4. Химикали и управление на риска от големи аварии..... .98

1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите..... 98

2. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контрола през годината, съгласно различните нормативни актове.....98

3. Кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управление на риска от големи аварии).....99

IV. Превантивна дейност и контрол.....102

1. Комплексни разрешителни.....104

2. Екологична отговорност и отстраняване на минали екологични щети.....104

3. Информация за състоянието на околната среда за активно формиране на обществено поведе ние за грижа към околната среда.....106

4. Административно-наказателна отговорност и принудителни административни мерки.....109

V. Проекти/ обекти с екологично предназначение 113

VI. Заключение.....116

СПИСЪК НА НАЙ-ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗВ	Закон за водите
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗГМО	Закон за генетично модифицираните организми
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗЗ	Защитени зони
ЗМ	Защитена местност
ЗТ	Защитени територии
БЗП	Билкозаготвителен пункт
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ВЕЕС	Висш експертен екологичен съвет
ВЕЦ	Водноелектрическа централа
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДОВОС	Доклад за оценка на въздействието върху околната среда
ДГС	Държавно горско стопанство
ЕС	Европейски съюз
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КПКЗ (IPPC)	Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването
ЛМС	Локална мониторингова станция
МЗ	Министерство на здравеопазването
МФ	Министерство на финансите
МИЕ	Министерство на икономиката и енергетиката
МЗГ	Министерство на земеделието и горите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МПС	Моторно превозно средство
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НПО	Неправителствена организация
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда

ПЗ	Природна забележителност
ПДЕ	Пределно допустими емисии
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПП	Природен парк
ПР	Поддържан резерват
Р	Резерват
ПДК м.е.	Пределно допустима концентрация – максимална еднократна
ПДК ср.дн.	Пределно допустима концентрация – средноденонощна
ПДК ср.год.	Пределно допустима концентрация – средногодишна
ПДН	Пределно допустима норма
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП	Подробен устройствен план
ПАВ	Полициклични въглеводороди
ФПЧ	Фини прахови частици
РЛ	Регионална лаборатория
РОУ	Райони за оценка и управление

РИОСВ – Монтана

Адрес:

гр. Монтана 3400

ул.”Юлиус Ирасек” № 4, п.к. 55

телефон 096/300960; факс 096/300960, 300961

e-mail: riosv_mont@net-surf.net

http://www.riosv-montana.com

зелен телефон: 096/300961

ТЕЛЕФОНИ

Директор –	096/300960
Технически сътрудник; зелен телефон –	096/300961
Директор на дирекция „АФПД“/Гл. счетоводител	096/300965
Директор на дирекция “КПД” –	096/300561
Административно обслужване “Едно гише” -	096/300964
Направление “Опазване чистотата на атмосферния въздух и ВФФ” –	096/300963
Направление “Опазване на водите” –	096/300964
Направление “Управление на отпадъците и опазване на почвите” –	096/300964
Направление “Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, екологична отговорност и доброволни ангажименти”–	096/300964
Направление “Екологична оценка и ОВОС” –	096/300964
Направление “Биологично разнообразие, защитени територии и зони” -	096/300963
Направление “Специализирани регистри” –	096/300963

ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът за състоянието на околната среда на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана е подготвен от експертите на инспекцията с цел обективно и своевременно информиране на обществеността за състоянието на околната среда в териториалния обхват на РИОСВ – Монтана – област Монтана и област Видин.

В Регионалния доклад за състоянието на околната среда през 2018 г. е представена информация по всички компоненти на околната среда – въздух, води, почви, биологично разнообразие, както и факторите, които й въздействат – отпадъци, шум, химични вещества.

Регионалния доклад е насочен към заинтересованите за опазване на околната среда – държавни институции, граждани, неправителствени организации, учащи.

КРАТКА ФИЗИКО-ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РАЙОНА

В обсега на контрол от страна на РИОСВ – Монтана попадат две области Монтана и Видин. Област Монтана включва единадесет общини: Берковица, Бойчиновци, Брусарци, Вълчедръм, Вършец, Георги Дамянаво, Лом, Медковец, Монтана, Чипровци и Якимово. Област Видин включва също единадесет общини: Белоградчик, Бойница, Брегово, Видин, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ново село, Ружинци и Чупрене.

Географско положение, граници и големина

Частта от северозападния район на РБългария, която контролира инспекцията, заема територия до р. Дунав на север, билото на Западна Стара планина на юг, на запад границата съвпада с държавната граница с РСърбия и Черна гора, а на изток с област Враца. Граничното му положение с р. Дунав и близостта му до гр. София са дали отражение върху стопанското развитие на района. В миналото тази част от страната е била аграрен снабдител на София и Софийския индустриален и консумативен район. При новите условия географското положение придобива нови измерения. Ломското пристанище се оформя като най-важното за доставка на суровини и стоки, увеличава се значението на пристанище Видин и „Дунав мост 2“, като важен транспортен коридор.

Стопанско - географска преценка на природните условия и ресурси

Релеф

Районът се характеризира с разнообразен релеф, включващ част от Дунавския бряг, Дунавската равнина, Предбалкана и северните склонове на Западна Стара планина. Крайдунавските низини (Видинска, Ломска и Златия) и прилежащата им част от Дунавската равнина обхващат 60% от територията на района. Равнинният характер на релефа и близостта му с пълноводната р. Дунав способстват за напояване и механизирано обработване на земите. Следва Западната част на Предбалкана (Връшка чука, Бабин нос, Белоградчишкия венец, Ведерник, Широка планина, Веренишко бърдо и Пъстрина). Тя има разположение северозапад-югоизток. По южните склонове на Предбалкана се намират едни от най-големите овощни градини и лозя, а естествените пасища благоприятстват развитието на пасищното животновъдство. Старопланинската част започва от

прохода Свети Никола, Чипровско-Берковския дял и стига до Козница. В тази част са най-хубавите букови гори и пасища в Северозападна България, което е важно условие за развитие на дърводобива и животновъдството. Петроханският проход предоставя най-краткия път от София до Видин и Лом, а долинните разширения на реките между Предбалкана и Стара планина са благоприятни за развитие на земеделието.

Полезни и изкопаеми

От полезните изкопаеми в района със стопанско значение са медните и оловно-цинкови руди в Чипровска планина, като с ограничени запаси, но богати по съдържание на метал са железните руди при с. Мартиново, общ. Чипровци. От нерудните изкопаеми стопанско значение имат запасите на варовици и мергели – суровина за циментовата промишленост и за производството на вар. Глините при с. Клисурица се използват като суровина за подовата керамика, брекчите при с. Челюстница – за производство на облицовъчни материали, а мрамора и гранита в Берковско - за облицовъчни материали и изделия. При с. Кошава и Сланотрън се намират най-големите запаси на гипс в страната. Златоносен пясък има по поречието на р. Огоста и р.Златица.

Климат

Климатът е умерено континентален. Средната януарска температура е 0◦С, а средната юлска - 20◦С. През лятото преобладават северозападни влажни ветрове, а през зимата те са североизточни, причиняващи измръзване на почвите.

Води

Водите в района все още се използват недостатъчно. В горните течения водите на реките се използват за електропроизводство (Петроханската каскада и каскадата на р. Горни Лом.). Все още слабо е използването на водите от язовир “Огоста”, а е възможно да бъдат напоявани над 1,5 млн. дка нови поливни площи.

Почви

Почвите в региона са разнообразни. Низините са покрити с плодородни алувиално-ливадни почви. Черноземите в Дунавската равнина са образувани върху льосова основа. В Предбалкана преобладават светлосиви и тъмносиви горски почви, а в Старопланинската част – кафяви горски и планинско-ливадни почви. Почвеното богатство е добра предпоставка в съчетание с климатичните условия и повърхнината за производството на зърнени храни, фуражи, захарно цвекло, за развитие на зеленчукопроизводството, лозарството и овощарството.

Флора

Регионът се отличава с голямо разнообразие на дървесни, храстови и тревни съобщества. Горските ресурси са представени предимно от широко-листни гори (дъб, бук, габър, липа, ясен и др.), по поречията – върби, лески, елши, тополи, в планинските части – смесени широколистно-иглолистни (бук, ела, смърч, бор) и във високопланинските части - иглолистни (ела, смърч, клек). Храстовидните формации като подлес или самостоятелно се срещат на-всякъде - шипка, къпина, малина, трънка, дрян, келяв габър и т. н. Предбалканът и Старопланинието са най-богатите по отношение на биоразнообразие, като тук се срещат около 45 реликтни /в миналите геологични епохи са имали широко разпространение, а днес заемат неголеми територии/ и ендемични /срещат се само в определен географски район/ защитени видове растения. Значителна част от териториите с богато биологично разнообразие са включени в границите на защитените зони от Националната екологична мрежа Натура 2000

Фауна

Районът има значително разнообразие. Най-многочислено е видовото разнообразие сред гръбначните. Гнездящите птици са над 150 вида, влечугите са над 16 вида, бозайниците - над 60 вида, рибите – над 20. Богата на реликтни и ендемитни /срещат се само в определен географски район/ видове е и безгръбначната фауна.

Население

Селищната мрежа се състои от 22 общини, съответно по единадесет за област Монтана и област Видин.

II. Анализи по компоненти на околната среда.

II. 1. Качество на атмосферния въздух.

1. Мрежа за контрол качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Монтана като част от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) – подсистема „Въздух”

„Въздухът” е основен компонент на околната среда, без който съществуването на всички живи организми е невъзможно. Неговото качество е от съществено значение за здравето на населението и околната среда. Под „Качество на атмосферния въздух” се разбира състоянието на приземния слой на атмосферата, определено от състава и съотношението на естествените й съставки и добавените вещества с естествен и антропогенен произход.

Атмосферният въздух представлява смес от различни газове, сред които преобладават количествено четири съставки: азот (75,51 % масово участие), кислород (23,01 % масово участие), аргон (1,29 % масово участие) и въглероден диоксид (0,04 % масово участие). Останалите съставки като водород, неон, хелий и др. са в незначителни количества. Освен тези постоянни газове в атмосферния въздух се появяват различни частици и газове, в по-малки или в по-големи количества, в зависимост от климата, сезона, мястото и др. фактори, които са вследствие замърсяване от човешката дейност в сферите на промишлеността, бита, транспорта и др. Тези вещества се наричат „замърсители” или „вредни вещества”. Това са всички тези вещества, които предизвикват промени в качеството на атмосферния въздух и могат да доведат до неблагоприятни последици върху живота и здравето на хората, до увреждане на живите ресурси, почвата и екосистемите.

Качеството на атмосферния въздух в приземния слой се определя от следните по-често срещани въздушни замърсители: частици (прах, сажди, аерозоли и др.), озон, въглероден оксид, серен диоксид, азотен диоксид, олово, арсен, тежки метали, полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ) и др.

През 2018 г. в региона на РИОСВ – Монтана е действал един стационарен пункт за контрол на качеството на атмосферния въздух в гр. Монтана, а именно „РИОСВ – Монтана” – градски фонов. Пунктът се обслужва от Регионална лаборатория – Монтана и работи с ръчно пробонабиране всеки работен ден. Контролираните замърсители са: „серен диоксид”, „азотен диоксид”, „ПАВ”, „$ФПЧ_{10}$” и „никел”. Мониторингът на качеството на атмосферния въздух в гр. Видин се осъществява от автоматична измервателна станция – Видин. Пунктът е градски фонов. Контролираните замърсители в него са: „серен диоксид” и „$ФПЧ_{10}$”. Монтана и Видин са най-големите градове на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, с най-добре развити инфраструктура, промишленост, численост на населението и съответно най-много действащи и потенциални източници на замърсяване на атмосферния въздух.

2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции

Във връзка с ограничаване на антропогенното въздействие върху качеството на атмосферния въздух са издадени нормативни актове, имащи за цел защита на човека и околна среда от отрицателни последици. С тези закони се определят и норми:

- за имисии – пределно допустими концентрации на вредните вещества, чието наличие във въздуха не застрашава здравето на населението, флората и фауната;
- за емисии – норми за допустимо количество вредни вещества, които могат да бъдат отделяни в атмосферния въздух от съответните източници и зависят от вида, спецификата и мощността на отделните производства и инсталации.

Пределно допустимата концентрация на даден замърсител се определя като маса, съдържаща се в един кубически метър въздух при нормални условия и може да бъде:

- максимално еднократна концентрация – определя въздействието на замърсителя за кратък период от време (30 или 60 минути);

- средноденонощна концентрация – показва допустимата степен на замърсяване за продължителен период, обхващащ пиковите часове и часовете, в които очакваното замърсяване е най-малко (през нощта);
- средногодишна концентрация е средно аритметично от средноденонощните концентрации, регистрирани в продължение на една година.

Всички тези пределно допустими концентрации дават оценка за степента на замърсяване на атмосферния въздух и за неговото качество. Разпределението на пунктовете, контролиращи качеството на атмосферния въздух, е посочено в табл. 2.1.

Таблица 2.1.

Замърсител	**ФПЧ10**	**Pb аер.**	**SO_2**	**NO_2**	**CO**	**H_2S**	**бензен**	**NH_3**	**ПАВ**	**As аер.**	**Cd аер**	**Ni**	**ФПЧ2.5**	**NO**	**O_3**
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Общ брой пунктове	2	-	2	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-
в т.ч.:															
1.Пункт "РИОСВ-Монтана", гр. Монтана	да	-	да	да	-	-	-	-	да	-	-	да	-	-	-
2. Автоматична измервателна станция, гр. Видин	да	-	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Брой пунктове с концентрация над ПС на СЧН или ПДК м.е в т.ч.	2	-	0	0	-	-	-	-	0	-	-	0	-	-	-
1.Пункт „РИОСВ-Монтана", гр. Монтана	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Автоматична измервателна станция, гр. Видин	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Пунктове с концентрация над СГН, в т.ч.:	2	-	0	0	-	-	-	-	1	-	-	0	-	-	-
1.Пункт „РИОСВ-Монтана”, гр. Монтана	да	-	-	-	-	-	-	-	да	-	-	-	-	-	-
2. Автоматична измервателна станция, гр. Видин	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ПС на СЧН - прагова стойност на средночасова норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители

ПС на СДН - прагова стойност на среднодневна норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители (24-часова експозиция)

СГН - средногодишна норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители при едногодишна експозиция

ПДК - максимална концентрация на замърсяващите вещества в околната среда, непредизвикващи неблагоприятно въздействие върху населението, флората и фауната

ПДКм.е. - най-високата допустима краткосрочна концентрация в продължение на 30- или 60-минутна експозиция за определен замърсител, регистриран в даден пункт за определен период на наблюдение

ПДКср.дн. - допустимата концентрация в продължение на 24-часова експозиция като средна аритметична стойност от еднократните концентрации, регистрирани неколкократно през денонощието, или тази, отчетена при непрекъснато пробовземане в продължение на 24 часа

ПДКср.год. - допустимата концентрация в течение на едногодишна експозиция като средна аритметична стойност от среднодененощните концентрации, регистрирани в продължение на една година

- **Фини прахови частици (ФПЧ$_{10}$)**

Финитe прахови частици са основен замърсител на атмосферния въздух в населените места поради голямото разнообразие на източници, емитиращи ФПЧ – горивни инсталации, транспорт, битово отопление и др. Допустимата средногодишна концентрация за ФПЧ$_{10}$ е ПДКср.год. = 40 μg/m^3 при норма от максимум 35 броя превишения на среднодененощната концентрация ПДКср.дн. = 50 μg/m^3 през годината.

През 2018 година средногодишната концентрация на ФПЧ$_{10}$ в пункт „РИОСВ – Монтана” е 44,1 μg/m^3 – 1,1 пъти нормата за ПДК ср.год. Дните с превишения на ПДКср.дн. са 112 - около 31 % от общия брой анализирани проби, като преобладаващата част от тях са през есенно-зимния сезон на годината. Анализът на получените резултатите потвърждава за пореден път, че основен източник за замърсяване на атмосферния въздух с ФПЧ$_{10}$ е битовото отопление на твърдо гориво. С прилагане и изпълнение на мерките в приетата в края на 2018-та година от ОбС-Монтана „Комплексна програма на община Монтана за намаляване нивата на ФПЧ10 и ПАВ в атмосферния въздух за периода 2019-2023 г.“ се предвижда значително намаление, респективно достигане на нормите за чист въздух в населените места на общината.

Броят на дните с регистрирани превишения в автоматичната измервателна станция в гр. Видин са 120, или около 43 % от общия брой 280 анализирани проби. Констатира се известно увеличение на средногодишната концентрация - 51,2 μg/m^3, спрямо 45,2 μg/m^3 за предходната година,

но трябва да се отбележи и факта за липса на данни за период със значително по ниски нива на замърсяване от м. април до м. юни 2018 г. Замърсяването с ФПЧ$_{10}$ в гр. Видин е с подчертано сезонен характер – от м. януари до м. март и от м. октомври до м. декември, т.е. през есенно-зимния сезон, с основен източник отоплението на твърдо гориво в битовия и обществения сектор. В обозримо бъдеще град Видин не се очаква да бъде газифициран, поради което заложените в плана за действие до 2020 г. към актуализираната общинска програма мерки са насочени основно към увеличаване на енергийната ефективност на общинските и частни сгради, използване на високо ефективни горивни устройства и нискоемисионни горива в битовия сектор.

Брой на превишенията на среднодеионощните стойности на „ФПЧ$_{10}$“ по месеци в пункт „РИОСВ – Монтана“ и пункт „АИС – Видин“ през 2018 г.

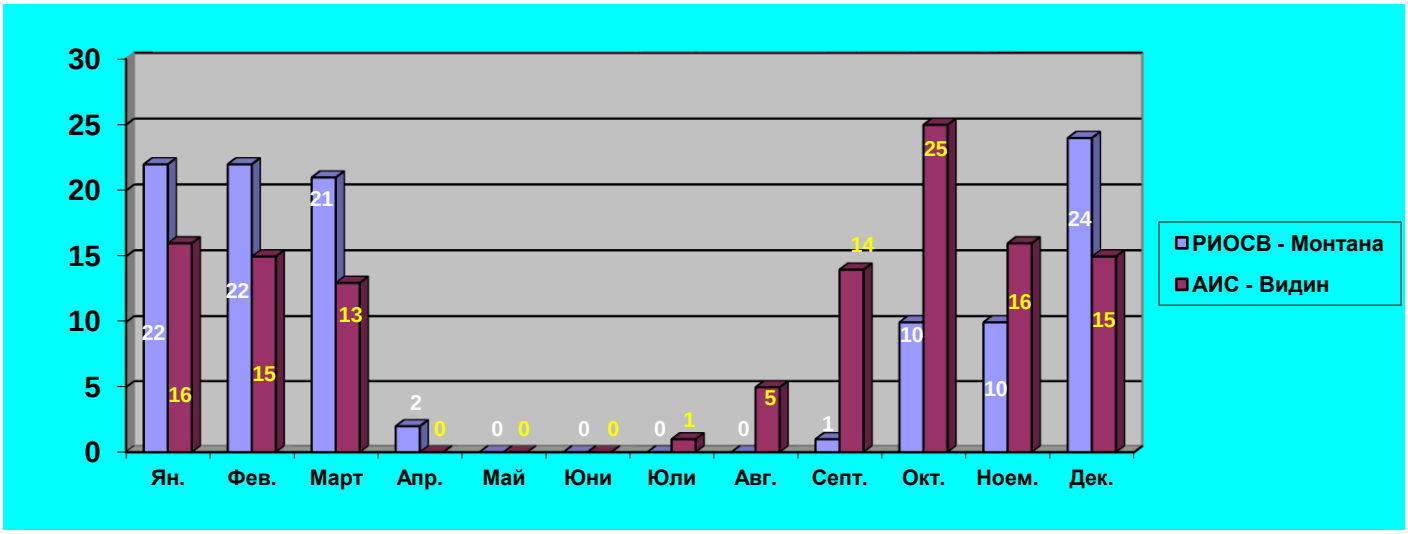

Средни годишни концентрации в µg/m^3 по показател „ФПЧ$_{10}$“ в пункт „РИОСВ – Монтана“ и пункт „АИС – Видин“ за периода 2010 г. ÷ 2018 г.

	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
РИОСВ – МОНТАНА	59.1	59.6	55.3	52.5	64.1	51.4	48.0	44.9	44.1
АИС – ВИДИН	76.4	73.4	56.7	-	60.8	69.8	60.2	45.2	51.2

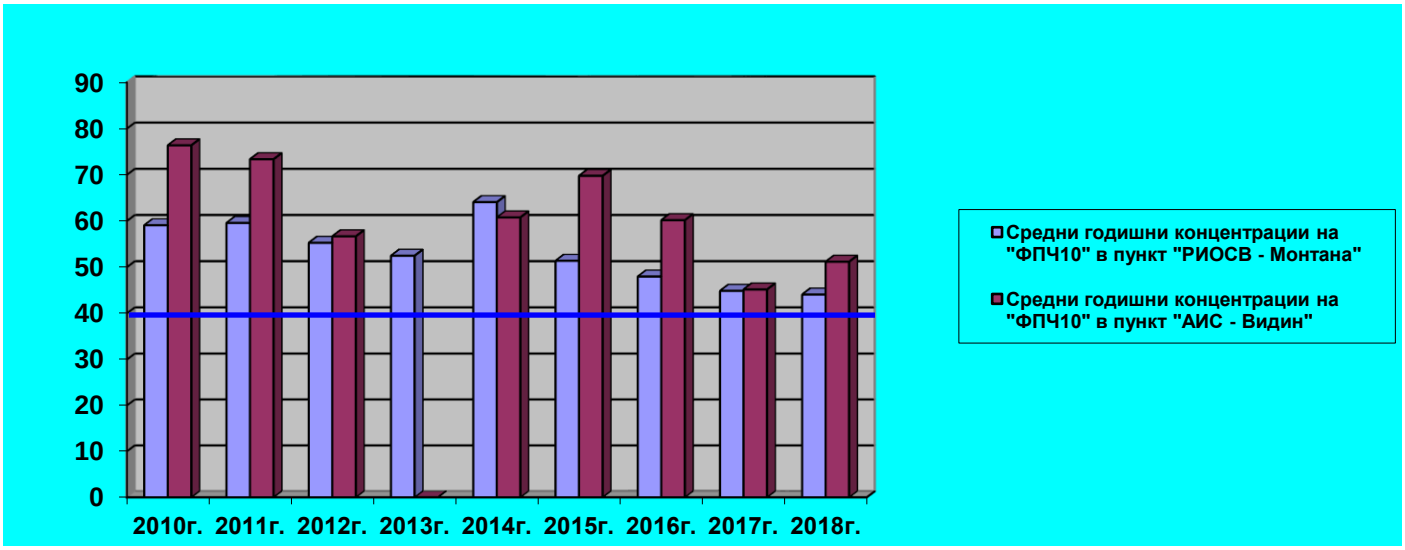

- **Азотен диоксид**

През 2018 год. не са регистрирани превишения на максимално еднократните и средногодишната пределно допустими концентрации на азотен диоксид в стационарния пункт в гр. Монтана. Констатира се добре изразена сезонна зависимост на стойностите, като по-високите концентрации са през зимния отоплителен сезон, с отчетена най-висока максимално еднократна стойност 198,8 µg/m^3. Средногодишната концентрация за пункт „РИОСВ – Монтана" е 17,15 µg/m^3 при ПДКср.год. = 40 µg/m^3. В пункта в гр. Видин не се извършва измерване по показател „азотен диоксид".

Средни годишни концентрации в µg/m^3 по показател „Азотен диоксид" в пункт „РИОСВ – Монтана" за периода 2010 г. ÷ 2018 г.

2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
21.50	17.64	16.10	22.05	23.68	21.85	20.82	21.49	17.15

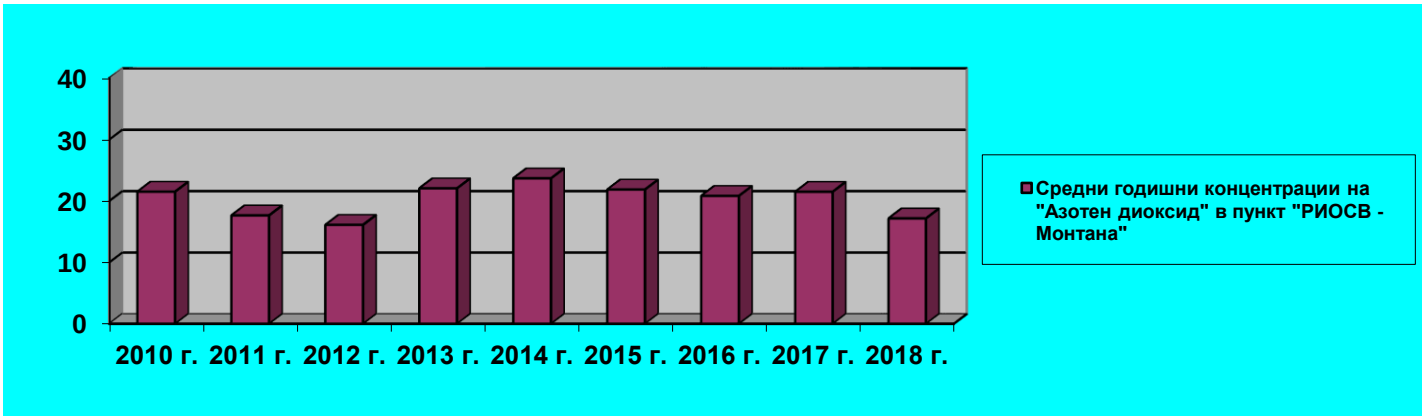

- **Серен диоксид**

В пункт „РИОСВ – Монтана" не са регистрирани превишения на ПДКм.е. = 350 µg/m^3 и ПДКср.дн. = 125 µg/m^3 на серен диоксид, като максималните измерени концентрации през 2018 година са съответно 62,0 µg/m^3 и 40,63 µg/m^3.

В автоматичната измервателна станция в гр. Видин за същия период също не са регистрирани превишения. Най-високите отчетени максимална еднократна и средноденонощна концентрации в пункта са съответно 32,92 µg/m^3 и 12,91 µg/m^3.

Есенно-зимния сезон се характеризира с повишени концентрации на серен диоксид поради масово използване на твърди горива за битово отопление и неблагоприятни атмосферни условия – ниски температури и атмосферно налягане, тихо време и температурни инверсии.

- **Никел**

Измерванията през 2018 г. по показател „никел“ не показват тенденция към повишаване на съдържанието му в атмосферния въздух в гр. Монтана и е значително под допустимата норма. Средногодишната концентрация е 0,50 ng/m^3 при целева норма от 20 ng/m^3.

- **Полициклични ароматни въглеводороди**

Непълното горене на твърдо гориво в битовия сектор и неправилно изгаряне на дизеловото гориво в двигателите на автомобилите са причина за завишените стойности на концентрациите на ПАВ в пункт „РИОСВ – Монтана” през есенно-зимния период (януари-март и октомври-декември) на 2018 г., като през останалата част от годината стойностите са нулеви (под границата на количествено откриване на метода). Средногодишната целева норма от 1 ng/m^3 (приложение № 1 към чл. 3 от Наредба № 11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух) е превишена двойно – 2,0 ng/m^3.

Средни годишни концентрации на ПАВ (ng/m^3)
в пункт „РИОСВ – Монтана“ за периода 2011 г. ÷ 2018 г.

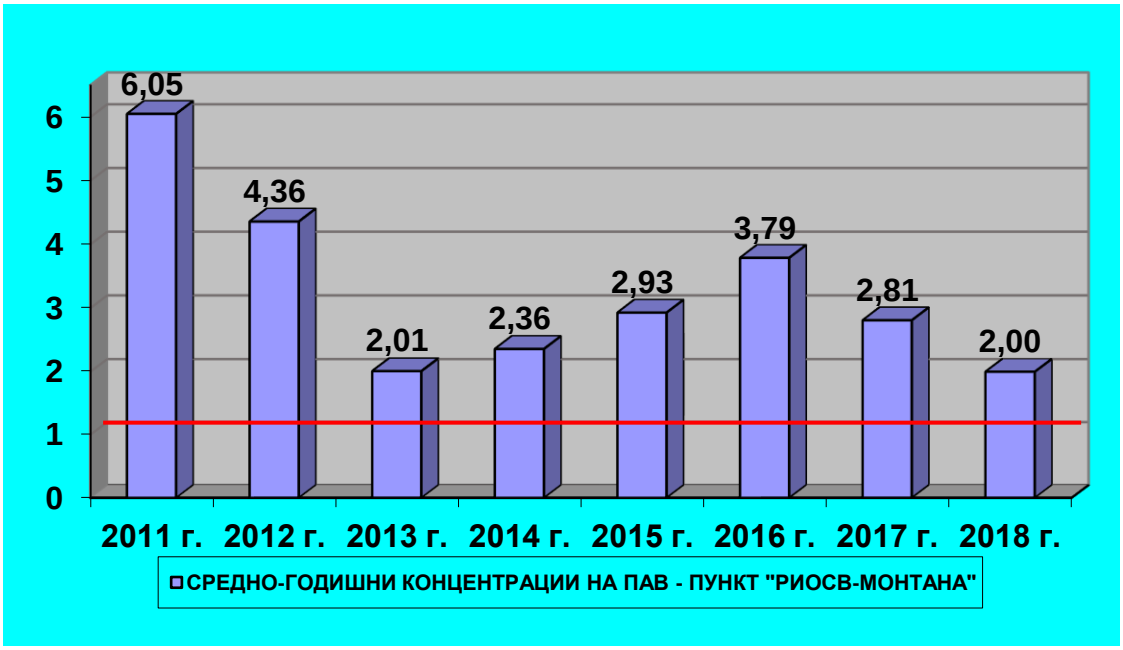

Районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух са определени в съответствие с изискванията на Наредба № 7 (ДВ, бр. 45/1999 г.) и Наредба №12 (ДВ, бр.58 / 2010 г.) към Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ) (ДВ, бр. 45/1996 г.).

Изпълнителната агенция по околна среда, съгласувано с РИОСВ – Монтана, изготви списък на районите за оценка и управление на КАВ на територията й. Те са както следва:

- **По чл. 30, ал. 1, т.1** – райони, в които нивата на един или няколко замърсители превишават установените норми и/или нормите плюс определени допустими отклонения от тях (включително и райони, в които е налице превишаване на установените норми за съответните замърсители, в случаите когато за последните не са определени допустими отклонения). Тук попадат:

I район – Монтана, обхващащ община Монтана;

II район – Видин, обхващащ община Видин;

- **По чл. 30, ал. 1, т. 3** – райони, в които нивата на един или няколко замърсители са между съответните горни и долни оценъчни прагове. Тук попадат:

III район – Лом, обхващащ община Лом

IV район – Берковица, обхващащ общините Берковица, Вършец, Чипровци, Георги Дамяново и Чупрене;

V район – Брегово, обхващащ общините Брегово и Ново село;

- **По чл. 30, ал. 1, т. 4** – райони, в които нивата на един или няколко замърсители не превишават долните оценъчни прагове. Тук попадат:

VI район – Бойчиновци, обхващащ общините Бойчиновци, Брусарци, Медковец, Вълчедръм и Якимово;

VII район – Кула, обхващащ общините Кула, Грамада, Макреш и Бойница;

VIII район – Белоградчик, обхващащ общините Белоградчик, Димово и Ружинци.

Общините, класифицирани по чл. 30, ал. 1, т. 3 и т. 4 не разполагат със стационарни пунктове за контрол качеството на атмосферния въздух.

На всяка от общини Монтана и Видин са извършени по 2 проверки за прилагане и изпълнение на мерките, предвидени от общините за 2018 г. за намаляване на нивата на $ФПЧ_{10}$. Констатира се цялостно или частично изпълнение основно на мерките, които не са свързани с кандидатстване по различни оперативни и европейски програми.

Източници на емисии на територията на РИОСВ – Монтана

През 2018 г. на територията на РИОСВ – Монтана осъществяват дейност 330 бр. обекти, включително 86 бр. бензиностанции, попадащи в обхвата на контрол съгласно ЗЧАВ и подзаконовите му нормативни актове по отношение емитирането на вредни вещества атмосферния въздух.

Единственият голям горивен източник на територията на РИОСВ – Монтана е ТЕЦ към "Видахим" АД, гр. Видин. През цялата 2018 г. централата не е работила, за което РИОСВ – Монтана е уведомявана ежемесечно от оператора на ТЕЦ-а.

В изпълнение на годишния график за спазване на изискванията на ЗЧАВ и Наредба № 1 от 2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (ДВ, бр. 64/2005 г.) са извършени 43 броя контролни проверки, от които 19 броя извънредни и 13 броя по изпълнение на условията в издадени комплексни разрешителни. Дадено е едно предписание, изпълнено в указания срок.

От операторите, задължени да извършват собствени измервания през 2018 г. на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от точкови източници, са представени 19 броя доклади с резултати от измерванията. Същите са оценени в съответствие с изискването на чл. 40, ал. 1 от Наредба № 6 от 26.03.1999 г. за реда и начина за измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници (обн., ДВ, бр. 31/1999 г.), като превишения на нормите за допустими емисии не са констатирани.

За констатирано превишение на нормите при контролно измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от парова централа на маслодобивната фабрика в с. Доктор Йосифово, общ. Монтана, обл. Монтана, е наложена текуща санкция на „Фаустина груп" ЕООД, гр. София. Отменена е действаща и е наложена нова текуща санкция на „БКС Бъдинстрой" АД, гр. Видин, за установено с контролно измерване увеличаване на замърсяването на атмосферния въздух с наднормени емисии от работата на асфалтосмесител „Д – 508 – 2А" на асфалтова база „Катюша".

Поради временно прекратяване дейността на асфалтовата база през 2018 г., санкцията временно е спряна, съответно възобновена след започване на работа. Със заповед на директора на РИОСВ-Монтана е намалена действащата текуща санкция на „Випом" АД, гр. Видин, за наднормено замърсяване с „прах", след представени резултати от извършени собствени измервания и мотивирана молба от дружеството.

През отчетния период по Наредба № 16 (ДВ, бр. 75/1999 г.) за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини са извършени проверки на 11 броя бензиностанции и са заверени 13 броя дневници за състоянието на системите, съответстващи на Етап II на улавяне на бензиновите пари.

При проверките на 5 броя инсталации за спазване разпоредбите на Наредба № 7/2003г. /(обн. ДВ, бр. 96/2003 г.) за норми на допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в околната среда, главно в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации, не са констатирани несъответствия. Поради прекратена дейност една инсталация е заличена от Регистъра по чл. 30л от Закона за чистотата на атмосферния въздух със заповед на директора на РИОСВ-Монтана. Представените от операторите 6 броя планове за управление на разтворителите за инсталации, извършващи дейности по Приложение №1 от Наредба № 7/2003 г., са утвърдени без забележки. Етикетирането и съдържанието на летливи органични съединения на продаваните в търговската мрежа продукти на проверените 6 броя обекти за търговия на едро и дребно, отговарят изцяло на изискванията на Наредбата за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти.

За изпълнение на изискванията и радзпоредбите на чл. 17 от ЗЧАВ, респективно Наредбите по прилагане на Регламент (ЕО) № 1005/2009 г. за веществата, нарушаващи озоновия слой и Регламент (ЕС) № 517/2014 за флуорсъдържащите газове и за отмяната на Регламент (ЕО) №842/2006, са извършени 21 проверки, от които с плана по друг компонент на околната среда 6 броя и 2 броя извънредни. Един обект не е проверен поради неосъществявана през периода дейност. Всички проверени ползватели на флуорсъдържащи парникови газове и вещества, нарушаващи озоновия слой и оператори на оборудване, работещо с такива газове и вещества, спазват изискванията на горепосочените наредби по отношение на поддръжката, проверките за херметичност и течове и годишна отчетност.

На „Стройкерамика" ООД, гр. Монтана, с издадено разрешително за емисии на парникови газове, е извършена проверка по изпълнение на условията за мониторинг и спазване на изискванията за уведомяване и докладване в РИОСВ-Монтана при промени в работата и капацитета на инсталациите, смяна на оператора или прекратяване на дейността. Не са констатирани нарушения по изпълнение на условията в разрешителното за периода до отмяната му през м. юли 2018 г.

Регистрирани са 9 броя сигнали и жалби за замърсяване на атмосферния въздух от различни по вид и дейност обекти. При всички извършени проверки не се констатира такова замърсяване, т.е. подадените в инспекцията сигнали и жалби са неоснователни.

3. Оценка за качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Монтана

От изложеното по-горе могат да се направят следните заключения за състоянието на атмосферния въздух:

♦ В община Монтана се забелязва устойчива положителна тенденция към намаляване на средногодишните концентрации на фини прахови частици и полициклични ароматни въглеводороди през последните няколко години. Противоречива е тенденцията по отношение на годишния брой превишения на средноденонощната концентрация на $ФПЧ_{10}$, като същата може да се обясни с различните метеорологични условия през различните години и неефективността на прилаганите от общината мерки, касаещи отоплението с твърди горива в битовия сектор.

Стойностите на концентрациите на останалите замърсители - серен диоксид, азотен диоксид и никел се запазват сравнително ниски и постоянни през последните няколко години и са значително под допустимите норми за качество на атмосферния въздух.

♦ В община Видин през 2018 г. се отчита подобна на горепосочената тенденция за замърсяване на въздуха с фини прахови частици. Повишението на средногодишната концентрация на $ФПЧ_{10}$ спрямо 2017 г. може да се обясни и с отсъствие на данни за периода от м. април до края на м. юни 2018 г., които са в сезон със значително по ниски нива на замърсяване. Град Видин не е газифициран и мерките в плана за действие на общината до 2020 г. са насочени главно към повишаване на енергийната ефективност на общинските и частни сгради, използване на високо ефективни горивни устройства и нискоемисионни горива в битовия и обществения сектори.

Поради необходимостта от окончателно валидиране на данните преди докладване в Европейската агенция по околна среда са възможни минимални промени в публикуваните данни. Окончателните данни се публикуват в Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда, изготвян от ИАОС.

II.1. КАЧЕСТВО НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ

1. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контролната дейност през 2018 г.

Съгласно действащата нормативна уредба в областта на водите и в рамките на териториалния обхват на РИОСВ – Монтана и през 2018 г. основните приоритети в работата са свързани с опазването на водите от замърсяване и подобряване на тяхното състояние като стратегически общонационален неделим природен ресурс чрез осъществяване на превантивен, текущ и последващ контрол на източниците на замърсяванена територията на областите Видин и Монтана. Целта е да се осигури достатъчно количество и добро качество на водите чрез намаляване замърсяването на водите от битови и промишлени източници, както и подобряване ефективността от пречистването на заустваните отпадъчни води чрез засилен контрол на изградените пречиствателни съоръжения.

Контролът, който е осъществен от експертите в направление „Опазване на водите" през 2018 г., предвид разпоредбите на Закона за водите и подзаконовите му нормативни актове, включва следните дейности:

- контрол на обектите, формиращи отпадъчни води, включително и на състоянието и правилната експлоатация на канализационните мрежи на обектите, формиращи отпадъчни води, както и на пречиствателните станции и пречиствателните съоръжения към тях;
- контрол върху изпълнението на условията и изискванията в издадените разрешителни за заустване на отпадъчни води по Закона за водите, както и на комплексните разрешителни, издадени по реда на Закона за опазване на околната среда;
- провеждане мониторинг на отпадъчните води – собствен и контролен въз основа на изготвени списъци на обектите, формиращи емисии на приоритетни и приоритетно опасни вещества, общи и специфични замърсители, които подлежат на задължителен емисионен контрол. Съвместно с Регионална лаборатория – Монтана към ИАОС - София е проведен контролен мониторинг на отпадъчните води от 27 броя емитери и се поддържа база данни с резултатите от извършения мониторинг;
- проверки по жалби и сигнали, свързани с аварийни изпускания на отпадъчни води и замърсяване на водите;
- Участие в комисии за обследване на проводимостта на речните легла с цел постоянна защита от вредното въздействие на водите.

2. ОПАЗВАНЕ НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ

2.1. Поречия, попадащи в обхвата на РИОСВ - Монтана

Територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, попада в обхвата на Басейнова дирекция „Дунавски район" с център гр. Плевен (БДДР-Плевен). Дунавският район обхваща българската територия от международния басейн на река Дунав, като административно-териториален обхват покрива изцяло или частично 18 области на България, 126 общини и 2278 населени места, включително столицата на страната - гр. София. Общата площ, която обхваща района, е 47235 кв. км. или 42,5% от територията на Р България и обединява речните басейни на 11 реки: Дунав, реките, западно от Огоста, Огоста, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом, Дунавски добруджански реки, Ерма и Нишава. Това са поречията на всички реки, вливащи се в р. Дунав на територията на България или извън нея,пресичащи западната граница на страната.

Повърхностно водно тяло означава отделен и значителен елемент от повърхностни води, като езеро, язовир, поток, река или канал, част от поток, река или канал, преходни води или разширение на крайбрежни води. В Дунавския район са идентифицирани следните категории повърхностни води:

- ***Реки*** –вътрешно-териториален воден обект – естествен воден поток, протичащ в повечето случаи по повърхността на земята, но който може да протича и под земята за част от течението си (т.н. пониращи реки). Понорът дава началото на подземна река, която, преминавайки през подземни кухини и тунели, отново излиза на повърхността.

- ***Езера*** - вътрешно-териториален повърхностен воден обект със стоящи води. ***Язовирите*** са водни обекти, образувани в резултат от човешка дейност. Контролираните от РИОСВ - Монтана поречия, попадащи на териториите на областите Монтана и Видин са:
  - поречие Дунав - обща водосборна площ 4 330,856 км^2;
  - поречие Огоста - обща водосборна площ 4 282,290 км^2;
  - поречие Западно от Огоста - обща водосборна площ 3 910,578 км^2.

2.1.1. Поречие р. Дунав - включва р. Дунав от границата при с. Ново село, общ. Ново село, до границата при гр. Силистра. Река Дунав е втората по големина река в Европа след Волга. Води началото си от планината Шварцвалд и дължината й е 2859 км. Средният дебит на реката преди делтата е 6500 м^3/секунда. Тя минава през 10 държави и заема общо 817 000 кв. км. Включена е в списъка на няколкото най-застрашени реки в света, изготвен за Световния ден на водата през 2007 г. При вливането си в Черно море тя се разделя на три ръкава – Килийски, Сулински и Георгиевски. Най-северният – Килийският ръкав, служи за граница на Румъния и Украйна. Средният ръкав – Сулинският, е най-пълноводният и най-дълбокият. В Югоизточната част на Европа, около Черно море, т.е. в долната част по течението на р.Дунав са разположени България и Румъния, като общата им граница е с дължина 631,3 км, от които 420 км по талвега на р. Дунав. Двете държави понасят интензивно замърсяване на водите на р.Дунав, идващо от горните части.

По-големи притоци на р. Дунав на територията на България са реките: Лом, Огоста, Цибрица, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом. На много места брегът е тесен и слиза стръмно към реката. На определени места той е широк до няколко километра и загражда сравнително големи низини, които периодично се заливат. За предпазването от заливането им от високите дунавски води са изградени земни диги.

2.1.2. Поречие Огоста - общата водосборна площ на поречието е 4 282,290 км^2, което попада в обхвата на контрол на две регионални инспекции по околна среда и водите – Монтана и Враца. На територията на РИОСВ – Монтана попадат 19 на брой реки с обща дължина от 333,843 км и водосборна площ 1 995,684 км^2, и 2 броя ПВТ, определени като езера с водосборна площ 68,334 км^2.

За начало на река Огоста е приета р. Чипровска (35.1 km), която извира под вр. „Вража глава“ (935 м) на границата с Република Сърбия (в Чипровско-Берковска планина, Западна Стара планина). Дължина на реката е 144.1 км с водосборна площ от 3157.1 км 2. Огоста приема водите на около 40 притока, най-големи от които са Превалска река (дължина 19.3 км), Лопушанска Огоста (17.0 км), Дългоделска Огоста (29.4 км), Берковска река (16.8 км), Бързия (35.3 км), Шугавица (45.6 km), Ботуня (68.7 km), Вертешница (38.2 км), Черна река (12.9 км).

Началото на Чипровска река (срещана и под името Пилатовец) е типично планинско дере с голям наклон средно 160‰. Коритото е тясно и дъното му е покрито с едри камъни и чакъл, свлечени от страничните дерета. От гр. Чипровци до с. Бели Мел наклонът на реката намалява и долината прави значителни уширения, особено в района между Чипровци и Железна. Дъното на долината става на места много тясно (80 - 100 м) с много стръмни склонове. Склоновете са гъсто залесени с широколистна гора. Бреговете на реката са немного високи и обрасли с храсти. Речното дъно е покрито с камъни, чакъл и пясък.

От с. Бели Мел до Монтана речната долина е коритообразна, с широко долинно дъно (800 - 1000 м), заето от работни площи. Склоновете на долината стават много полегати и се оформят от отделни хълмове. Залесеността чувствително намалява. Надлъжният наклон на коритото е много малък - средно 3-4 ‰. Дъното е покрито с едър чакъл. Реката мени коритото си, като тече покрай левия или десния склон на долината.

След град Монтана долината става по-широка. Залесеността почти изчезва. При с. Ерден Огоста прорязва един рид (Калето), където долината става 200 м широка. Реката в този участък е широка. Речното корито е покрито с едър и дребен чакъл.

Към с. Владимирово напречният профил на долината е трапецовиден. Десният склон е по-висок от левия. Реката започва да описва меандри независимо правия участък на долината. Надлъжният наклон е много малък — около 1 ‰.

До гр. Мизия характерът на долината се запазва същият. Склоновете бързо намаляват височината и наклона си. Реката до вливането си в Дунав описва силно извити меандри. От с. Портитовци р. Огоста навлиза в напълно равнинен терен. Ширината й е голяма — на места достига до 400 м. Дъното й е покрито с чакъл и пясък, а в най-долното течение — с пясък. Бреговете са ниски и заливаеми.

Непосредствено преди гр. Монтана е изграден хидровъзел “Огоста” - вторият по големина в Р. България след яз. “Искър”. Непосредствено под язовирната стена, както и в района на кв. “Кошарник” са построени малки водно-електрически централи (ВЕЦ). От водохранилището се използват води и за напояване на земеделски земи, но в ограничена степен, поради факта, че напоителната система е изградена частично.

В таблица №1 са дадени повърхностните водни тела в категория река и езера, включени в поречието на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана.

Таблица 1. ПВТ на територията на РИОСВ – Монтана в поречие Огоста

№	Име на река/язовир	Географско описание на водното тяло	Име на водното тяло	Код на водното тяло	Дължина, км	Водосборна площ, км^2
Тип Река						
1	р. Златица	р.Златица от извора до вливането в яз.Огоста	Златица OGRWB002	BG1OG700R1002	19,202	137,151
2	р. Бързия	р. Бързия от Бързия до язовир Огоста, вкл. притоците - р. Врещица и р. Берковска от РВ при Берковица	Бързия OGRWB1003	BG1OG700R1003	32,168	108,107
3	р.Бързия	РВ "Пръшковица"; РВ "Гаванищица"; РВ "Садина бара"; РВ "Ширине" на реките Бързия, Рибна бара, Голяма Садина бара и Малка Садина бара	Бързия OGRWB1103	BG1OG700R1103	10,724	53,774
4	р. Берковска	РВ "Шабовица"; РВ "Бели ефенди"; РВ "Голяма река"; РВ "Къса река"	Берковска OGRWB1203	BG1OG700R1203	7,949	46,442
5	р. Шугавица	р.Шугавица от извора до вливането в р.Огоста	Шугавица OGRWB005	BG1OG700R005	42,166	220,113
6	р. Огоста	р. Огоста от вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново до язовир Огоста при Горно Церовене	Огоста OGRWB1001	BG1OG789R1001	4,084	50,843
7	р. Превалска	РВ "Лекия", РВ "Горна лука" - р. Превалска Огоста до вливане в р. Огоста при Белимел	Превалска OGRWB1101	BG1OG789R1101	18,536	91,671
8	р. Огоста	РВ "Щавляка" и РВ "Козарице"- р. Огоста от извор до Чипровци	Огоста OGRWB1201	BG1OG789R1201	9,217	36,067
9	р. Дългоделска	р. Дългоделска от извор до вливане в р. Огоста	Дългоделска OGRWB1301	BG1OG789R1301	29,412	252,685
10	р. Огоста	р. Огоста от вливане на р. Превалска Огоста при Белимел до вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново	Огоста OGRWB1401	BG1OG789R1401	9,944	55,104
11	р. Огоста	р. Огоста от Чипровци до вливане на р. Превалска Огоста при Белимел	Огоста OGRWB1501	BG1OG789R1501	10,476	43,005

12	р. Мартиновска	р. Мартиновска от извор до вливане в р. Огоста	Мартиновска OGRWB1601	BG1OG789R1601	11,858	41,790
13	р.Огоста	р. Огоста след язовир Огоста до вливане на р. Ботуня при Бойчиновци	Огоста OGRWB1213	BG1OG307R1213	19,549	167,183
14	р. Огоста	р. Огоста от вливане на р. Ботуня при Бойчиновци до вливане на р. Рибене при Бели брод	Огоста OGRWB1313	BG1OG307R1313	25,222	247,066
15	р. Ботуня	р. Ботуня от Вършец до вливане на р. Черна при Долно Озирово, вкл. притоците - Бяла и Черна	Ботуня OGRWB1006	BG1OG600R1006	14,187	107,145
16	р. Ботуня	р. Ботуня от вливане на р. Вртешница при Криводол до вливане в р. Огоста при Бойчиновци	Ботуня OGRWB1018	BG1OG600R1018	23,238	113,989
17	р. Ботуня	РВ "Крушечка бара"; РВ "Старата река"; РВ "Релкьов дол"; РВ "Драгиева бара"; РВ "Орлощица 1"; РВ "Орлощица 2"; р. Ботуня до Вършец	Ботуня OGRWB	BG1OG600R1106	9,507	42,809
18	р. Ботуня	р. Ботуня от вливане на р. Черна при Долно Озирово до вливане в р. Вртешница при Криводол	Ботуня OGRWB1118	BG1OG600R1118	25,941	107,396
19	р. Черна	РВ "Чегорила"; р. Черна до Горно Озирово	Черна OGRWB1206	BG1OG600R1206	10,463	73,344
Тип Езера						
1.	яз. Огоста	яз. Огоста на р. Огоста при гр. Монтана, общ. Монтана, обл. Монтана	Огоста OGRWB1004	BG1OG700L1004		66,108
2.	яз. Сречeнска бара	яз. Сречeнска бара на р. Сречeнска бара при с. Ягодово, общ. Берковица, обл. Монтана	Сречeнска бара OGLWB1016	BG1OG700L1016		2,226

По-подробна информация може да бъде открита на страницата на БДДР – Плевен.

2.1.3. Поречие Западно от Огоста е с обща водосборна площ от 3 910,578 км^2 и включва 20 броя ПВТ, характеризирани като река (водосборна площ - 3 570,114 км^2) и 6 броя езера (водосборна площ - 340,464 км^2), попадащи в териториалния обхват на РИОСВ – Монтана - Таблица 2.

Таблица 2. ПВТ – поречие Западно от Огоста

№	Име на река/язовир	Географско описание на водното тяло	Име на водното тяло	Код на водното тяло	Дължина, км	Водосборна площ, км2
Река						
1	р. Тимок	р.Тимок от гр.Брегово до устието й	Тимок WORWB001	BG1WO100R001	16,970	132,070
2	р. Тополовец	р. Тополовец след язовир Кула до устие, вкл. притоци - р. Делейнска и р. Рабровска с Полянска	Тополовец WORWB004	BG1WO200R004	43,602	507,158
3	р. Войнишка	р. Войнишка след язовир Полетковци до устие, вкл. притоци - Короманица и Смръдла	Войнишка WORWB1007	BG1WO300R1007	34,836	199,944
4	р. Видбол	р. Видбол от зоната за защита: BG1DSWWO01 - РВ "Бяла вода" при Раковица до устие, вкл. приток - р. Грамадска	Видбол WORWB1008	BG1WO300R1008	52,052	307,595

5	р. Видбол	РВ "Бяла вода" на р. Видбол	Видбол WORWB1108	BG1WO300R1108	6,371	18,725
6	р. Арчар	р. Арчар от извор до устие, вкл. притоци - Салашка и Градска река	Арчар WORWB1009	BG1WO400R1009	58,112	365,325
7	р.Скомля	р.Скомля от извора до устие	Скомля WORWB011	BG1WO500R011	39,809	161,304
8	р. Лом	р. Лом от вливането на р.Нечинска бара до устието	Лом WORWB015	BG1WO600R015	24,621	154,314
9	р. Лом	р. Лом от вливане на р. Стакевска до вливане на р. Нечинска бара	Лом WORWB1013	BG1WO600R1013	38,056	260,334
10	р. Нечинска бара	р. Нечинска бара след яз.Смирненски	Нечинска бара WORWB1014	BG1WO600R1014	13,782	134,163
11	р. Лом	р. Лом от вливане на р. Краставичка при Горни Лом до вливане на р. Стакевска	Лом WORWB1112	BG1WO600R1112	15,100	95,399
12	р. Стакевска	РВ "Стакевска река" на р. Стакевска	Стакевска WORWB1212	BG1WO600R1212	3,105	15,032
13	р. Чупренска	РВ "Голяма река" на р. Чупренска	Чупренска WORWB1312	BG1WO600R1312	5,054	19,050
14	р. Краставичка	РВ "Голяма река" на р. Краставичка	Краставичка WORWB1412	BG1WO600R1412	2,646	8,791
15	Без име	РВ "р. Горни Лом"	без име WORWB1512	BG1WO600R1512	4,252	6,225
16	р. Лом	р. Лом от РВ "р. Горни Лом" до вливане на р. Краставичка при Горни Лом	Лом WORWB1612	BG1WO600R1612	3,616	50,393
17	р. Краставичка	р. Краставичка от РВ "Голяма река" до вливане в р. Лом при Горни Лом	Краставичка WORWB1712	BG1WO600R1712	8,387	23,406
18	р. Чупренска	р. Чупренска от РВ "Голяма река" до вливане в р. Стакевска	Чупренска WORWB1812	BG1WO600R1812	20,102	100,869
19	р. Стакевска	р. Стакевска от РВ "Стакевска река" до вливане в р. Лом	Стакевска WORWB1912	BG1WO600R1912	29,000	193,527
20	р. Цибрица	р. Цибрица от извор до устие, вкл. приток - р. Цибър	Цибрица WORWB1016	BG1WO800R1016	116,844	814,838
Езера						
1.	яз. Кула	язовир Кула на р. Тополовец	Кула WORWB1003			58,918
2.	яз. Полетковци	язовир Полетковци на р. Войнишка	Полетковци WORWB1006			70,257
3.	яз. Рабиша	яз. Рабиша на р. Видбол при с. Рабиша, общ. Белоградчик	Рабиша WOLWB018			5,545
4.	яз. Христо Смирненски	яз. Христо Смирненски на р. Нечинска бара при с. Смирненски, общ. Брусарци	Христо Смирненски WORWB1014			98,096
5.	яз. Ковачица	яз. Ковачица на р. Липница при с. Ковачица, общ. Лом	Расово WORWB1020			40,366
6.	яз. Расово - 1	яз. Расово - 1 на р. Барата при с.Расово, общ. Медковец	Ковачица WOLWB021			67,174

Тук се включват поречията на реките Тимок, Тополовец, Войнишка, Видбол, Арчар, Скомля, Лом, Цибрица и техните притоци:

- **<u>Река Тимок</u>** - река в Източна Сърбия, десен приток на Дунав, в който се влива на северозапад от с. Връв, Видинска област. В приустийната си част служи за граница между България и Сърбия (около 15.5 км). Образува се от Свърлишки Тимок и Търговищки Тимок. За начало на Тимок се приема Търговишки Тимок, който извира на Сърбска територия на северозапад от вр. Миджур, Западна Стара планина.

- **Река Тополовец** извира под името Мостище на 1.75 км североизточно от в. Връшка чука, Западен Предбалкан. Тя се образува от множество малки рекички, които са с чисто планински характер. Река Тополовец приема два главни леви притока, които се събират преди с. Раброво под името р. Рабровска. Наклонът на реката е сравнително стръмен. Река Тополовец при проливни дъждове приижда буйно и след вливането на р. Рабровска и поради ниските брегове и равния терен залива значителни обработваеми площи. Долното й течение във Видинската низина е коригирано. Дължина й е 67.6 км, а водосборната площ - 582.8 км^2 .
- **Река Войнишка** се образува главно от два притока р. Чичилска и р. Кораманица. За начало е приета р. Чичилска, която извира източно от вр. Черноглав. Повечето от рекичките, образуващи началото на р. Чичилска, извират от югоизточните склонове на вр. Връшка чука, а останалите от северните склонове на вр. Черноглав. Река Войнишка запазва полупланинския си характер на около 3 - 4 км след вливането в нея на р. Войница. Реката е коригирана в долното си течение. Дължина й е 55.2 км, а водосборната площ 276.5 км^2.
- **Река Видбол** - извира под името Джоновец на около 300 м от вр. Бабин нос (1108 м), Западна Стара планина. В горното си течение и част от средното тече на изток. След с. Макреш променя посоката, тече на север през тясна долина и се влива в Дунав на 2.5 км южно от гр. Дунавци, община Видин. Притоците, формиращи река Видбол, извират от източните склонове на Западна Стара планина. Един от първите притоци е Давидова бара, извиращ под връх Студен кладенец (894,8 м). Към тях попътно се вливат други, по-малки притоци, протичащи в поройни дерета. След като приеме един безименен десен приток, Джоновец тече известно време под името Раковица (така е обозначен на някои хидрогеложки карти). Притоците Джоновец (Раковица), Давидова бара и още няколко по-незначителни се вливат и приемат името Видбол на около 3 км над село Раковица. Дължина на реката е 61.8 км, а водосборната площ 329.8 км^2. Реката има снежно-дъждовно подхранване. Минимумът на валежите е през месец февруари, а максимумът - през месец май. Маловодието продължава около четири месеца – от юни до октомври. По тази причина през периода на пълноводието някои от малките дерета почти пресъхват. Теренът е пресечен и сравнително обезлесен, зает от сиви горски почви със силно изразена ерозия, което определя поройния характер на оттока. Валежите се оттичат повърхностно, без да има възможност за дрениране и по-дълготрайно подхранване на оттока.
- **Река Арчар** води началото си югоизточно от вр. Бабин нос (на 300 м от върха). В горното си течение тече на изток, в средното тече на север и в долното течение – отново на изток. Влива се в река Дунав южно от остров Близнаци. Дължината на реката е 59.4 км, с водосбор от 365.7 км^2 и основни притоци р. Ошанска и р. Салашка. Водосборните области на множество малки рекички, които оформят р. Арчар, в по-голямата си част са залесени плътно с широколистни гори (предимно дъб). Те са с голям среден наклон и сравнително голяма стръмнина на склоновете. Речната система в тази част има почти изцяло планински характер. Това продължава докъм с. Раяновци, откъдето се изменя характерът на залесеността, като широколистните гори се заменят с разредени дъбови храсти и с големи иезалесени райони. Наклонът на реката става по-малък, наблюдават се уширения на коритото, където реката се разлива и намалява скоростта си. Дъното на коритото е засипано с множество камъни и пясък, свличани от пороищата на незалесените дерета. Бреговете са скалисти и доста стръмни. След с. Рабиша наклонът на реката значително намалява. Там протича през слабо хълмиста местност в широка долина с много завои, като тече ту до десния, ту до левия склон на долината. Бреговете на реката поради слабите и ронливи седиментни скали са обикновено силно ерозирани и отвесни. Водосборната област на реката до устието е частично и слабо залесена, и то в повечето случаи с храсти от дъбов произход. Около с. Вртоп и Арчар реката получава голямо уширение и прави широка лъка. При с. Кладоруб р. Арчар приема най-големия си десен приток — р. Салашка. Тази река сравнително е голяма и води началото си от планинските склонове на с. Салаш североизточно от вр. Жребче. Характерът на тази река с почти същият с този на р. Арчар както по отношение сформирането на нейното начало, така

и по отношение физикогеографската характеристика на водосборната област. Изключение тук прави по-слабата залесеност, която се забелязва още в самото начало на реката. Водното й количество е почти еднакво с това на р. Арчар. И двете реки при силно интензивни валежи прииждат и влачат със себе си най-различен материал чак до своето съединяване.

- **Река Скомля** е с дължина 41.6 км и водосборната площ 162,8 км2 . В долното течение на реката е направена корекция и тя се влива чрез канал в р. Дунав, южно от остров Керкенеза.
- **Река Лом** води началото си от източните склонове на пограничните планини в района на с. Горни Лом (Чипровско-Берковската планина, Западна Стара планина) и се влива в Дунав при гр. Лом . Дълга е 92,5 км, с водосборна площ 1140 км^2. Образува се от много дерета, като за начало са приети изворите на р. Бърза под вр. Миджур. Тези рекички имат планински характер, много стръмни наклони на речното корито и големи скорости на течението. Залесеността в този район е слаба. Залесени са само известни части от водосборната област главно от широколистни гори. Коритото на реката е от скална порода и засипано с камъни, чакъл и пясък, които са типични за водосборни области от подобен характер. Надлъжният наклон на реката до с. Горни Лом е голям — средно 1000/00, а напречният профил на долината се характеризира с дълбоко врязване и стръмни склонове. От с. Горни Лом до с. Долни Лом реката запазва почти същия характер. Оттам надолу тя навлиза в почти равнинен терен (Долноломско и Средогрифски полета), където наклонът на реката е малък и има характера на равнинна река. Долината на реката е обградена с невисоки хълмове. Речните брегове са ниски, а дъното покрито с пясък. Така реката продължава до с. Фалковец, където приема два от главните си притоци — р. Стакевска и р. Чупренска. В този участък напречният профил на долината става коритообразен. От с. Фалковец р. Лом навлиза в полски терен, където долината и коритото на реката се разширяват като последното на места достига до 100—200 м, напр. при с. Дреновец. Бреговете на реката в този участък са много ниски и при проливни дъждове или пък интензивно снеготопене водите й излизат извън коритото и причиняват наводнения. Дъното на реката в по-голямата си част е покрито с чакъл. При малки водни количества същите текат ту към единия, ту към другия бряг. Понякога след наводнение течението на реката е в средата на коритото. Водосборната област на реката е обезлесена и заета от обработваеми имоти. Този си характер реката запазва до вливането й в р. Дунав при гр. Лом. Характерно за реката в долното й течение е подприщването на водите й, което се получава от по-високите нива на р. Дунав.
- **Река Цибрица** извира от местността “Влашко поле”, на около 1.7 км северно от Шеров връх и вр. Костин в Широка планина, Западен Предбалкан. Тече на североизток през Предбалкана и Дунавската хълмиста равнина в широка асиметрична долина (с по-стръмни източни склонове). Влива се в река Дунав след остров Цибър (Ибиша). Дълга е 87.5 km, с водосборна площ 933.6 км^2.

2.2. Кратка информация за пунктовете за наблюдение на повърхностните води

Мониторингът на повърхностните води е част от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС). Програмите за мониторинг на водите включват програми за контролен, оперативен и при необходимост – проучвателен мониторинг, които се подготвят и изпълняват в рамките на всеки период на Плана за управление на речните басейни.

Целта на мониторинговите програми за контролен мониторинг е да осигурят необходимата информация за оценка на състоянието на водите в рамките на речния басейн или подбасейн. Оперативните програми за мониторинг следва да определят състоянието на водните тела в риск и да оценят промените, които са настъпили в резултат от прилагането на програмата от мерки. Екологичното и химичното състояние на повърхностните води се определя на базата на получените данни от проведения мониторинг.

За разлика от контролният и оперативният, проучвателния мониториг в повечето случаи не се планира дългосрочно, а се назначава и изпълнява след инцидентно замърсяване от неизвестен произход

или проучване причини подпомагащи анализа на състоянието. Такива са случаите когато след своевременния анализ на резултатите от изпълнения мониторинг се установи наличието на високи нетипични концентрации на някои вещества се пристъпва към планиране на проучвателен мониторинг.

Мрежите за контролен и оперативен мониторинг на повърхностни води и измерваните показатели в тях са регламентирани със Заповед на министъра на околната среда и водите. Мониторинговите програми през 2018 г. са изпълнявани съгласно Заповед №РД-229/ 05.04.2017 г. на Министъра на околната среда и водите (до 31.03.2018 г.) и Заповед №РД-175/02.04.2018 г. на Министъра на околната среда и водите (от 01.04.2018 г.). Показателите, които се наблюдават по заповедта, са разделени в три основни групи – основни физикохимични, приоритетни вещества и специфични замърсители, като честотата им на мониторинг е от 4 до 12 пъти в годината:

- Основни физикохимични показатели - температура, pH, неразтворени вещества, електропроводимост, биогенни елементи (NH4-N, NO3-N, PO4), разтворен кислород, наситеност с кислород, перманганатна окисляемост, БПК, ХПК, желязо, манган, сулфати, хлориди и др.;
- Приоритетни вещества - силно токсични, устойчиви и лесно биоакумулиращи се вещества. Броят им е 33;
- Специфични замърсители - органични вещества, тежки метали и металоиди, цианиди, феноли и други специфични вещества.

Контролът на качествата на повърхностните води за 2018 г. на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, е проведен от страна на РЛ - Монтана в 35 на брой пункта от НСМОС, съгласно горецитираните заповеди на МОСВ (Таблица №3).

Таблица №3. Пунктове за контролен и оперативен мониторинг на повърхностни води

№	Код на пункт	Име на пункт	Речен басейн	Име на река/езеро/язовир	Код на ВТ	Типология 2010_на ВТ
1	2	4	8	9	10	11
1	BG1DU01119MS010R	р.Дунав- гр.Ново село десен бряг	Дунав	Дунав	BG1DU000R001	R6
2	BG1DU01119MS010M	р.Дунав- гр.Ново село ляв бряг	Дунав	Дунав	BG1DU000R001	R6
3	BG1DU01119MS010L	р.Дунав- гр.Ново село среда	Дунав	Дунав	BG1DU000R001	R6
4	BG1OG02919MS1220	р.Превалска Огоста преди вливане в р. Огоста, мост след с. Митровци	Огоста	Превалска Огоста	BG1OG789R1101	R4
5	BG1OG02721MS1040	р.Шугавица мост в с. Долно Белотици	Огоста	Шугавица	BG1OG700R005	R4
6	BG1OG02811MS1090	р.Дългоделска Огоста , с. Г.Геново	Огоста	Дългоделска Огоста	BG1OG789R1301	R4
7	BG1OG02911MS1100	р.Огоста след с.Железна	Огоста	Огоста	BG1OG789R1501	R4

8	BG1OG00611MS090	р.Ботуня, при с.Охрид преди вливане в Огоста	Огоста	Ботуня	BG1OG600R1018	R8
9	BG1OG00699MS120	р.Ботуня над гр.Вършец /кв.Заножене/	Огоста	Ботуня	BG1OG600R1106	R2
10	BG1OG00795MS160	р.Огоста/преди яз.Огоста , мост с. Г.Церовене	Огоста	Огоста	BG1OG789R1001	R4
11	BG1OG00739MS031	Язовир „ Огоста”	Огоста	яз. Огоста	BG1OG700L1004	L14
12	BG1OG00051MS080	р.Огоста, при Кобиляк	Огоста	Огоста	BG1OG307R1313	R7
13	BG1OG00094MS190	р.Чипровска Огоста над гр. Чипровци	Огоста	Чипровска Огоста	BG1OG789R1601	R2
14	BG1OG00731MS140	р.Огоста, след гр.Монтана	Огоста	Огоста	BG1OG307R1213	R7
15	BG1OG02919MS1200	р.Огоста мост за с. Горна Ковачица	Огоста	Огоста	BG1OG789R1401	R4
16	BG1OG00733MS150	р.Огоста след яз.Огоста	Огоста	Огоста	BG1OG307R1213	R7
17	BG1WO00321MS100	р.Войнишка – с. Търняне	Реки западно от Огоста	Войнишка	BG1WO300R1007	R8
18	BG1WO00061MS030	р.Лом преди гр. Лом	Реки западно от Огоста	Лом	BG1WO600R015	R8
19	BG1WO00811MS010	р.Цибрица при с. Долни Цибър	Реки западно от Огоста	Цибрица	BG1WO800R1016	R8
20	BG1WO00014MS140	р.Тимок при гр. Брегово	Реки западно от Огоста	Тимок	BG1WO100R001	R8
21	BG1WO00413MS070	р.Арчар при с. Арчар	Реки западно от Огоста	Арчар	BG1WO400R1009	R8
22	BG1WO00003MS090	р.Видбол, след гр. Дунавци, преди р. Дунав	Реки западно от Огоста	Видбол	BG1WO300R1008	R8
23	BG1WO00659MS050	р.Лом при с. Горни Лом	Реки западно от Огоста	Лом	BG1WO600R1112	R2
24	BG1WO00521MS060	р.Скомля след с. Септемврийци	Реки западно от Огоста	Скомля	BG1WO500R011	R8

25	BG1WO00659MS059	р.Краставичка над с. Горни Лом	Реки западно от Огоста	Лом	BG1WO600R1712	R2
26	BG1WO01641MS1080	р.Стакевска от РВ "Стакевска река" до вливане в р. Лом	Реки западно от Огоста	Стакевска	BG1WO600R1912	R2
27	BG1WO01631MS100	р.Лом след с. Крива бара преди вливане на Неченска бара	Реки западно от Огоста	Лом	BG1WO600R1013	R8
28	BG1WO62319MS051	яз. "Хр.Смирненски" на река Лом	Реки западно от Огоста	яз. Христо Смирненски	BG1WO600L014	L16
29	BG1WO00814MS071	яз."Расово" на стената	Реки западно от Огоста	Цибрица	BG1WO800L020	L16
30	BG1WO03496MS031	яз."Рабиша" на река Видбол	Реки западно от Огоста	яз. Рабиша	BG1WO300L018	L4
31	BG1WO32939MS021	яз."Полетковци"	Реки западно от Огоста	яз. Полетковци	BG1WO300L1006	L12
32	BG1WO29791MS011	яз." Кула"	Реки западно от Огоста	Тополовец	BG1WO200L1003	L12
33	BG1WO01621MS110	р.Неченска бара преди вливане в р.Лом/моста с. Крива бара	Реки западно от Огоста	Неченска бара	BG1WO600R1014	R8
	Пунктове САМО на анализ на Приоритетни вещества					
34	BG1OG00744MS041	Язовир „Сречeнска бара"	Огоста	яз. Сречeнска бара	BG1OG700L016	L2
35	BG1OG00994MS172	РВ "Козарице"	Огоста	Мартиновска Огоста	BG1OG789R1201	R2

2.3. Състояние на повърхностните води за 2018 г. по поречия, попадащи на територията на РИОСВ – Монтана, по отношение тяхното замърсяване

Настоящият анализ на качеството на повърхностните води отразява оценката на екологичното и химично състояние по водни тела към 2018 г., която Басейнова дирекция „Дунавски район" (БДДР) е изготвила на база резултатите от изпълнения през последните две години мониторинг (2017 и 2018 год.).

На основание чл.169, ал. 2 на Закона за водите, мониторингът на водите се провежда по разработени от басейновите дирекции (БД) програми в съответствие с характеристиките на водните тела и оценката за екологичното и химичното им състояние. Подготвените програми са два вида - за контролен и за оперативен мониторинг. След изготвянето им БД ги съгласуват с ИАОС като изпълнители на голяма част от анализираните показатели. Същите се одобряват със заповед на министъра на околната среда и водите. В изпълнение на планираните програми за мониторинг на води в План за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016 – 2021 г. в Дунавски район, същите се изготвят, съгласуват и одобряват всяка отделна година, като стартирането им е от 01.04., а изпълнението им приключва на 31.03 на следващата година.

През 2017 и 2018 година на територията на БДДР - гр. Плевен се изпълняват програмите за мониторинг, одобрени със следните заповеди на министъра на ОСВ:

- Заповед РД-229/05.04.2017 г. Програма за контролен и оперативен мониторинг на повърхностните води в т.ч. и води,предназначени за питейно-битово водоснабдяване и мониторинг на подземни води- количествен и качествен, изпълнение на програмата за мониторинг на води в нитратно уязвими зони за периода 01.04.2017 до 30.03.2018 г. Програмите за мониторинг включваха пунктове от националната мрежа за мониторинг на води, попадащи в уязвими зони, в изпълнение на т.н. Нитратна Директива за водите. Пунктовете за контролен мониторинг са 39 на брой. За оперативен мониторинг са включени 99 пункта, в програмата за TNMN са 12 пункта. Програмата за води за питейно-битово водоснабдяване в зоните за защита съдържа 107 пункта. Пунктове за мониторинг от националната мрежа за мониторинг на води, попадащи в уязвими зони- 24 бр.
- Заповед РД-175/02.04.2018 г. Програма за контролен и оперативен мониторинг на повърхностните води, в т.ч. и води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и мониторинг на подземни води- количествен и качествен анализ, за периода 01.04.2018 до 31.03.2019 г. Пунктовете за контролен мониторинг на повърхностни води, включващи повърхностни мрежа и води в защитени зони на води за пиене са 47 на брой. За оперативен мониторинг са включени 118 пункта, в програмата за TNMN са 12 пункта, а в програмата за води за питейно-битово водоснабдяване в зоните за защита 114 пункта.
- През периода се изпълняват и програмите за собствен мониторинг, съгласно условията на комплексни разрешителни и разрешителни за водовземане и заустване.

Оценката на качеството на водите, според биологичните елементи за качество (БЕК) е направена съгласно Заповед № 591/26.07.2012 г. на Министъра на околната среда и водите, с която са утвърдени методиките за хидробиологичен мониторинг и *Наредба № Н-4/14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води* (Приложение № 6 към чл. 12, ал. 4), в която са включени класификационните системи за оценка според отделните биологични елементи за качество (макрозообентос, макрофити, фитобентос, фитопланктон и риби). Оценката е типово специфична – границите на класовете между отделните състояния (отлично, добро, умерено, лошо и много лошо) са съобразени с типа на водното тяло.

В програмите за хидробиологичен мониторинг (ХБМ) за 2017 и 2018 година са включени пунктове от категориите реки и езера/язовири. За реки се анализират биологичните елементи за качество (БЕК) – макрозообентос, макрофити и фитобентос, а за езера/язовири, оценката се прави само по показателя фитопланктон. В териториалният обхват на РИОСВ–Монтана за периода 2017 и 2018г. са включени 35 пункта за мониторинг. Поради ограничен финансов капацитет на ИАОС програмата за мониторинг на езера/язовири е разпределена в периода на целия ПУРБ 2016-2021 г., затова все още няма данни за някои от язовирите. Язовирите Кула, Ковачица, Христо Смирненски (на река Лом), Аспарухов вал и Среченска бара са включени в програмата за мониторинг през 2018 г. Мониторирането им по показател фитопланктон продължава и през 2019 г., поради което за изброените язовири не е направена оценка по БЕК към момента. Язовирите Расово, Рабиша и Ковачица не са включени в програмите за хидробиологичен мониторинг през посочения период.

На територията на РИОСВ-Монтана са включени водните тела разположени във водосбора на река Огоста, водосбора на реки, които са на запад от река Огоста и част от река Дунав. Тъй като административно деление не съвпада с границите на водните тела по поречия водосбора на р. Огоста попада в две области - Монтана и Враца.

Програмите за физикохимичен и химичен мониторинг се изпълняват от две регионални лаборатории /РЛ/ на ИАОС в гр. Монтана и гр. Враца. Хидробиологичния мониторинг /ХБМ/се изпълнява от РЛ - Монтана.

Поречие Дунав

Река Дунав на територията на РИОСВ - Монтана се наблюдава чрез мониторинговия пункт при с. Ново село. Същият е част от международната транснационална мониторингова мрежа за река Дунав/TNMN/. Изпълняваната програма за мониторинг е унифицирана за всички пунктове по реката.

Честотата на пробовземане е 12 пъти годишно. Водовземането на пробите се извършва в три точки- на левия бряг на реката, в средата и на десния бряг, т.е. българския.

Оценката на физикохимичните показатели, подкрепящи БЕК е извършена въз основа на изискванията на *Наредба Н-4 за характеризиране на повърхностните води*, за тип R7-Големи дунавски притоци. Това се налага поради факта, че за тип R6- Среден и долен Дунав, към който принадлежи поречието на реката няма разписани в нормативния документ референтни стойности за отлично, добро и умерено състояние.

Резултатите от анализа за периода 2017-2018 година показват добро качеството на водите в този наблюдаван участък. Стойностите на кислородните и биогенни показатели са близки до изискванията за отлично състояние. По всички физикохимични показатели стойностите отговарят на изискванията за отлично/добро състояние.

Анализираните специфични замърсители , като сравнение на Средно годишната стойност /СГС/ със СКОС не показват отклонения от изискванията за добро състояние, съгл. *Наредба Н-4*.

Няма измерени високи над СКОС на приоритетни вещества/ПВ/ в периода 2017-2018 г. Няма стойности на концентрации на ПВ над максималната допустима концентрация /МДК/.

В програмите за хидробиологичен мониторинг на територията на Дунавски район през 2017 и 2018г. не са планирани за наблюдение пунктове, разположени на река Дунав.

Поречие Огоста

Във водосбора на река Огоста са разположени 32 повърхностни водни тела, за състоянието на които се наблюдават чрез 36 пункта за мониторинг.

Основното поречие на река Огоста, включва следните водни тела:

✓ *р. Огоста от вливане на р. Скът при Сараево до устие-водно тяло BG1OG100R014*

За водното тяло на устието на река Огоста преди вливане в река Дунав в периода 2017-2018 година се наблюдава влошаване качеството на водата по отношение на съдържание на нитратни съединения. Наблюдават се измерени високи концентрации на азот нитратен и общ азот. Затова оценката е умерено състояние по физикохимични показатели. От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава единично измерване над СКОС за арсен - концентрация 39,4 µg/l, но при оценката на състоянието на водното тяло е приложена „Методология за начина на ползване на определените фонови концентрации при оценка на екологичното и химично състояние на повърхностни водни. В този случай при отчитане на фоновите концентрации използвайки методологията, СГС на концентрацията на арсен, отговаря на изискванията на Наредба Н-4 и оценката е добра по специфични замърсители.

От анализа на резултатите не се наблюдават превишения на приоритетните вещества, съобразно изискването на Наредбата за СКОС на приоритетните вещества и някои други замърсители.

За водно тяло BG1OG100R014 данните от наблюдаваните биологични елементи за качество (БЕК) в периода 2017-2018г. отчитат умерено състояние по макрозообентос и фитобентос и лошо състояние по БЕК риби.

✓ *р. Огоста от вливане на р. Рибене при Бели брод до вливане на р. Скът при Сараево, водно тяло BG1OG307R1013;*

От направения анализ по физикохимичните показатели водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н-4*.

От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава единично измерване над СКОС за арсен и алуминий, но СГС отговаря на изискванията за добро състояние.

Резултатите от мониторирания БЕК макрозобентос през 2018г. отчит отлично състояние. Наблюдава се подобряване в състоянието на водното състояние в сравнение с предходните години.

✓ *р. Огоста след язовир Огоста до вливане на р. Ботуня при Бойчиновци, водно тяло BG1OG307R1213;*

От направения анализ по физикохимичните показатели водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н*-4.

От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава единично измерване над СКОС за алуминий, но СГС отговаря на изискванията за добро състояние.
Средногодишната стойност/СГС/ на изчисления манган и арсен във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.
При анализа на приоритетни вещества никое от тях не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

В периода 2017-2018г. данните от наблюдаваните биологични елементи за качество макрозообентос, макрофити и фитобентос показват умерено състояние.

✓ *р. Огоста от вливане на р. Ботуня при Бойчиновци до вливане на р. Рибене при Бели брод, водно тяло BG1OG307R1313*

От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н-4*. От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава единично измерване над СКОС за желязо и арсен, но СГС отговаря на изискванията за добро състояние.
Средногодишната стойност/СГС/ на изчисления алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Резултатите от проведеният хидробиологичен мониторинг на БЕК макрозообентос през 2018г. показват отлично състояние.

✓ *язовир Огоста, водно тяло BG1OG700L1004*

От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водите на язовира отговарят на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н-4*. От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава превишение по показател арсен. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на арсена в язовира надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

През периода 2017-2018г. за язовир Огоста е проведен мониторинг на биологичен елемент за качество фитопланктон. Въз основа на резултатите от анализа, язовирът е оценен в добър екологичен потенциал.

✓ *р. Огоста от вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново до язовир Огоста при Горно Церовене, водно тяло BG1OG789R1001*

От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н-4*. От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава превишение по показатели арсен и алуминий. Изчислената средногодишната стойност /СГС/ на арсена и алуминия във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Състоянието на водното тяло по биологични елементи за качество е умерено.

р. Огоста от вливане на р. Превалска Огоста при Белимел до вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново, водно тяло BG1OG789R1401

От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н-4*, с изключение на азот нитратен, който отговаря на изискванията за умерено състояние. От анализ на специфични замърсители се наблюдава превишение по показател арсен. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на арсена във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Въз основа на данните от 2018 г. за БЕК макрозообентос водното тяло се оценява в добро състояние.

✓ *р. Огоста от Чипровци до вливане на р. Превалска Огоста при Белимел, водно тяло BG1OG789R1501.*

Видно от анализа на физикохимичните показатели е, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за добро състояние спрямо стандартите за качество в *Наредба Н-4.* При анализа на специфичните замърсители се наблюдават превишения на показателя арсен. Изчислената СГС на арсена във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Хидробиологичният мониторинг на БЕК макрозообентос и фитобентос през 2018 г. в пункта *р. Огоста след с. Железна* отчита умерено състояние за водното тяло.

За оценката на химичното състояние във всички пунктове за мониторинг е планиран мониторинг на приоритетните вещества. От анализа на резултатите е видно, че няма превишение на СКОС за отделни анализирани приоритетни вещества. Въз основа на това, може да се заключи, че химичното състояние на водните тела, разположени на основното поречие на река Огоста са в добро химично състояние.

Поречие река Ботуня

В поречието на реката Ботуня са разположени следните водни тела:

✓ *р. Ботуня от вливане на р. Черна при Долно Озирово до вливане в р. Вертешница при Криводол, водно тяло BG1OG600R1118*

От анализа на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо изискванията в *Наредба Н-4.* От направения анализ на специфични замърсители се наблюдават отделни превишения по показател желязо, но СГС стойност не надвишава изискванията за добро състояние. Изчислената СГС на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

✓ *р. Ботуня от вливане на р. Вертешница при Криводол до вливане в р. Огоста при Бойчиновци, водно тяло BG1OG600R1018*

От анализа на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо изискванията в *Наредба Н-4.*

От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва само показателя алуминий.

✓ *р. Ботуня от Вършец до вливане на р. Черна при Долно Озирово, вкл. притоците - Бяла и Черна , водно тяло BG1OG600R1006* - през 2017-2018 година водното тяло не е предвидено за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества, както и за хидробиологичен мониторинг.

✓ *р. Вертешница от извор до вливане в р. Ботуня при Криводол, водно тяло BG1OG600R007.*

От анализа на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо изискванията в *Наредба Н-4.*

От направения анализ на специфични замърсители се наблюдават отделни превишения по показател желязо, но СГС стойност не надвишава изискванията за добро състояние. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Относно хидробиологичният мониторинг на водни тела в поречието на р. Ботуня за периода 2016-2017г. са направени анализи на БЕК макрозообентос, макрофити и фитобентос. Пробонабрани и анализирани са 3 пункта за БЕК. Според анализираните биологични елементи водни тела BG1OG600R007 и BG1OG600R1118 са оценени в добро състояние, а тяло BG1OG600R1018 е оценено в умерено състояние. През периода 2017-2018 година водно тяло BG1OG600R1006 не е планирано за хидробиологичен мониторинг.

Анализа на резултатите от наблюдаваните приоритетни вещества за оценката на химичното състояние показва, че няма високи измерени концентрации над СКОС за добро състояние. Оценката на химичното състояние на водните тела, по поречието на река Ботуня показва, че са в добро химично състояние.

Река Рибене

✓ *р. Рибене след вливане на приток при Лесура до вливане в р. Огоста при Бели брод, водно тяло BG1OG400R1019* през 2017-2018 година водното тяло не е предвидено за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.

Според анализираните БЕК (макрозообентос, макрофити и фитобентос) през 2017г. в пункта *р. Рибине – след с. Фурен,* състоянието на водно тяло BG1OG400R1019 се оценява като добро.

✓ *приток на р. Рибене от извор до вливане в р. Рибене при Лесура, водно тяло BG1OG400R1119*

От анализа на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо изискванията в *Наредба Н-4.*

От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показват показателите цинк и манган. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателите цинк и манган във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Водното тяло се наблюдава чрез пункт *р. Ляв приток на р. Рибене на запад от с. Лесура, след моста за с. Галатин.* Мониториранят през 2018г. БЕК макрозообентос отчита умерено състояние за водното тяло.

✓ *р. Рибене от извор до вливане на приток при Лесура вкл. язовир Трикладенци, водно тяло BG1OG400R1219* през 2017-2018 година водното тяло не е предвидено за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.

Въз основа на данните от пункта *р. Рибене след с. Лесура,* (БЕК макрозообентос, 2018г.) водното тяло се оценява в умерено състояние.

Язовири

✓ *язовир Среченска бара, водно тяло BG1OG700L1016*

Водното тяло на язовир Среченска бара е разположено в Зона за защита на водите/ЗЗВ/, предназначени за ПБВ. Съгласно *Наредба № 12/18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване* язовирът е категоризиран с категория А2.

За времето на 2017-2018 година водите в язовира не са планирани за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.

✓ *язовир Дъбника, водно тяло BG1OG600L1015*

За периода 2017-2018 година водите в язовира не са планирани за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.

Други реки

р. Мартиновска, р. Дългоделска, р. Бързия, р. Шугавица и р. Златица

Общото между записаните по-горе реки/водни тела е, че всяка река от извор до вливането и в р.Огоста е самостоятелно водно тяло. Оценката по реки е следната:

✓ *р.Мартиновска (Мартиновска Огоста)*

През 2017-2018 година водно тяло с код BG1OG789R1601 не е предвидено за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества. Според данните от хидробиологичен мониторинг за периода 2017-2018г. състоянието на р. Мартиновска Огоста е оценено като добро според БЕК макрозообентос и фитобентос, а според БЕК макрофити в отлично. Като цяло според биологичните елементи за качество реката е в добро състояние.

✓ *р.Дългоделска Огоста, с код на водното тяло BG1OG789R1301*

За периода 2017-2018 година резултатите от измерените физикохимични показатели показват добро състояние. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя арсен във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

От направените анализи на приоритетните вещества е видно, че няма превишение на СКОС за приоритетни вещества. Химичното състояние за водното тяло на р. Дългоделска е добро. Според данните от хидробиологичният мониторинг за периода 2017-2018г. състоянието на р. Дългоделска Огоста е оценено като добро според изследваният БЕК макрозообентос.

✓ *Река Бързия*

От анализа на физикохимичните показатели е видно че, водите на р. Бързия отговарят на изискванията за добро състояние спрямо изискванията в *Наредба Н-4*. При анализа на специфичните замърсители нито един не показва отклонения от изискванията за добро състояние. За времето на 2017-

2018 година мониторираните приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Според данните от хидробиологичният мониторинг за периода 2017-2018г. състоянието на р. Бързия е оценено като умерено.

- ✓ *Река Златица*

През 2017-2018 година водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества, както и за хидробиологичен мониторинг.

- ✓ *Река Шугавица*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя желязо. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Водното тяло е оценено в добро състояние по биологични елементи за качество.

Речни водохващания /РВ/, предназначени за питейно-битово водоснабдяване /ПБВ/

- ✓ *РВ "Крушечка бара"; РВ "Старата река"; РВ "Релкьов дол"; РВ "Драгиева бара"; РВ "Орлощица 1"; РВ "Орлощица 2"; р. Ботуня до Вършец*
- ✓ *РВ "Чегорила"; р. Черна до Горно Озирово*
- ✓ *РВ "Пръшковица"; РВ "Гаванищица"; РВ "Садина бара"; РВ "Ширине" на реките Бързия, Рибна бара, Голяма Садина бара и Малка Садина бара*
- ✓ *РВ "Шабовица"; РВ "Бели ефенди"; РВ "Голяма река"; РВ "Къса река"*
- ✓ *РВ "Лекия", РВ "Горна лука" - р. Превалска Огоста до вливане в р. Огоста при Белимел*
- ✓ *РВ "Щавляка" и РВ "Козарице"- р. Огоста от извор до Чипровци*

Речните водохвания се оцененяват по метода на групирането, както при ПУРБ 2016-2021 г., така и за периода 2017-2018 година.

За периода 2017-18 година е направен анализ по всички показатели на две РВ от поречие Огоста, а именно: РВ „Козарице“ и РВ "Шабовица", които са от различни типове- R2 и R4. Получените отлични/добри резутати от физикохимичния мониторинг и добри-от химичния на приоритетните вещества, се „пренасят“ чрез подхода за групиране при оценката за еколгично и химично състояние на всички РВ от поречие Огоста.

В пункта *РВ Козарице* е наблюдаван БЕК макрозообентос през 2017г. Състоянието на водното тяло се оценява като добро. *РВ "Шабовица"* не е мониторирано по хидробиологични показатели в периода 2017-2018г.

Поречия Западно от река Огоста

Реките, които са разположени на запад от река Огоста са следните:

- ✓ *Река Тимок, водно тяло BG1WO100R001*
- ✓ *Река Тополовец - водно тяло BG1WO200R004 и яз. Кулата- водно тяло BG1WO200L1003*
- ✓ *Река Войнишка - водно тяло BG1WO300R1007 и яз.Полетковци на р. Войнишка- водно тяло BG1WO300L1006*
- ✓ *Река Видбол- водно тяло BG1WO300R1008 и РВ "Бяла вода" на р. Видбол, водно тялоBG1WO300R1108*
- ✓ *Река Арчар- водно тяло BG1WO400R1009*
- ✓ *Река Скомля – водно тяло BG1WO500R011*
- ✓ *Река р. Лом – с водни тела: BG1WO600R015, BG1WO600R1013, BG1WO600R1112, BG1WO600R1612, BG1WO600R1712, BG1WO600R1812, BG1WO600R1912 както и РВ "Стакевска*

река" на р. Стакевска, РВ "Голяма река" на р. Чупренска, РВ "Голяма река" на р. Краставичка, РВ "р. Горни Лом"

- ✓ *р. Нечинска бара след язовир Христо Смирненски – водно тяло BG1WO600R1014*
- ✓ *Река Цибрица – водно тяло BG1WO800R1016*
- ✓ *Язовир Расово, язовир Рабиша, язовир Ковачица, язовир Христо Смирненски(на река Лом), водни тела съответно BG1WO800L1020, BG1WO300L018, BG1WO800L021, BG1WO600L1014*

Реките, разположени на запад от река Огоста, в голямата си част са от тип R8. Реките не са с голям водосбор и са незначително натоварени, както се има предвид липсата на големи промишлени производства и малкият брой население в тази част на страната.

Особено място при анализа трябва да отделим на река Тимок. Този участък от реката, който е на устието на река Дунав и който е граничен с Р Сърбия, е характерен с висока замърсеност с метали. Източникът на замърсяване е извън пределите на Р България.

- ✓ *Река Тимок, водно тяло BG1WO100R001*

В периода 2017-2018 година река Тимок се мониторира на пункта при гр. Брегово. Провежда се мониторинг на всички физикохимични показатели, специфични замърсители и голям брой приоритетни вещества. Оценката по физикохимичните показатели и специфични замърсители е за умерено състояние. Измерени са високи концентрации на металите: желязо (Fe), манган (Mn), мед (Cu), цинк (Zn) и алуминй (Al).

Химичното състояние също е не постигащо добро състояние, поради измерени високи стойности на тежките метали кадмий (Cd) и никел (Ni).

Според данните от хидробиологичният мониторинг за периода 2017-2018г. състоянието на р. Тимок се определя като лошо.

- ✓ *Река Тополовец - водно тяло BG1WO200R004*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя алуминий във водното тяло не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Наблюдаваните биологични елементи за качество през 2017г. показват умерено състояние.

- ✓ *яз. Кула- водно тяло BG1WO200L1003*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на язовира отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

- ✓ *Река Войнишка - водно тяло BG1WO300R1007*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Резултатите от хидробиологичен мониторинг за 2018г. от пункт *р. Войнишка – с. Търняне* отчитат добро състояние за водното тяло.

- ✓ *яз.Полетковци на р. Войнишка- водно тяло BG1WO300L1006*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на язовира отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показват

показателите манган и алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателите манган и алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

В периода 2017-2018г. за язовир Полетковци е проведен мониторинг на биологичен елемент за качество фитопланктон. Въз основа на резултатите от анализа, язовирът е оценен в добър екологичен потенциал.

✓ *Река Видбол- водно тяло BG1WO300R1008*

От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Водно тяло BG1WO300R1008 се намира в отлично състояние, въз основа на данните от хидробиологичен мониторинг в периода 2017-2018г.

✓ *Река Арчар- водно тяло BG1WO400R1009*

От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за добро състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Оценката по биологични елементи за качество за периода 2017-2018г. е добро състояние.

✓ *Река Скомля – водно тяло BG1WO500R011*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за добро състояние с изключение на показател електропроводимост който отговаря на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че има измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показател алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

✓ *Река р. Лом – с водни тела: BG1WO600R015, BG1WO600R1013, BG1WO600R1112, BG1WO600R1612, BG1WO600R1712, BG1WO600R1812, BG1WO600R1912 както и РВ "Стакевска река" на р. Стакевска, РВ "Голяма река" на р. Чупренска, РВ "Голяма река" на р. Краставичка, РВ "р. Горни Лом"*

✓ Водно тяло с код *BG1WO600R015 р. Лом от вливане на р. Нечинска бара до устие*

От направения анализ на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо *Наредба Н-4.* От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

✓ Водно тяло с код *BG1WO600R1013 р. Лом от вливане на р. Стакевска до вливане на р. Нечинска бара* за периода 2017 – 2018 година не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.

Въз основа на резултатите от хидробиологичен мониторинг, проведен в пункт *р. Лом след с. Крива бара преди вливане на Нечинска бара* водното тяло се оценява в добро състояние.

✓ Водно тяло с код BG*1WO600R1112 р. Лом от вливане на р. Краставичка при Горни Лом до вливанена р. Стакевска*

От направения анализ на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо Наредба Н-4. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Изчислените средногодишни стойност/СГС/ във водното тяло не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Резултатите от хидробиологичен мониторинг (от 2017г.) в пункта *р. Лом при с. Горни Лом* отчитат добро състояние по БЕК макрозообентос и фитобентос, отлично по макрофити, лошо по БЕК риби.

✓ Водно тяло с код *BG1WO600R1612 р. Лом от РВ "р. Горни Лом" до вливане на р. Краставичка при Горни Лом* през периода 2017 – 2018 година не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.

✓ Водно тяло с код *BG1WO600R1712 р. Краставичка от РВ "Голяма река" до вливане в р. Лом при Горни Лом*

От направения анализ на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо Наредба Н-4. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Водното тяло е оценено в добро състояние по биологични елементи за качество за периода 2017-2018г.

✓ Водно тяло с код *BG1WO600R1812 р. Чупренска от РВ "Голяма река" до вливане в р. Стакевска*

В периода 2017–2018 година водното тяло не планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества, както и за мониторинг на биологичните елементи за качество.

✓ Водно тяло с код BG1WO600R1912 *р. Стакевска от РВ "Стакевска река" до вливане в р. Лом*

От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Изчислените средногодишни стойност/СГС/ във водното тяло не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Водното тяло се оценява в добро състояние, въз основа на данните от изследванията през 2018г. БЕК макрозообентос.

✓ *р. Нечинска бара след язовир Христо Смирненски – водно тяло с код BG1WO600R1014*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за добро състояние с изключение на показател $БПК_5$, който отговаря на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Изчислените СГС във водното тяло не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Оценката по биологични елементи за качество за водното тяло е умерено състояние.

✓ *Река Цибрица – водно тяло BG1WO800R1016*

От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя алуминий. Изчислената СГС на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото на реката е добро. Оценката по биологични елементи за качество за водното тяло е умерено състояние.

Речните водохващания *РВ "Бяла вода" на р. Видбол*, както и *РВ "Стакевска река" на р. Стакевска, РВ "Голяма река" на р. Чупренска, РВ "Голяма река" на р. Краставичка, РВ "р. Горни Лом"* са предназначени за питейно-битово водоснабдяване /ПБВ/. Разположени са в Зона за защита на водите /ЗЗВ/, предназначени за ПБВ. Въз основа на резултатите за РВ "р. Горни Лом" и РВ "Голяма река" на р. Чупренска може да се направи извода, че същите отговарят на изискванията за добро/отлично състояние по отношение на физкохимичните елементи за качество, специфичните замърсители и на добро химично състояние. Ползвайки подхода на групирането, всички РВ в поречие на реките западно от Огоста се оценяват в добро екологично и добро химично състояние.

- ✓ *Язовир Расово BG1WO800L1020*

От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на язовира отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показват показателите желязо и алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателите желязо и алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото на реката е добро. През периода 2017-2018 година водно тяло BG1WO800L1020 не е планирано за хидробиологичен мониторинг.

- ✓ *Язовир Рабиша BG1WO300L018*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на язовира отговарят на изискванията за добро състояние с изключение на показател БПК5 който отговаря на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Изчислените средногодишни стойност/СГС/ във водното тяло не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото на реката е добро. През периода 2017-2018 година водно тяло BG1WO300L018 не е планирано за хидробиологичен мониторинг.

- ✓ *Язовир Ковачица, BG1WO800L021*

От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на язовира отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че са измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател желязо. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на концентрацията на железни йони във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото на реката е добро. През периода 2017-2018 година водно тяло BG1WO300L018 не е планирано за хидробиологичен мониторинг.

- ✓ *Язовир Христо Смирненски, BG1WO600L1014*

Анализът на данните по физикохимичните показатели за качество показват, че водите на язовира отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий. Анализът на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние, респективно химичното състояние на тялото е добро.

2.4. Кратка обобщена информация за обектите, източници на отпадъчни води

Опазването, рационалното използване и управлението на водните ресурси е от първостепенна важност за устойчивото развитие, както за региона, така и за цялата страна. Качеството на водите е най-значителния индикатор за въздействието на човешката дейност върху естествената водна среда. Основните източници на замърсявания на водите са земеделието, промишлеността, транспорта и населените места, като голяма част от тези замърсявания постоянно се изпускат в повърхностните и подземни води. Замърсителите, предимно от органичен произход, се разграждат под въздействието на естествени самопречистващи процеси до определена степен, но някои вещества изобщо не могат да бъдат разградени от естествените процеси, което налага тяхното отстраняване или намаляване до допустими за околната среда граници. Източниците на замърсяване се делят на:

- ***Точкови източници на замърсяване*** - това са заустването на градските канализации на населени места с над 2000 е. ж. заустващи без необходимо пречистване; заустванията от градски пречиствателни станции за отпадъчни води; заустванията на промишлени отпадъчни води от индустриални обекти.
- ***Дифузни източници на замърсяване*** - населени места без ПСОВ и без канализация, промишлени зони без канализация, сметища без изолация. При дифузно внесените вещества от значение са биогенните вещества, пестицидите (препарати за растителна защита) и тежките метали. Проблемите, произлизащи от дифузното натоварване на повърхностните води с азот, се влияе основно от притока от подземните води (разтворените вещества), а натоварването с фосфор - основно от ерозията (внесените количества твърди частици). Други значими замърсявания са стари замърсявания и/или опасни замърсявания на почвата (включително от депа, аварии), при изоставени минно-технически съоръжения или значително сухо или мокро отлагане от атмосферата.
- ***Хидроморфологични изменения*** - водочерпенето от повърхностните води, регулиране на оттока. Това са проблеми, възникнали вследствие изграждане на хидроенергийни съоръжения (ВЕЦ, МВЕЦ), изграждане на язовири, диги за защита от наводнения, бентове и преливници. Хидроморфологичните промени въздействат в значителна степен върху водните организми. Особено силно е въздействието на напречни строителни съоръжения, които възпрепядстват миграционните коридори на водни организми.
- ***Морфологични изменения*** - прекъсването на естествената дължина на реките, физически изменения на коритото, развитие на инфраструктурата (пътища, мостове), инженерни дейности, земекопни работи са важни и съществени въздействия, които влияят върху натоварването с вредни и биогенни вещества, увреждащи жизнената среда на водните организми.

С цел опазване и подобряване състоянието на водните ресурси в териториалния обхват на инспекцията, експертите от направление „Опазване на водите" към РИОСВ – Монтана осъществяват контрол върху обектите, които формират отпадъчни води и заустват в повърхностни водни обекти.

Част от обектите на територията на РИОСВ – Монтана, формиращи отпадъчни води, притежават разрешително за заустване на отпадъчните води в повърхностни водни обекти по ЗВ или комплексно разрешително по ЗООС, в които са определени индивидуални емисионни ограничения (ИЕО) за формираните от дейността им отпадъчни води по определени показатели в зависимост от характера на съответното производство. Постигането на заложените в разрешителните ИЕО преди заустването на отпадъчните води във водоприемник или канализационна система се осъществява чрез пречиствателни съоръжения (мазниноуловители, каломаслоуловители, локално пречиствателни станции за битово - фекални и химически замърсени отпадъчни води и т.н).

На основание чл.171, ал.1 от Закона за водите, раздел IV от Наредба №1/11.04.2011 г. за мониторинг на водите (ДВ. бр. 34/29.04.2011 г.) и във връзка със Заповед №РД - 821/30.10.2012 г. на Министъра на околната среда и водите е внедрена **Информационна система за разрешителни и мониторинг при управление на водите ИСРМУВ**, съдържаща данни от контролната дейност по влезли в сила разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води, издадени по ЗВ и на комплексни разрешителни, издадени по ЗООС, включени в Информационната система. Пробовземанията се извършват 2 пъти годишно (първо и второ полугодие) за всяко заустване от даден обект, като броят на обектите в утвърдения със Заповед №РД-733/15.12.2016 г. на министъра на ОСВ

списък на обектите, формиращи отпадъчни води и заустващи в повърхностни води, подлежащи на задължителен емисонен контрол от страна на РИОСВ – Монтана през 2018 г. са 25 броя.

2.4.1.Селищни канализационни системи с и без изградени ПСОВ

Едни от основните замърсители на водоприемниците на територията на РИОСВ – Монтана са непречистените отпадъчни води от населените места. Районът се характеризира с директни заустявания на отпадъчни води във водоприемниците, предвид липсата на ПСОВ, както в крайдунавските градове Видин и Лом, така и в по-малките населени места като Берковица, Кула и Белоградчик. Изключение правят само градовете Монтана и Вършец, като ГПСОВ – Монтана и ГПСОВ – Вършец напълно отговарят на изискванията за заустването на пречистените отпадъчни води от населените места в чувствителни зони (осигурено третично пречистване на отпадъчните води).

В по - големите промишлени центрове в региона - градовете Видин, Лом, Берковица, Белоградчик и Кула - са с изградени смесени канализационни системи, в които са включени предимно битово – фекални, производствени отпадъчни и дъждовни води. Смесените отпадъчни води са заустени във водоприемниците без пречистване. Градските канализационни колектори на Видин и Лом заустват в р. Дунав чрез канални помпени станции при високи води. Частични канализационни колектори са изградени и в някои по-малки населени места – гр. Бойчиновци, гр. Димово, гр. Грамада, с. Лехчево, с. Рабиша и други.

В някои от селищата в региона се изграждат или разширяват канализационните системи. По Програмата за развитие на селските райони 2007 – 2013 изцяло са изградени канализационните системи на с. Раковица, общ Макреш, с. Расово, общ. Медковец и с. Копиловци, общ. Георги Дамяново. Останалата част от селищата на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, са без изградени канализационни системи.

Към края на 2018 г. изпълнението на изискванията на Директива 91/271/ЕЕС относно пречистване на отпадъчни води от населените места на територията на РИОСВ – Монтана е следното:

❖ ***Агломерациите с над 10 000 еквивалентни жители (е.ж.)***, попадащи в обхвата на Директивата на територията на РИОСВ – Монтана:

➢ Отпадъчните води на **гр. Монтана** се отвеждат и пречистват в ГПСОВ – Монтана. Градската пречиствателна станция с капацитета си от близо 18 000 куб. метра пречистена вода за денонощие напълно задоволява нуждите на гр. Монтана. Станцията е с механично и биологично стъпало, както и с изградено съоръжение за отстраняване на фосфора. ГПСОВ – Монтана отговаря на всички европейски екологични норми и до настоящият момент работи ефективно и с добър ефект на пречистване. Водата се пречиства с екологични агенти, които не замърсяват околната среда, а почистените утайки се предвижда да бъдат използвани за наторяване.

➢ Населените места **Берковица, Лом и Видин** към края на 2018 г. са все още без изградени ГПСОВ. Съгласуваните от Областен експертен съвет проекти за водните цикли на гр. Лом и гр. Берковица не са реализирани.

През 2012 г. в Министерството на околната среда и водите одобри проекта за воден цикъл на Видин, който предвижда рехабилитация на 10 974 м канализационна мрежа, изграждане на нова канализация реконструкция на две канални помпени станции, рехабилитация водопроводна мрежа и изграждане на пречиствателна станция за отпадни води. Към края на 2018 г. ПСОВ на гр. Видин. е в процес на изграждане.

❖ ***Агломерациите с население между 2 000 и 10 000 е.ж.***

През 2014 г. бе пусната в експлоатация ПСОВ на гр. Вършец с проектен капацитет за 10 000 е.ж. Останалите агломерациите, които попадат в обхвата на Директивата, но за тях няма осигурено пречистване на отпадъчни води, са Белоградчик - 5 090 е.ж., Брегово - 2 494 е.ж., Вълчедръм - 3 614 е.ж., Дунавци - 2 157 е.ж. и Кула - 3 175 е.ж.

❖ ***Агломерации, непопадащи в обхвата на Директивата:***

✓ В контролираната от РИОСВ-Монтана територията съществуват агломерации извън обхвата на Директивата, в които е извършено строителство на КС с ПСОВ и същите са пуснати в

експлоатация. Такива са КС с ПСОВ на с. Расово, общ. Медковец, с. Раковица, общ. Макреш и с. Копиловци, общ. Георги Дамяново.

2.4.2. Отпадъчни води, формирани от дейността на стопански субекти, в обхвата на РИОСВ – Монтана

Почти всички обекти, формиращи отпадъчни води на територията на РИОСВ – Монтана, са с осигурено най – малко първично (механично) пречистване на отпадъчните води преди тяхното заустване. По – големите животновъдни обекти на територията на РИОСВ – Монтана (кравеферми на „Агро – грам" ЕООД, гр. Грамада, общ. Видин, „Про – агро" гр. Грамада, общ. Видин и „Алексия" ООД, с. Сливата, общ. Лом) са с изградени водонепропускливи съоръжения на различните фракции оборски тор с достатъчен капацитет за тяхното съхраняване за определен период от време преди последващото им оползотворяване за наторяване на земеделски земи или за производство на биогаз, както и със съоръжения за съхранение на силажа, в съответствие с изискванията на Нитратната директива с цел преустановяване проникването им в почвата и оттам замърсяването на подземните води.

2.4.2.1. Стопански субекти, източници на отпадъчни води, с пречиствателни съоръжения, които не работят ефективно на територията на РИОСВ – Монтана - 5 на брой:

- **За поречие Дунав:**
  - ✓ *„Кнауф България" ЕООД, гр. София, Завод за гипсфазерни плоскости, гр. Видин* – на площадката на обекта се произвеждат гипсфазерни плоскости, като се формира смесен поток от пречистени в локална ПСОВ битово – фекални и промишлени отпадъчни и дъждовни води, които се заустват в р. Дунав. През 2018 г. поради констатирани нови превишени стойности на индивидуалните емисионни ограничения по показатели „Неразтворени вещества", „Сулфати", „БПК$_5$" и „ХПК" с Наказателно постановление е наложена нова текуща санкция за замърсяване водите на р. Дунав. Същата впоследствие е намалена след намаляване замърсяването по горните показатели, което е удостоверено с протоколи от изпитване на отпадъчните води. Към настоящият момент от страна на дружеството са предприети мерки за увеличаване капацитета на ЛПСОВ и осигуряване на ефективната и работа с цел постигане на ИЕО, заложени в издаденото им разрешително за заустване.
  - ✓ *„Еко Милк Видин"ЕАД, с. Кошава, общ. Видин* - производство на имитиращи продукти от сухо мляко и растителни мазнини. От дейността на обекта се формира един общ смесен поток от битово – фекални и производствени отпадъчни води, който след първично пречистване се зауства гравитачно в р. Дунав. През 2018 г. са констатирани превишения на ИЕО по показателите, заложени в разрешителното за заустване, вследствие на проведен собствен и контролен мониторинг на отпадъчните води, за което на дружеството два пъти е налагана и отменяна текуща санкция.
  - ✓ *„Ел Би Булгарикум"ЕАД, гр. София, производствена база в гр. Видин* - производство на млечни продукти. Формираният от дейността на площадката смесен поток от битово – фекални и производствени отпадъчни води след първично пречистване в пречиствателно съоръжение се зауства в р. Дунав. През 2018 г. са констатирани превишения на ИЕО по някои от показателите, заложени в разрешителното за заустване, вследствие на проведен контролен мониторинг на отпадъчните води. На дружеството е наложена текуща санкция, която е отменена след предприемане на действия по почистване на пречиствателното съоръжение и представяне на протокол от изпитване на отпадъчни води (собствен мониторинг) за удостоверяване на спазването на ИЕО от разрешителното.

- **За поречия Огоста и Западно от Огоста:**
  - ✓ *„Мити 01" ЕООД, гр.София, Предприятие за месопреработка, гр. Лом* – смесеният поток от производствени, битово – фекални отпадъчни и дъждовни води след първично пречистване в мазниноуловител се зауства в р. Лом. През 2018 г. продължава да действа наложената през 2015 г. с НП текуща санкция за допуснатто превишения на ИЕО от разрешителното за заустване въз основа на проведен контролен мониторинг на отпадъчните води. Същата е намалена през 2016 г. след представяне на протоколи, удостоверяващи по-ниски стойности на ИЕО по показатели, за които е наложена санкцията;

✓ *„ТБМ 2000“ ЕООД, гр. Монтана, ТМСИ в с. Ерден* – от дейността на обекта се формира поток прозиводствени отпадъчни води, които след първично пречистване се заустват в р. Огоста. Вследствие на констатирано през 2018 г. превишаване на ИЕо по показател „Неразтворени вещества”, заложено в разрешителното за заустване, е наложена текуща санкция. Същата впоследствие е отменена въз основа на резултатите от представен протокол от изпитване на отпадъчните води, удостоверяващ стойности на ИЕО по определените в разрешителното показалите под заложените норми.

2.4.2.2. Брой стопанските субекти на територията на РИОСВ - Монтана, които с отпадъчните си води ***емитират приоритетни и приоритетно опасни вещества,*** съгласно Приложение №1 към чл. 1, ал. 2 на *Наредбата за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители*

На теритотията на РИОСВ – Монтана обектите с определени в издадените им разрешителни по Закона за водите или Закона за опазване на околната среда норми по приоритетни и приоритетно опасни вещества (кадмий, живак, никел и олово) са осем на брой, както следва:

➢ ***За поречие Дунав***:

- „Видахим” АД, гр. Видин за ТЕЦ ”Видахим” и ДНО – сгуроотвал на ТЕЦ „Видахим”– заустват в р. Дунав;
- РДНО – Видин - заустава в р. Дунав.

➢ ***За поречия Огоста и Западно от Огоста***:

- „Монбат” АД, гр. София, Производствена база, гр. Монтана с издадено Комплексно разрешително по реда на ЗООС– заустава в КС на гр. Монтана;
- „Берг Монтана Фитинги” ЕАД, гр. Монтана - заустава в КС на гр. Монтана;
- РДНО – Монтана - заустава в КС на гр. Монтана;
- „ЕМКО” ЕООД, гр. София, Площадка в гр. Монтана – заустава в КС на гр. Монтана;
- „Аркус” АД, гр. Лясковец, Обособено производство – поделение 1400 в гр. Лом - заустава в р. Лом.

Видно от горното само четири обекта заустват отпадъчни води в повърхностен воден обект, а именно:

- „Аркус” АД, гр. Лясковец с издадено разрешително за ползване на повърхностен воден обект – р. Лом за заустване на отпадъчни води от експлоатацията на обект „Обособено производство-поделение 1400“ в гр. Лом. От проведения през 2018 г. контролен мониторинг на отпадъчните води преди заустването им в р. Лом не е установено неспазване на ИЕО по тези показатели от разрешителното за заустване. Резултатите от собствения мониторинг също отговарят на нормите. Спазват се нормите, заложени и по останалите показатели от разрешителното. На титуляра на разрешителното е дадено предписание, касаещо възстановяване на мястото на заустване, което е в процес на изпълнение.

- Регионално депо за битови отпадъци на Видин е с издадено по реда на ЗООС комплексно разрешително - отпадъчните води от дейността му преди да бъдат отведени и заустени в р. Дунав се подлагат на пречистване в локална ПСОВ (механично, физико-химично и биологично пречистване). Операторът на депото спазва заложените му в комплекното разрешително по смисъла на ЗООС норми, както и честота на пробонабиране. Не са констатирани залпови изпускания на отпадъчни води, както и аварии по канализационната система на площадката;

- „Видахим” АД, гр. Видин за ТЕЦ ”Видахим” и ДНО – сгуроотвал на ТЕЦ „Видахим” (комплесни разрешителни по ЗООС) – от 2015 г. до настоящият момент предприятието не е извършвало производствена дейност;

За останалите четири обекта е характерно, че титулярите на комплексните разрешителни спазват заложените им норми, както и честота на пробонабиране. За 2018 г. не са констатирани несъответствия.

2.4.2.3. Общият брой на стопанските субекти на територията на РИОСВ - Монтана, от дейността на които се формират ***биоразградими промишлени отпадъчни води*** *и които заустват в повърхностен воден обект*, съгласно Приложение №4 към чл. 35, ал. 2 от *Наредба №2 от 08.06.2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на*

индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване (обн. ДВ, бр. 47/21.06.2011 г.) и с издадено по реда на Закона за водите Разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни води,, **са 8 на брой**, както следва:

- **За поречие Дунав**:
  - *„Ел Би Булгарикум" ЕАД*, гр. София, Производствена база, гр. Видин – производство на мляко и млечни продукти. От дейността на обекта се формира един общ смесен поток от битово – фекални и производствени отпадъчни води, който се зауства в р. Дунав по два начина – гравитачно и помпено (само при високи води на реката). Има изградено пречиствателно съоръжения за механично пречистване на отпадъчните води – мазниноуловител;
  - *„Новоселска гъмза" АД*, гр. Видин, Винарска изба, с. Ново село, общ. Ново село, обл. Видин – от дейността на избата се формира един общ смесен поток от битово – фекални отпадъчни, производстени отпадъчни и дъждовни води, които се заустват в р. Дунав;
  - *„Еко Милк Видин"ЕАД, гр. Видин, Млекопреработвателно предприятие, с. Кошава, общ. Видин* - производство на мляко и млечни продукти. От дейността на обекта се формира един общ смесен поток от битово – фекални и производствени отпадъчни води, който се зауства гравитачно в р. Дунав. Има изградено пречиствателно съоръжения за механично пречистване на отпадъчните води – мазниноуловител.
  - *„Винтаж 2007",с. Негованци, Винарска изба със съпътстващ семеен хотел в с. Негованци* - от дейността на обекта се формира смесен поток пречистени битови и производствени отпадъчни води след ЛПСОВ1 и дъждовни води, които се заустват в Сухо дере, приток на р. Дунав.

- **За поречия Огоста и Западно от Огоста**:
  - *„Компас" ЕООД*, с. Комарево, общ. Берковица, обл. Монтана, обект: Предприятие за производство на месни и меснорастителни консерви, с. Комарево, общ. Берковица – заустване на смесен поток от пречистени битово – фекални отпадъчни, производствени отпадъчни и дъждовни води в р. Костенка. Има изградена локална ПСОВ;
  - *„Мити 01" ЕООД, гр.София, Предприятие за месопреработка, гр. Лом* – смесеният поток от производствени, битово – фекални отпадъчни и дъждовни води след първично пречистване в мазниноуловител се зауства в р. Лом;
  - *СД „Лаф Велизаров и Сие", гр. Белоградчик, Млекопреработвателно предприятие, с. Дъбравка, общ. Белоградчик* – основната дейност на предприятието е производство на мляко и млечни продукти. Формираният смесен поток от битово – фекални и производствени отпадъчни води преди да се заустят в р. Дъбравка се подлага на пречистване в новоизградена локална ПСОВ (механично и биологично пречистване).
  - *„Магура" АД, гр. София – Винарска изба, с. Рабиша, общ. Белоградчик* – предмет на дейността на фирмата е производство на бели, червени и естествено пенливи вина и дестилация на ракия. От дейността на обекта се формира смесен поток производствени и битово – фекални отпадъчни води, които се заустват в Сухо дере, ляв приток на р. Арчар.

През 2018 г. е осъществен контрол на всичките осем на брой обекта. От извършените проверки на две от млекопреработвателните предприятия на територията на област Видин са наложени такущи санкции по чл. 69, ал. 1 от ЗООС предвид неспазването на ИЕО от разрешителните за заустване. Същите са отменени след удостоверено с протоколи от изпитване на отпадъчни води преустановено превишаване на ИЕО. За почистване и поддържане на пречиствателните си съоръжения за отпадъчни води в нормален технологичен режим са дадени 3 броя предписания на 2 броя обекта, които са изпълнение в срок. Един от обектите е преустановил заустването на отпадъчните води в повърхностен воден обект поради свличане на земни маса и запушване на главния канализационен колектор, отвеждащ отпадъчните води във водния обект. До отстраняване на повредата/изграждането на нов отвеждащ канализационен колектор отпадъчните води се отвеждат и събират в изгребна яма.

*2.4.2.4. Проблеми със замърсяване на реките с **рудничи води** – няма.*

Най-често нарушенията на екологичното законодателството в областта на опазване на водите са свързани с неспазване на емисионните норми, заложени в издадените рарешителните, вследствие на неефективна работа на съществуващите пречиствателни съоръжения, при което във водните обекти се заустват непречистени отпадъчни води.

2.4.3. Обобщена информация за осъществения през 2018 г. контрол върху обектите, формиращи отпадъчните води на територията на РИОСВ – Монтана

Експертите от направление „Опазване на водите" през 2018 г. са извършили и взели участие в общо **228 броя проверки** на 180 броя обекти, от които:

- **103** броя *планирани контролни* проверки на 74 обекта при заложени по план 105 броя проверки на 76 обекта, формиращи отпадъчни води по поречията на реките Дунав, Огоста, Лом, Ботуня, Цибрица, Тополовец, Войнишка, Видбол и Арчар, в т.ч. 42 броя проверки (44 броя пробонабирания) на 25 броя обекта, формиращи отпадни води и заустващи във водни обекти, включени в Информационната система за разрешителни и мониторинг при управление на водите (ИСРМУВ) за 2018 г., съгласно Заповед №РД - 840/20.12.2017 г. на Министъра на ОСВ и 51 броя комплексни проверки на 51 броя обекти по заповед на Директора на РИОСВ – Монтана. Процентното изпълнение на плана за 2018 г. е 98%. Не са осъществени два броя планирани комплексни проверки на два обекта, поради факта, че те все още не са започнали да осъществяват производствена дейност.

- **13** броя проверки по комплексни разрешителни на 12 броя обекта;

- **125** броя извънредни проверки на 106 обекта, вкл. проверки за съставяне на констативен протокол за налагане/отмяна на санкция**,** по изпълнение на предписания, по сигнали и жалби, по заповед на Директора на РИОСВ – Монтана, разпореждане на Прокуратурата, писма на Директора на БДДР – Плевен, по заповеди на Областните управители на Област Монтана и на Област Видин, и кметове на общини.

Както и през 2017 г. големият брой извънредно извършени проверки на обекти се дължи основно на проверките по Заповед на Областните управители на Област Видин и Монтана и кметове на общини, касаещи проверки на техническото и експлоатационно състояние на защитните диги, както и проверки на реките и речните корита в урбанизираните и извънурбанизираните територии

През 2018 г. експерти от направлението са взели участие в седем заседания на РЕЕС при РИОСВ – Монтана, както и в три Държавни приемателни комисии, за които са изготвени положителни становища за въвеждане на обектите в експлоатация.

С цел привеждане на обектите в съответствие с екологичното законодателство в областта на водите, преустановяване или предотвратяване на замърсявания на водите са дадени общо 23 предписания, в резултат на което и броят на обектите, на които са наложени текущи санкции, е намалял в сравнение с 2017 г.

Съвместно с представители на Регионална лаборатория – Монтана към ИАОС – София са извършени 58 броя пробонабирания, в т.ч. 44 бр. контролни пробонабирания на отпадъчни води от 25 бр. обекти, съгласно Заповед № РД - 840/20.12.2017 г. на Министъра на ОСВ и 12 бр. пробонабирания от повърхностни и отпадъчни води от 9 бр. обекти във връзка с постъпили в инспекцията сигнали и жалби.

В резултат от проведения контролен мониторинг от страна на РИОСВ – Монтана през 2018 г. е установено минимално превишаване на някои индивидуални емисионни ограничения, определени с разрешителните за заустване на отпадъчните води в повърхностен воден обект, от канализационни системи без пречистване на четири населени места, на едно производствено предприятие, в което тече генерален ремонт на съоръженията, както и на едно млекопреработвателно предприятие с аварирало локално пречиствателно съоръжение. Изчисленията по Наредбата за вида, размера и реда за налагане на санкции при увреждане или при замърсяване на околната среда над допустимите норми и/или при неспазване на определените емисионни норми и ограничения (обн. ДВ бр. 70/ 09.09.2011 г., изм. и доп...) показват ниски стойности в левово изражение. В тази връзка и отчитайки резултатите от

контролния мониторинг, извършван през последните години, за същите обекти е използвана дадената в чл. 28, буква „а" от Закона за административните нарушения и наказания възможност и на титулярите на разрешителните са изпратени 7 броя предупредителни писма, че при следващо констатиране на превишение на ИЕО на показателите ще бъдат предприети административнонаказателни мерки по смисъла на Закона за водите/Закона за опазване на околната среда.

За констатирани отклонения от индивидуалните емисионни ограничения (ИЕО), разписани в разрешителните за ползване на повърхностен воден обект за заустване на отпадъчни води, през 2018 г. наложените и променени санкции за замърсяване на повърхностен воден обект са както следва:

- *Наложени санкции с Наказателно постановление на Директора на РИОСВ – Монтана* за замърсяване на повърхностен воден обект, приемник на отпадъчни води, поради превишаване на ИЕО, разписани в разрешителните за ползване на воден обект за заустване - ***7 броя*** на 4 броя обекта;
- *Намалени санкции със Заповед на Директора на РИОСВ – Монтана* по реда на чл. 69б от ЗООС във връзка с установено намаляване уврежданието/неспазването на определените емисионни норми и ограничения – **0** броя;
- *Отменени санкции със Заповед на директора на РИОСВ – Монтана* по реда на чл. 69б от ЗООС – **7 броя** на 4 обекта, от които 4 бр. са въз основа прекратяване на замърсяването/неспазването на определените ИЕО и 3 броя заповед за отмяна, поради установено увеличаване на замърсяването/неспазването на емисионните норми и ограничения, с цел налагане на нова текуща санкция:

В заключение може да се направи извод, че вероятната причина за допуснатите превишения на ИЕО на показателите от разрешителните за ползване на повърхностен воден обект за заустване на отпадъчни води е неефективната работа и/или нередовното почистване на локалните пречиствателни съоръжения. С цел преустановяване на неспазването на ИЕО операторите на обектите трябва да осигуряват непрекъснато нормалната им експлоатация като прилагат по-ефективни мерки за поддържане на пречиствателните съоръжения в техническа и експлоатационна изправност, като за целта от страна на РИОСВ - Монтана са давани предписания.

Предвид гореизложеното през 2018 г. се наблюдава тенденция за намаляване на броя на обектите с наложени текущи месечни санкции спрямо предходната година.

От извършените през 2018 г. проверки на действащите селищни пречиствателни станции и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води към предприятията се констатира, че операторите се стремят да поддържат в техническа и експлоатационна изправност пречиствателните съоръжения за отпадъчни води и осигуряване на нормалната им експлоатация с цел недопускане/преустановяване/намаляване превишаването на емисионните норми и ограничения. Затрудненията и проблемите при експлоатацията на съоръженията са предимно по финансови или организационни причини.

3. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

През 2018 г. в Дунавски район за басейново управление е извършен мониторинг на подземни води като част от Националната програма за мониторинг на подземни води, утвърдена със Заповед № РД–229/05.04.2017 г. на Министъра на околната среда и водите и продължена със Заповед № 175/02.04.2018 г.

На основание чл. 169б от Закона за водите и Приложение V на РДВ са разработени и се изпълняват два вида програми:

- за качество (химично състояние) на подземните води и,
- за количество (количествено състояние) на подземните води.

Програмите за мониторинг са разработени в съответствие с утвърдената „*Методика за планиране на мрежи и програми за мониторинг на подземните води"*.

I. Мониторинг на химичното състояние

Съгласно *чл. 169б, ал. 1 от ЗВ* за оценка на химичното състояние на подземните води, Басейнова дирекция Дунавски район (БДДР), разработва програми за контролен и оперативен мониторинг. За всеки отделен монитроингов пункт (МП) включен в програмите за мониторинг на подземни води се

определя различна честота на изпитване и показатели на анализ. Избора на показатели и съответната честота на анализ се определя след оценка на резултатите от проведения в предходните години мониторинг и в зависимост естествените характеристики на подземното водно тяло (ПВТ), и местоположението на МП.

На територията на БДДР попадат 50 подземни водни тела наблюдавани, съгласно действащите програмите за контролен и оперативен мониторинг през 2018 г. в 138 пункта.

Показателите за изпитване са разпределени в следните групи:

1.1.Физико-химични показатели

I –ва група основни физико-химични показатели:

разтворен кислород, активна реакция, електропроводимост, нитрати, амониеви йони, температура на водата, перманганатна окисляемост, обща твърдост, калций, магнезий, хлориди, натрий и калий, сулфати, хидрогенкарбонати, карбонати и сух остатък – анализират се във всички пунктове за подземни води сезонно /четири пъти в годината/ или на полугодие /два пъти годишно/.

II –ра група допълнителни физико-химични показатели:

нитрити, фосфати, общо желязо, манган - анализират се във всички пунктове за подземни води сезонно /четири пъти в годината/ или на полугодие /два пъти годишно/.

1.2.Специфични замърсители

I –ва група метали и металоиди: олово, кадмий, арсен, живак, мед, цинк, никел, общ хром, хром три и шествалентен, стронций, обща алфа и бета активност – анализират се всички или отделни показатели на полугодие /два пъти годишно/ или веднъж годишно.

II-ра група органични замърсители: трихлоретилен, тетрахлоретилен, алдрин, диелдрин, ендрин, атразин, симазин, пропазин, ендосулфан, метоксихлор, хептахлор, хлордан, DDT/DDD/DDE, HCH – съединения, ацетохлор, пендиметалин , флутриафлор, триадименол, манкоцеб, алахлор, циперметрин – анализите се извършват еднократно през годината. Оценката на химичното състояние на водата във всеки отделен МП се извършва, след преглед и анализ на резултати от извършения за изминалата година мониторинг. Прави се статистическа обработка на данните и получената средногодишна стойност по всеки наблюдаван показател се сравнява със стандартите за качество (СК) определени в *Приложение №1 към Наредба 1/10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води (Наредба № 1).*

- Ако средногодишната стойност на показателя е по-малка от СК, тогава МП се определя в „добро“ химично състояние по този показател.
- Ако средногодишната стойност на показателя е по-висока от стойността на СК, МП се определя в „лошо“ химично състояние по този показател.

Ако по всички показатели състоянието е „добро“, то МП се определя в ***„добро“ състояние.***

Ако по един или повече показатели състоянието е „лошо“, МП се определя в ***„лошо“ състояние.***

В обхвата на РИОСВ Монтана попадат подземни тела от първи, трети, четвърти и пети слой.

- **<u>СЛОЙ 1 -НЕОГЕН-КВАТЕРНЕР</u>**

Подземните водни тела в първи слой на територията на ДРБУса - 33 на брой:

От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попадат :

Подземно водно тяло с код **BG1G0000QAL001** и име *„Порови води в Кватернера – Брегово - Новоселска низина”*, наблюдавано с три пункта за мониторинг / МР 001, МР 003, МР 380/:

- МР 001 при с.Брегово ШК1-ПС „Брегово 3“, община Брегово, област Видин;
- МР 003 при с.Ново село ШК ПС „Ново село“, община Ново село, област Видин;
- МР 380 при с.Ново село, ТК1 „Ст. Двор“, община Ново село, област Видин –

Съгласно ПУРБ 2016 – 2018 г. ПВТ с код BG1G0000QAL001 е оценено в лошо химично състояние с отклонение по показател нитрати. Анализа на резултатите от проведения през 2018 г. мониторинг на водата и в трите пункта наблюдаващи ПВТ показват наднормени концентрации по показател нитрати. В два от пунктовете се наблюдава тенденцията към понижаване концентрацията на нитратни йони, като в пункт ШК ПС „Ново село“ СГС на концентрацията е под СК. Динамиката в съдържанието на нитрати по години в трите пункта е представена на диаграмата по - долу.

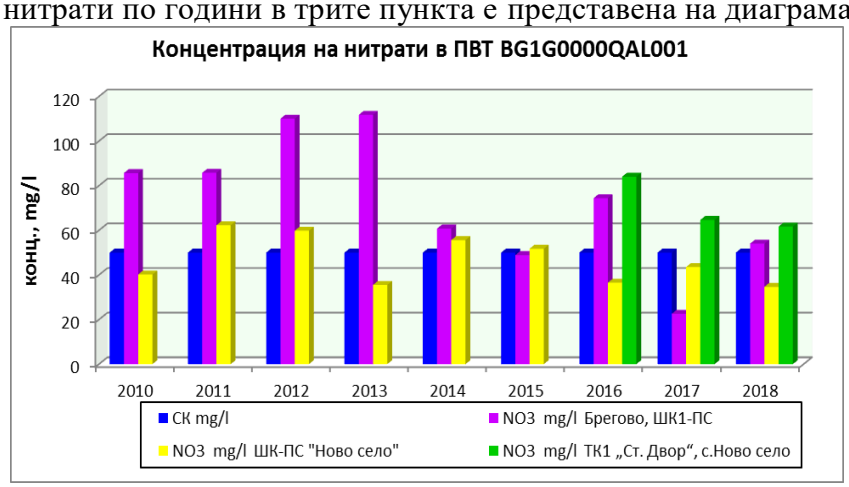

Основна причина за лошото състояние на ПВТ е резултат от дифузния натиск упражняван от земеделието.

Подземно водно тяло с код **BG1G0000QAL002** и име *„Порови води в Кватернера - Видинска низина”* – наблюдава се с два пункта за мониторинг / МР 009, МР 381 /

- МР 009 при гр.Видин ШК 1- ПС "КОС", общин Видин, област Видин;
- МР 381 при с.Новоселци ТК1 - ПС „Вили пчела“, община Видин, област Видин;

Резултатите от изпитванията на водата през 2018 г. и в двата пункта отговарят на СК на подземни води и съгласно критериите за оценка на химично състояние можем да я оценим в добро химично състояние.

Подземно водно тяло с код **BG1G0000QAL003** и име *„Порови води в Кватернера - Арчар-Орсойска низина”* – представено с един пункт за мониторинг / МР 016 / .

- МР 016 при с.Арчар ШК-Р1-ПС "Добри дол", община Димово, област Видин - доброто химично състояние на водата в пункта оценено в предходните години се запазва и през 2018 г.

Подземно водно тяло с код **BG1G0000QAL004** и име *„Порови води в Кватернера - Цибърска низина”* – представено с един мониторингов пункт / МР 019 /.

- МР 019 при с. Станево дренаж ПС „Станево”, община Лом, област Монтана - констатираните от предходните години превишени концентрации на показател общ хром се наблюдават и в резултатите от мониторинга проведен през 2018 г. Съгласно наличната информация за замърсителите в БДДР в района няма антропогенен източник, който да формира подобно замърсяване, предвид което има основание да се счита, че наднормените концентрации на хром се дължат на естествените геоложки характеристики на ПВТ.

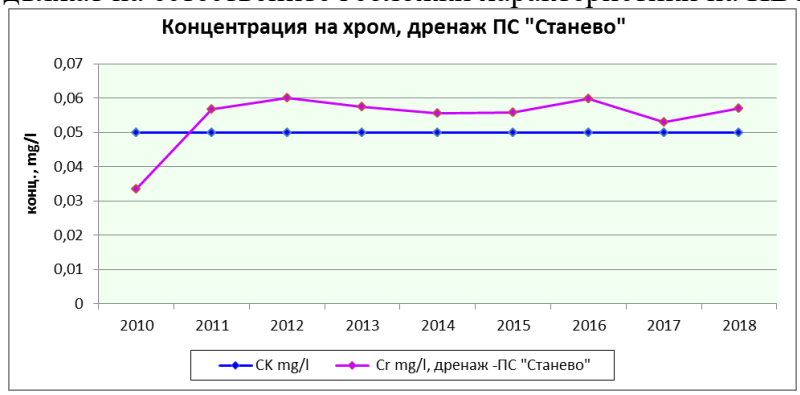

Подземно водно тяло с код **BG1G0000QAL013** и име *„Порови води в Кватернера - р. Лом”* - представено с три мониторингов пункт / МР 067, МР 385, МР 386 /:

- МР 067 при с. Крива бара, ШК 5 ПС "Крива бара", община Брусарци, област Монтана – анализа на резултатите от проведения мониторинг през 2018 г. показва отклонение от СК на показател атразин – резултат 0,21 µg/l при норма 0,1µg/l. Наднормена концентрация на показателя (0,35 µg/l) е отчетена и през 2017 г., но тъй като към тогавашния момент резултатът е бил единичен и подобно отклонение от СК не е констатирано в останалите мониторингови пункта използвани за наблюдение на подземно водно тяло, то за неговото потвърждаване или отхвърляне пунктът е включен отново в програмата за мониторинг през 2018 г. Важно е да се отбележи, че сумата от концентрациите на всички изпитвани пестициди (показател № 37 от Приложение № 1 на Наредба № 1/10.10.2007 г. *„Пестициди общи“)* не превишава СК от 0,5 µg/l.
  След установяване на замърсяването, съобразно своите компетенции и законово регламентирания ред, БДДР предприе незабавни действия, за осведомяване на всички заинтересуваните институции. По останалите показатели качествата на водата отговарят на изискванията за добро химично състояние.
- МР 385 при с.Дражинци, ТК 2 - ПС „Дражинци“, община Ружинци, област Видин;
- МР 386 при с.Плешивец, ШК - ПС „Плешивец“, община Ружинци, област Видин.

Резултатите от проведените изпитванията през 2018 г. и в двата пункта отговарят на СК на подземни води и съгласно критериите за оценка на химично състояние можем да я оценим в добро химично състояние.

Подземно водно тяло с код **BG1G0000QAL014** и име *„Порови води в Кватернера - р. Цибрица”* - представено с един мониторингов пункт / МР 070 /.

- МР 070 при с.Безденица ШК ПС "Безденица", община Монтана, област Монтана – и през 2018 г. резултатите от изпитване на водата в пункта показват добро химично състояние по стандартите за качество на подземни води.

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL015 и име *„Порови води в Кватернера - р. Огоста”* - представено с три пункта за мониторинг / МР 075, МР 387, МР 388 / един, от които попада в обхвата на РИОСВ Монтана:

- МР 387 при с. Владимирово, дренаж „Владимирово“, община Бойчиновци, област Монтана – анализа на резултатите от проведения през 2018 г. мониторинг на водата в пункта показва еднократно превишение на нормата на показател нитратни йони, но СГС на концентрацията не превишава СК за показателя. По всички останали показатели водата отговаря на критериите за добро химично състояние.

Подземно водно тяло с код **BG1G0000QPL023** и име *„Порови води в Кватернера - между реките Лом и Искър”* - наблюдава се с четири мониторингови пункт, от които един попада в обхвата на РИОСВ Монтана /МР 122/:

- МР 122 при с.Габровница ШК ПС "Габровница", община Монтана, област Монтана - пункта е с добри показатели по СК на подземни води през изминалата 2018 г. и отговаря на критериите за добро химично състояние.

- **<u>СЛОЙ 2 –НЕОГЕН</u>**

Подземните водни тела попадащи във втори слой на територията на ДРБУ са 3 на брой:

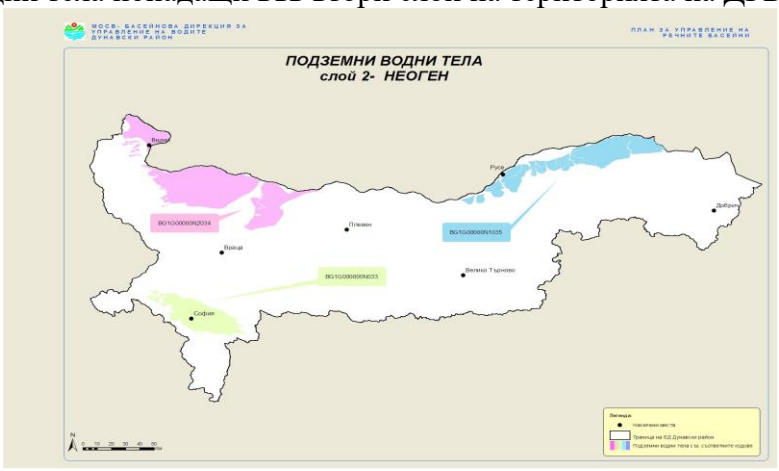

От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно тяло :

Подземно водно тяло с код **BG1G00000N2034** и име *„Порови води в Неогена – Ломско - Плевенска депресия”* – наблюдавано от пет мониторингови пункта четири, от които попадат в обхвата на РИОСВ Монтана / МР 189, МР 404, МР 405, МР 406 /:

- МР 189 при с. Септемврийци ТК, община Вълчедръм, област Монтана – низходящата тенденция в концентрацията на нитратни йони от предходната година се запазва и през 2018 г. Резултатите от мониторинга проведен на водата в пункта през 2018 г. показват еднократно превишение на нормата за нитрати, но СГС на концентрацията е по – ниска от СК за показателя. Предвид това че резултатите и по всички останали анализирани показатели отговарят на СК за подземни води, можем да оценим водата в пункта в добро химично състояние.
- МР 404 при с. Якимово - ТК1-Якимово, община Якимово, област Монтана;
- МР 405 при с. Василовци, ТК1-Василовци, община Брусарци, област Монтана.

Анализа на резултатите от проведените през 2018 г. изпитвания на водата и в двата пункта показва, че по критериите за оценка на състоянието, водата отговаря на добро химично състояние.

- МР 406 при с. Мадан, ШК - Мадан, община Бойчиновци, област Монтана – концентрации превишаващи СК по показател нитратни йони са отчетени и от проведените през 2018 г. изпитвания на водата в пункта.

Динамиката на нитратни йони в ПВТ с код **BG1G00000N2034** по пунктове и години е представена на диаграмата по – долу:

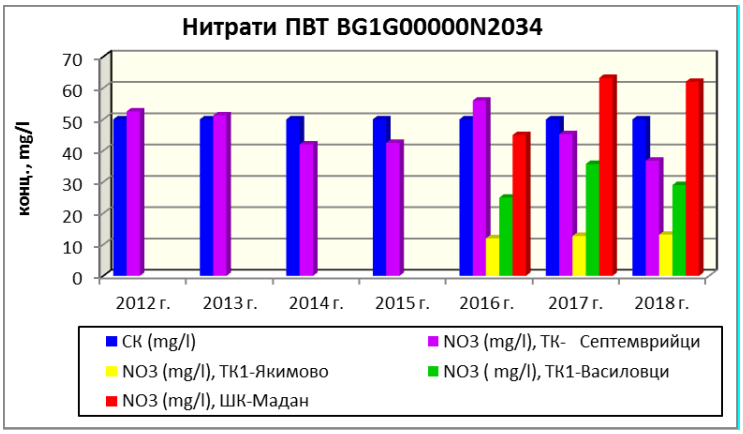

- **<u>СЛОЙ 3 НЕОГЕН-САРМАТ</u>**

Подземните тела попадащи в трети слой на територията на ДРБУ са 2 на брой:

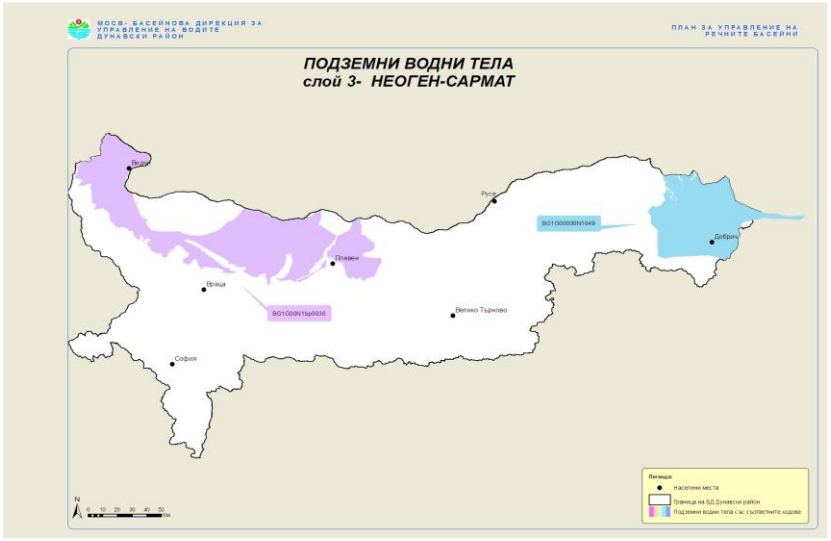

От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно тяло:

Подземно водно тяло с код **BG1G000N1BP036** и име *„Карстови води в Ломско-Плевенската депресия”* – наблюдавано с четири пункта за мониторинг / МР 199, МР 201, МР 202, МР 369 / от тях в обхвата на РИОСВ Монтана попадат следните:

- МР 199 при с. Грамада група КИ, община Грамада, област Видин – и през 2018 г. резултатите от анализите на водата в пункта показват съответствие със изискванията за добро химично състояние. Констатираните в предходните години високи концентрации на железни йони в пробите от водата в пункта бележат низходяща тенденция и средногодишните стойности на показателя в последните четири години са под СК.

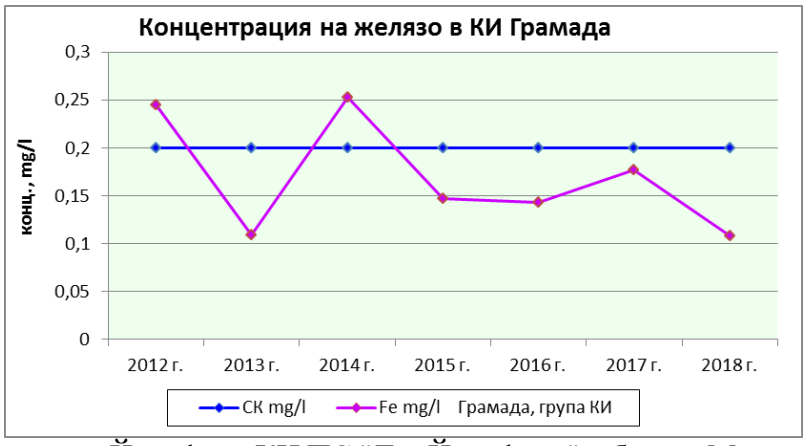

- МР 201 при д-р Йосифово КИ ПС "Д-р Йосифово", община Монтана, област Монтана – анализа на резултатите от проведения през 2018 г. мониторинг на водата в пункта показва еднократно превишаване на СК по показател никел. Предвид това, че подобно превишение не е констатирано до момента, както и че при следващото измерване също не е отчетено, може да се предположи, че то е резултат от инцидентно замърсяване или грешка при пробонабирането или анализа на пробата. По всички останали показатели водата отговаря на критериите за добро химично състояние.

- **<u>СЛОЙ 4 ГОРНА КРЕДА</u>**

Подземните водни тела попадащи в четвърти слой на територията на ДРБУ са - 4 на брой:

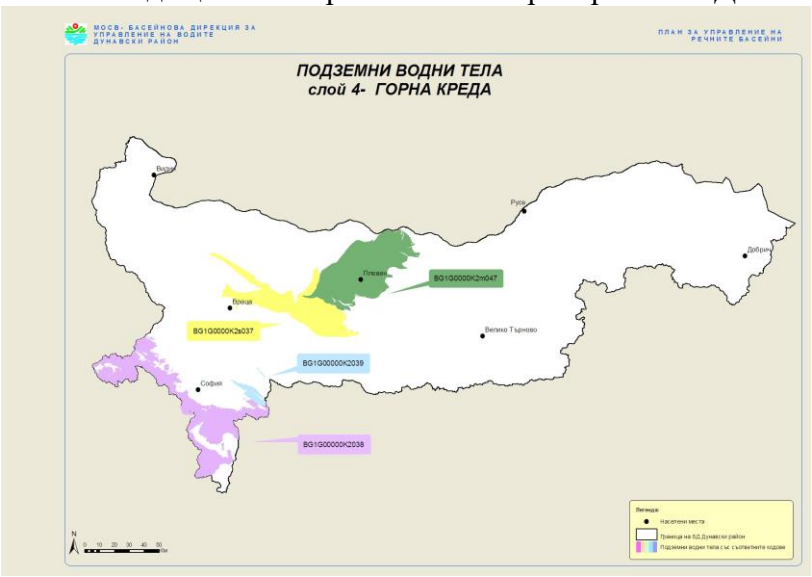

От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно тяло :

Подземно водно тяло с код **BG1G0000K2S037** и име *„ Карстови води в Предбалкана”* – наблюдава се с два пункта за мониторинг / МР 203, МР 205/ единия, от които попада в обхвата на РИОСВ Монтана:

- МР 203 при с.Кобиляк - КИ "Кобиляк", община Бойчиновци, област Монтана –резултатите от проведените през 2017 г. изпитвания на водата в пункта потвърждават наднормените концентрации на арсен, констатирани в предходните години. Установено е, че завишеното съдържание на арсен в района на р. Огоста е *„фоново*“. По всички останали наблюдавани показатели водата отговаря на стандартите за добро химично състояние.

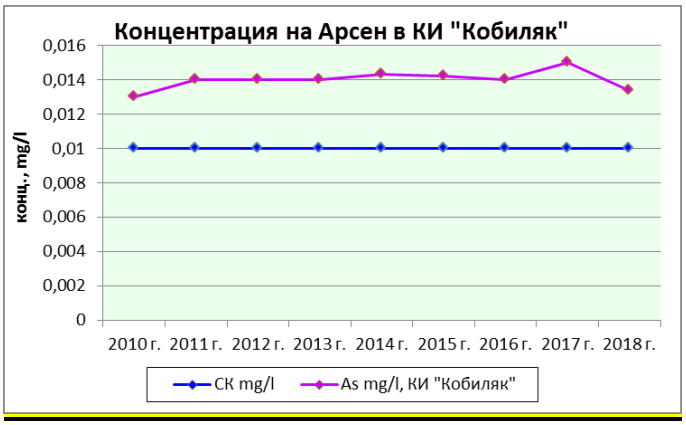

- **<u>СЛОЙ 5 ТРИАС –ЮРА-КРЕДА</u>**

В този слой на територията на ДРБУ попадат 7 подземни водни тела:

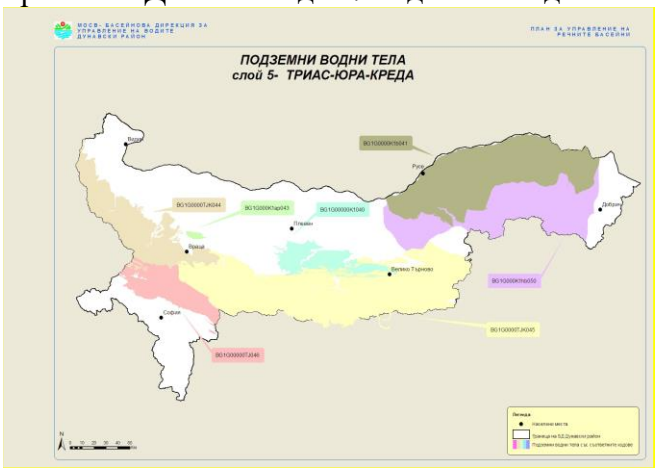

От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно тяло :

Подземно водно тяло с код **BG1G0000TJK044** и име *„Карстови води в Западния Балкан”* – представено с четири мониторингови пункта / МР 237, МР 246, МР 254, МР 255 / от които в обхвата на РИОСВ Монтана попадат:

- МР 246 при с.Палилула, КИ "Пали лула", община Бойчиновци, област Монтана;
- МР 255 при с.Рабиша КИ "Рабиша", община Белоградчик, област Видин.

Анализа на резултатите от проведените през 2018 г. изпитванията на водата и в двата пункта показва, съответствие с критериите за доброто химично състояние на подземните води, констатирано и в предходните години**.**

2. Мониторинг на количественото състояние

Мрежата за количествен мониторинг на подземни води обхваща 44 подземни водни тела в границите на БДДР. Общият брой на пунктовете е 170. Наблюдават се :

- нива – на кладенците
- дебити – на изворите

Съгласно *чл. 171(2) т.2. и ал.(6) от Закона за водите/ изм. - ДВ, бр. 61 от 2010г./* НИМХ-БАН отговаря за извършването на количествения мониторинг на водите.

Значимите замърсители по отношение на химичното състояние на подземните води са:

- Просмукване на замърсители при взаимодействие с повърхностните води;
- Липсата на канализации и ПСОВ в населените места;
- Интензивното земеделие;
- Индустриални източници на замърсяване;

- Действащи депата за твърди битови отпадъци, които не отговарят на изискванията на Наредба 6/27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци
- Нерегламентирани сметища;
- Минна дейност.

4. СЪСТОЯНИЕ НА ХИДРОТЕХНИЧЕСКИТЕ СЪОРЪЖЕНИЯ /ДИГИ, ЯЗОВИРНИ СТЕНИ И Т.Н./

I. Състояние на хидротехническите съоръжения в област Монтана

1. Язовири.

В съответствие с чл.190, ал.4 от Закона за водите, техническото състояние на язовирните стени и съоръженията към тях се контролират от ДАМТН.

През 2018г. е извършено обследване на 57 язовира на територията на област Монтана, 3 броя хвостохранилище, 3 бр.изравнители и 4 броя защитни диги.

Собственост на проверените язовири, хвостохранилища, изравнители и защитни диги:

- 44 броя язовири – общинска собственост;
- 5 броя язовири и 4 броя защитни диги – държавна собственост, в управление на Министъра на земеделието и храните и предоставени за стопанисване и експлоатация на „Напоителни системи” ЕАД клон Мизия;
- 1 брой язовир – държавна собственост, който се стопанисва от „В и К” ООД, гр. Монтана;
- 3 броя изравнители – собственост на „НЕК” ЕАД, които се стопанисват и експлоатират от Предприятие „Язовири и каскади”;
- 5 броя язовири – частна собственост на физически и юридически лица.
- 3 броя хвостохранилища - частна собственост на физически и юридически лица

Речно корито до 500 м. след язовирната стена:

- почистено речно корито – 17 язовира;
- непочистено речно корито, но имащо проводимост – 13 язовира;
- непочистено речно корито -24 язовира.
- няма данни /няма достъп/ за речното корито – 3 язовира.

Обща оценка за състоянието на проверените водностопански обекти (язовири ,изравнители, защитни диги и хвостохранилище):

Техническото състояние на язовирните стени и съоръженията към тях не може да бъде определено поради липса на заключение и оценка на техническото състояние и сигурността на язовирната стена и съоръженията към нея дадени от експертен технически съвет, назначен от собственика, приел изготвен ,,Анализ на техническото състояние на язовирната стена и съоръженията към нея – 57 бр. язовири.

Язовирите в **предаварийно** състояние са:

1. Язовир „Злеевец”, с. Стубел, община Монтана – потенциално неопасен.
2. Язовир „Върбовец”, с. Горна Ковачица, община Чипровци – потенциално опасен.
3. Язовир „Смирненски“, с.Смирненски, общ.Брусарци – потенциално опасен.

2. Защитни диги.

Обследваните от междуведомствената комисия при есенната проверка съоръжения за предпазване от вредната въздействие на водите (защитни диги) са 4 броя, които са публична държавна

собственост на основание чл. 13, ал. 1, т. 3 от Закона за водите и са в управление на министъра на земеделието и храните. И четирите диги са със земнонасипен тип на стената:

1. Дунавска дига при с. Долни Цибър, находяща се на територията на селата Станево (община Лом) и Долни и Горни Цибър (община Вълчедръм).
2. Диги на р. Цибър, находяща се на територията на селата Долни Цибър, Горни Цибър, Игнатово и Златия (община Вълчедръм).
3. Диги Дунавски, находящи се на територията на селата Орсоя, Сливата и Добри дол (община Лом).
4. Диги Ломски, находящи се в гр. Лом.

3. Хвостохранилища.

1. „Голям Буковец", с. Железна, община Чипровци. Собственост е на „България Флуорит" ЕООД.
2. „Мечи дол" ,с.Мартиново, община Чипровци. Оператор - „ЕКО Медет" ЕООД.
3. „Чипровци", с.Мартиново, община Чипровци. Оператор - „ЕКО Медет" ЕООД.

II. Състояние на хидротехническите съоръжения в област Видин

1.Язовири – държавна собственост.

В съответствие с чл.190, ал.4 от Закона за водите, техническото състояние на язовирните стени и съоръженията към тях се контролират от ДАМТН.

През 2018 г. е извършено обследване на 33 язовира, 2 изравнителя , коригирани речни участъци, Дунавски диги и отводнителни помпени станции към тях на територията на област Видин.

Собственост на проверените язовири:

- 25 броя – общинска собственост;
- 9 броя – държавна собственост, в управление на Министъра на земеделието и храните и предоставени за стопанисване и експлоатация на „Напоителни системи" ЕАД - клон Видин;
- 1 брой – частна собственост на юридическо лице.

Речно корито до 500 м. след язовирната стена:

- почистено речно корито – 13 язовира;
- непочистено речно корито, но имащо проводимост – 7 язовира;
- непочистено речно корито -13 язовир.
- няма данни/ няма достъп/ за речното корито – 3 язовира.

2.Коригирани речни участъци:

Съоръженията представляват обекти за предпазване от вредното въздействие на водите и като такива са публична държавна собственост с предоставени права за управление на Министерство на земеделието и храните. Стопанисват се от „Напоителни системи" ЕАД – клон Видин.

„Корекция р.Скомля'', землище с.Арчар, общ.Димово - земнонасипните корекционни дигите са без нарушена цялост - изправни. В участък с дължина около 600м. откъм мокър откос на дига „:Пчелина: се наблюдават се храстовидна и дървесна растителност. ОПС „Пчелина" е в изправно техническо състояние. Корекцията р.Скомля има проводимост.

„Корекция р.Арчар", землище на с.Арчар и регулационни граници на с. Арчар, общ. Димово:

Земнонасипните корекционни диги са без нарушена цялост и нямат компрометирани участъци. В началото на корекция р. Арчар (непосредствено след мост на републикански път II-11**)** се наблюдава самозалесила се храстовидна растителност. В корекцията е изградено съоръжение - тръбен водосток, което е изпълнявало роля на временен път при изграждането на път II-11 „Видин- Арчар-Лом". Асфалтовата настилка на водостока е разрушена. Част от бетоновите тръби видно провеждат вода, а част от тях са с намалена проводимост.

„Корекция р. Симеоновско дере" в регулационните граници на с. Цар Симеоново, общ.Видин:

Входът и изходът на закрития канал са почистени, осигурена е проводимостта. „Корекция Симеоновско дере" е в изправно техническо състояние

„Корекция р.Видбол", землище на гр.Дунавци,общ.Видин - корекцията е почистена и с осигурена проводимост. Корекционните диги са без нарушена цялост и в изправно техническо състояние.

„Корекция р.Войнишка", землище на с.Търняне, регулационните граници на гр.Дунавци, землище на гр. гр.Дунавци,общ.Видин - почистена и с осигурена проводимост. Корекционните диги са без нарушена цялост и в изправно техническо състояние.

„Корекция ГСК (ново трасе на р.Тополовец)", землища на гр.Видин,гр. Дунавци, с. Слана бара, с.Новоселци, общ.Видин - почистена и с осигурена проводимост. Корекционните диги са без нарушена цялост и в изправно техническо състояние.

„Корекция р.Белорадска", землище на с.Слана бара, общ.Видин- почистена и с осигурена проводимост. Корекционните диги са без нарушена цялост и в изправно техническо състояние.

„Корекция р.Свети Петър",землище на с.Рупци, общ.Видин
Корекционните диги са без нарушена цялост и в изправно техническо състояние.

„Корекция р.Тополовец", землищата на с.Градец, с. Акациево и гр.Видин- почистена и с осигурена проводимост. Корекционните диги са без нарушена цялост и в изправно техническо състояние.

„Корекция р.Делейска", землище на с.Иново, общ.Видин: Наблюдава се храстовидна растителност в участък с дължина 400 м. при мостова конструкция на републикански път II-12 „Видин-Брегово-граница на Р.Сърбия". Корекцията има проводимост.

5. ОЦЕНКА ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ И ПОДЗЕМНИ ВОДИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА РИОСВ - МОНТАНА. ОСНОВНИ ПОЛОЖИТЕЛНИ КОНСТАТАЦИИ, ПРОБЛЕМИ И ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ЗАМЪРСЯВАНЕТО В ОТПАДЪЧНИТЕ ВОДИ И ПОДОБРЯВАНЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ВОДИТЕ

5.1. И през 2018 г. се запазва тенденцията за поддържане доброто състояние на по-голямата част от повърхностните водни обекти, попадащи на територията на РИОСВ – Монтана. Състоянието на подземните води е добро.

5.2. От извършените през 2018 г. проверки на действащите селищни пречиствателни станции и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води към предприятията се констатира, че операторите се стремят да поддържат в техническа и експлоатационна изправност пречиствателните съоръжения за отпадъчни води и да осигурят нормалната им експлоатация с цел недопускане/преустановяване/намаляване превишаването на емисионните норми и ограничения. Затрудненията и проблемите при експлоатацията на съоръженията са предимно по финансови или организационни причини.

5.3. Видно от проведения мониторинг на отпадъчните води може да се заключи, че съществува тенденция за намаляване на емисиите на приоритетни и приоритетно опасни вещества в отпадъчните води, зауствани както в повърхностни водни обекти, така и в канализационни системи.

5.4. На територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, са изградени и функционират пет на брой ПСОВ – на гр. Монтана, на гр. Вършец и на селата Расово, Раковица и Копиловци. ПСОВ – Монтана и ПСОВ – Вършец напълно отговарят на изискванията за заустването на пречистените отпадъчни води от населените места в чувствителни зони (осигурено третично пречистване на отпадъчните води).

5.5. За опазването на водите от замърсяване и подобряване на тяхното качество наред с контрола и поддръжката на съществуващите и действащи пречиствателните съоръжения за отпадъчни води е необходимо да се ускори реализацията на инвестиционните намерения за изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води с цел преустановяване заустването на непречистени отпадъчни води от канализационните мрежи на населените места, както в крайдунавските градове Видин и Лом, така и в по-малките населени места като Берковица, Кула, Белоградчик, Вълчедръм

Информацията за състоянието на повърхностните и подземните води на територията на РИОСВ – Монтана, както и за състоянието на хидротехническите съоръжения е изготвена със съдействието на БДДР – Плевен и съобразно ПУРБ 2016-2021.

II.3. ЗЕМИ И ПОЧВИ

1. Обобщена информация за територията на РИОСВ - Монтана.

Почвата, като компонент на околната среда, е неразривно свързано с опазване наводите, чистотата на въздуха, управление на отпадъците. Опазването на почвите е неразделна част от цялостната политика за опазване на околната среда в страната.

РИОСВ контролира и следи за опазването на почвите като осъществява проверки, насочени към опазването й, подобряване структурата и почвеното й плодородие. Почвената покривка на България се характеризира с голяма пъстрота поради значителното разнообразие на факторите на почвообразуване

На територията на РИОСВ-Монтана обобщената информация е както следва:

- земеделски територии – 6 667 880 дка;
- разпространени са предимно карбонатни, типични, лесивирани, ливадни черноземи, а в по-високите предпланински и равнинно-хълмисти части - сиви горски почви;
- обработваеми са 3 030 857 дка;
- процент от територията обработваеми земи – 45 %;
- горски територии – 177 227 ха;
- нарушени територии за възстановяване и рекултивация – 85,43 дка.

2. Замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди.

Замърсяването на почвата с тежки метали има различни източници - по атмосферен път чрез праха и дъжда, от биоциди, при производството и преработката на руди, отпадъци от металообработващата промишленост, продукти от изгаряне на топлива, автомобилни отпадъци, чрез химизацията на селското стопанство, поливане на земеделските култури с отпадни води, използване на шлака за тор, която е богата на тежки метали.

Към утвърдената годишна програма за почвен мониторинг – I ниво, 2018 г. за РИОСВ-Монтана са определени 7 бр. пунктове – с. Чупрене, с. Дражинци, с. Сланотрън, с. Буковец, с. Вълчек, с. Бранковци и Клисурски манастир. Пробите са взети в периода 1 септември- 15 октомври 2018 г. преди извършване на есенното подхранване при стриктно спазване местоположението за пробонабиране със съответната точност на GPS. Редуцираното обследване е по пълен набор от показатели: pH (N_2O), Общ въглерод (TC), Органичен въглерод (TOC), Общ азот, Общ фосфор, Тежки метали: Zn, Cu, Pb, Cd, Cr, Co и Ni, As, Hg, обемна плътност, PAH_{16}, PCB_6 и органохлорни пестициди. Въз основа на резултати от анализите не са регистрирани наличия на тежки метали над ПДК. Съдържанието на тежки метали в почвата е под максимално допустимите концентрации, определени с Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за допустимото съдържание на вредни вещества в почвата.

Внедряването на оборски тор, торф и др. органични материали с високи сорбационни свойства неутрализират токсичния ефект на замърсителите. Съгласно данните от проведените наблюдения по пунктовете в рамките на Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), почвите на контролираната от РИОСВ-Монтана територия са в сравнително добро екологично състояние по отношение на замърсяванията с тежки метали.

3. Нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост.

На територията на РИОСВ Монтана са разположени 3 бр. хвостохранилища и 2 бр. шламохранилища:

1. Хвостохранилище „Голям Буковец” е собственост на „България Флуорит” ЕООД, гр. София и съхранява формираните минни отпадъци от обогатителната фабрика за флуорит в

землището на гр. Чипровци, чиято експлоатация е преустановена. Изпълнени са проектите за техническа и биологична рекултивация на хвостохранилище „Голям Буковец". Приети са етапи "Техническа рекултивация" и „Биологична рекултивация" на обект „Закриване и рекултивация на хвостохранилище „Голям Буковец".

2. Хвостохранилище „Мечи дол" (хранилище за тежки метали), със собственик Министерство на икономиката и оператор „ЕКО Медет" ЕООД, гр. Панагюрище е от намивен тип и в изправно състояние. В него е депониран отпадъка от ОФ „Мартиново" до 1973 г., когато започва да служи като авариен басейн. Намивните работи в хвостохранилището са преустановени към края на 1998 г. Рекултивирано е технологично и биологично. През 2018 г. са извършени измервания, наблюдения и опробвания.

3. Хвостохранилище „Чипровци" (хранилище за тежки метали), със собственик Министерство на икономиката и оператор „ЕКО Медет" ЕООД, гр. Панагюрище е в изправно състояние. В него е депониран отпадъка от ОФ „Мартиново" като служи като авариен басейн към помпената станция за хвост при фабриката. Отпадъкът е получаван при обогатяването на оловно-сребърни руди. Намиването е преустановено със спирането на работата на обогатителната фабрика през месец септември 1999 г. Рекултивирано е технологично и биологично. През 2018 г. са извършени измервания, наблюдения и опробвания.

4. Шламохранилище към „Монолит" АД е разположено на работна площадка в цех „Пъстрина", а шламохранилище към „Мрамор Беркстон Б" ЕООД, гр. София е разположено на работна площадка в двора на едноименното предприятие в гр. Берковица. И на двете шламохранилища утаения хвост от рязането на скалните блокове (мрамор и варовик) е добро.

Относно състоянието на почвите и нарушените терени се наблюдава положителен ефект-рекултивират се депа за битови отпадъци, нерегламентирани терени и нерекултивираните терени от минно-добивните дейности.

4. Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/.

Извършени са 27 броя проверки на място на складовете и депата с „Б-Б" кубовете, съхраняващи негодни за употреба препарати за растителна защита. Информацията за състоянието на складовете е представена в ИАОС в края на 2018 година.

От страна на общините, на чиято територия са разположени площадки с „Б-Б кубове" и складове, съхраняващи ИУПРЗ, не е представяна в РИОСВ – Монтана информация за установени проблеми.

Наблюдават се стабилни положителни тенденции в управлението на складовете- няма данни за замърсяване с негодни за употреба ПРЗ на територията на РИОСВ – Монтана. Не са регистрирани замърсявания на почвите с нитрати от предозирано торене.

Асоциация Растителнозащитна индустрия България създаде реална система, обхващаща и контролираната от РИОСВ-Монтана територия, за събиране на празни пластмасови опаковки от пестициди, с цел да намали рисковете, свързани с употребата на ПРЗ.

5. Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти.

В изпълнение на програмата по почвен мониторинг- III ниво- локални почвени замърсявания на територията на РИОСВ - Монтана са извършени проверки на всички складове с негодни за употреба препарати за растителна защита. Залежалите растително защитни препарати са съхранени в 10 бр. склада и 17 бр. депа с контейнери тип "Б-Б кубове".

Извършва се миниторинг на почвите за замърсяване с три групи органични съединения: полициклични ароматни въглеводороди (PAH_{16}), полихлорирани бифенили (PCB_6) и органохлорни пестициди. При вземането на пробите за изпитване се формира една средна представителна проба от трите повторения само от първата дълбочина на почвения хоризонт. От изпитването е видно, че съдържанието на устойчивите органични замърсител е под максимално допустимите

концентрации (МДК), определени с Наредба № 3 от 1 август за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата. Едни от основните устойчиви органични замърсители са хлорорганичните пестициди, които са били масово използвани в селското стопанство през 60-те години на миналия век. Устойчивите органични замърсители (УОЗ) са обект на забрана от редица международни конвенции, които и България е ратифицирала. По-голяма част от УОЗ са забранени още през 1969 г. Останалите количества неизползвани ПРЗ са оставени за съхранение в обезопасени складове с цел бъдещо обезвреждане на УОЗ. По Българо-Швейцарска Програма за сътрудничество е одобрен проект“Екологосъобразно обезвреждане на негодни за употреба пестициди и други препарати за растителна защита”, който ще бъде реализиран през 2019 г. Планира се ИУПРЗ да бъдат обезвредени в лицензирано съоръжение в Европа. С приоритет ще бъдат освобождавани складове в лошо състояние в близост до населени места.

Анализът на наличната информация показва, че на този етап няма регистрирана земя, замърсена с РАН и РСВ.

6. Ерозия на почвите.

Като най-сериозна заплаха за деградацията на почвите в България се определя ерозията, което произтича от природните дадености, начинът на земеползване, обработката на почвата, несъобразена с нейните специфични характеристики, технологията да отглеждане на земеделските култури, прилагане на необосновани сеитбообръщения и противоерозионни мероприятия.

Голяма част от контролираната от РИОСВ-Монтана територия е с наклон над 18-20%, което е основна предпоставка за развитие на ерозията. Поради интензивният износ на хранителни елементи с повърхностния отток, ерозираните почви са по-бедни на хранителни вещества в сравнение с неерозираните и при тях ефективността от внасянето на органични и минерални торове е значително по-висока.

Териториите с хълмист и планински релеф, заети с тъмно и светлосиви и подзолисти песъчливо-глинести почви са най-податливи на ерозия. Голяма податливост на ерозия имат и карбонатните черноземи и тъмните горски почви, На контролираната територия няма сериозни проблеми по отношение на почвената ерозия.

7. Засоляване и вкисляване на почвите.

Небалансираното използване на азотни торове е основният фактор за антропогенното почвено вкисляване. Около 4,5% от земите, засегнати от вкисляване, са с токсична за посевите почвена киселинност. Голяма част от засолените почви в България са под формата на петна (които не се обработват) в асоциация на почви с високо естествено плодородие. Процесите на засоляване и алкализиране не засягат територията на РИОСВ Монтана. Съгласно утвърдената програма за мониторинг – Функционална подсистема „Контрол и опазване на почвите от засоляване” за 2018 г. на територията на РИОСВ Монтана няма утвърдени от ИАОС пунктове за засоляване на почвите.

Вкисляването е един от основните процеси, предизвикващи деградация на почвите. Към утвърдената годишна програма за почвен мониторинг – II ниво, 2018 г., Функционална подсистема „Контрол и опазване на почвите от вкисляване“ беше планирано да се извърши наблюдение в 3 пункта от мониторинговата мрежа за територията, контролирана от РИОСВ-Монтана - с. Дъбравка, с. д-р Йосифово и с. Цар Петрово. Обследваните показатели са: pH в KCl – вредна киселинност, Al,H, Ca, Mg, Mn и степен на наситеност на почвите с бази (V_3% -изчислява се). За пунктовете се наблюдава известно повишаване на степента на наситеност с бази: за пробите в с. Дъбравка от 93,4 до 96,9 % срещу 62,4 до 84,4 % за 2016 г.; за пункта в с. Цар Петрово степента на наситеност с бази е от 98,7 до 99,5 % срещу 92,4 до 97,9 % за 2016 г. и за пункта в с. д-р Йосифово от 86,5 до 93,6% срещу 74 до 95,4 % за 2016 г. По скалата за оценка към индикатор 4, реакцията на почвите в с. Цар Петрово е силно кисела, а в останалите пунтове реакцията на почвите е много силно кисела.

Оценката на екологичния статус на почвите е направена на базата на данните за наличните концентрации на тежки метали и металоиди от пунктовете, съпоставени с нормите за максимално допустимите концентрации на тези замърсители, определени с Наредба № 3/ 2008 г. за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата. Анализът показва, че почвите са в добро екологично състояние.

8. Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански отпадъци).

Извършени са 65 броя проверки по управление на БО – в 22 общини с проверени 198 населени места за осигуряване чистота на населените места и 566,75 км общински пътища за наличие на нерегламенитрани замърсявания със СБО, биоразградими и строителни отпадъци.

Извършена е една планова проверка на терена на депото за строителни отпадъци в гр. Видин. Установено е, че на депото с преустановена експлоатация има нерегламентирано изхвърлени земни маси, примесени с камъни и единични отпадъци от опаковки, премахнати са земните маси ограничаващи достъпа до депото.

Извършена е и една проверка по подаден сигнал, касаещ нерегламентирано изхвърляне на земни маси, примесени с късове бетонни тръби в земеделски имоти. Дадено е предписание за предприемане на мерки за почистване.

Осъществени са 165 броя планови проверки за контрол по управление на производствени отпадъци, образувани в резултат на производствената дейност от обекти на юридически лица.

При проверките на 8 животновъдни обекти през 2018 г. е констатирано, че повечето имат изградени торохранилища и съхраняват торовия отпад, съгласно добрите земеделски практики.

През 2018 г. са извършени 25 броя проверки на нарушени терени във връзка със ЗП и ЗОЗЗ. Извършени са проверки на всички сметища и депа с преустановена експлоатация и депа, на които се извършва рекултивация на територията на областите Видин и Монтана.

През отчетния период са приети: биологична рекултивация на депото в с. Боровци и техническите рекултивации на: промишлени площадки и насипища на участък „Лукина падина“; на хвостохранилище „Голям Буковец“ и корекция на речното корито на р. Голям Буковец

9. Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ.

За периода 01.01.2018 г. – 31.12.2018 г. по компонент „почви” са извършени 87 броя планови проверки. Не е осъществена една планирана комплексна проверка, т. к. обектът не е въведен в експлоатация.

Извънредни проверки през отчетния период са 16 броя, от които: 10 броя във връзка с провеждания почвен мониториг за 2018 г.; 2 проверки по подадени сигнали и жалби; 3 проверки във връзка с процедура за закриване на сметище, хвостохранилище и клетки на депо и една във връзка с вземане на почвени проби по писмо от ОДБХ-Монтана.

Съставен е АУАН на оправомощен заместник кмет за неорганизиране и контролиране изпълнението на мерки по закриването и рекултивацията на терена на общинско депо за битови отпадъци.

Представител на РИОСВ – Монтана е участвал в три заседания на комисиите за промяна предназначението на земеделска земя за неземеделски нужди, проведени през 2018 г. в областна дирекция „Земеделие” Монтана. При разглеждането на преписките експертът следи за съгласувателен документ за инвестиционните инициативи, издаден по реда на ЗООС и ЗБР. Експерът по компонент „почви” е участвал: в шест заседания на РЕЕС, проведени за доклади по ОВОС/ЕО; в една ДПК и в една комисия по определяне границите на нарушен терен, подлежащ на рекултивация.

Почвите на контролирананта от РИОСВ-Монтана са в добро екологично състояние по отношение на запасеност с биогенни елементи/органично вещество, съдържание тежки метали и металоиди и устойчиви органични замърсители.

II.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

1. Защитени територии

Закона за защитените територии (ЗЗТ, ДВ, бр.133/1998 г.) урежда категориите защитени територии **(**ЗТ**),** тяхното предназначение, режима на опазване и ползване, начина на обявяване и управление. Защитените територии (ЗТ) са територии, определени за опазване и съхраняване на природата като национално и общочовешко богатство. Съгласно чл. 5 от ЗЗТ съществуват шест категории защитени територии: резервати, национални паркове, природни забележителности, поддържани резервати, природни паркове и защитени местности.

На контролираната от РИОСВ – Монтана територията на към 31.12.2018 г. са обявени 38 броя защитени територии, както следва:

- **резервати (Р)** – 2 броя : Р "Чупрене"(биосферен) и резерват "Горната кория";
- **поддържан резерват (ПР)** 1 брой **–** ПР„Ибиша";
- **защитени местности (ЗМ)** – 21 бр.: „ Гора в местностите „Копрен" ,"Равно буче", „Калиманица", „Деяница,"; „Рибарници Орсоя"; „Ускето"; „Уручник"; „Китката"; „Шумака"; „Сто овци"; „Равненско градище"; „Връшка чука"; „Раковишки манастир"; „Липака"; „Острови Цибър"; „Остров Кутово"; „Острови Близнаците"; „Чупренски буки", "Миджур", „Самарите", ЗМ „Коритата", ЗМ „Шабовица" ЗМ „Глухарчевидна жълтица" ЗМ „Находище на ружевидна поветица";
- **природни забележителности (ПЗ)** – 13 броя, от които ***5 броя пещери***: „Мраморната пещера"; „Пещера Мишин камък"; „Пещера „Леви и десни сухи печ"; „Пещера Венец", „Пещера „Магурата"; ***5 броя водопади***: „Дуршин водопад"; „Водния скок"; „Хайдушките водопади"; „Водопад на р. Стакевка"; „Водопад Петров церак"; ***скални образувания***: „Белоградчишки скали", „Боровия камък" и „Гардата";
- **природен парк (ПП) –** един брой – част от ПП „Врачански Балкан";

Общата площ на защитените територии на контролираната от РИОСВ – Монтана територия е около **10 324,6487** ха.

За защитените територии се води регистър, който се актуализира периодично.

Регистър на защитените територии на територията на РИОСВ – Монтана

№ по ред	Наименование	Категория	Собственост	Територия /хектари/	Териториален обхват-общини	Приет план за управление
	Обща площ			**10 324,6487**		
1.	„Чупрене"	Р	Изключителна държавна	1451,9935	Чупрене, Белоградчик	да
2.	"Горната кория"	Р	Изключителна държавна	160,7081	Берковица	да
3.	"Ибиша"	ПР	Изключителна държавна	34,4716	Вълчедръм	да
4.	"Врачански Балкан"	ПП	Държ. и общ. публична и частна	5536, 0	Вършец	да
5.	"Ускето"	ЗМ	Държ. публ.	1,9054	Георги Дамяново	не
6.	ЗМ "Уручник"	ЗМ	Държ. публ.	51,2348	Берковица	не
7.	ЗМ "Гора в местностите "Копрен", "Равно	ЗМ	Държ. публ. и частна	575,5134	Георги Дамяново и Чипровци	не

	буче", Калиманица", "Деяница "					
8.	“Шумака”	ЗМ	Частна	0,500	Медковец	не
9.	“Рибарници Орсоя”	ЗМ	Държ. публ. и частна	147,1783	Лом	не
10.	“Липака”	ЗМ	Държ. публ. и частна	13,3719	Грамада	не
11.	“Раковишки манастир”	ЗМ	Държ. публ.	28,0707	Макреш	не
12.	" Китката"	ЗМ	Държ. публ.	1,4579	Монтана	не
13.	"Връшка чука"	ЗМ	Държ. публ. и частна	68,2794	Кула	да
14.	“Равненско градище”	ЗМ	Държ. публ. и частна	186,03	Чипровци	не
15.	“Сто овци”	ЗМ	Държ. публ. и частна	289,84	Монтана, Чипровци	не
16.	„Остров Кутово”	ЗМ	Държ. публ.	118,3348	Видин	не
17.	„Остров Цибър”	ЗМ	Държ. публ.	101,4757	Вълчедръм	не
18.	“Чупренски буки”	ЗМ	Държ. и общ. публ. и частна	553,0604	Чупрене, Белоградчик	не
19.	„Самарите”	ЗМ	Държ. публ. и частна	107,1464	Берковица	не
20.	„Острови Близнаците”	ЗМ	Държ. публична	11,237	Видин	не
21.	„Миджур”	ЗМ	Държ. публична	159,3092	Чупрене	не
22.	„Коритата”	ЗМ	Държ. публ.	0,880	Вършец	не
23.	„Глухарчевидна жълтица“	ЗМ	Общ. публична	0,800	Вършец	не
24.	„Шабовица“	ЗМ	Държ. публ.	6,6910	Берковица	не
25	„Находище на ружевидна поветица”	ЗМ	Държ. и общ. публична	1,4308	Ново село	не
26	“Пещера Магурата”	ПЗ	Държ. и общ. публ. и частна	84,3768	Белоградчик	не
27	"Пещера Мишин камък"	ПЗ	Държ. публ.	0,5001	Чипровци	не
28	"Пещера Венец"	ПЗ	Държ. публ.	1,0004	Димово	не
29	"Мраморна пещера"	ПЗ	Държ. и общ. публ. и частна	13,6022	Берковица	не
30	“Леви и десни сухи печ”	ПЗ	Държ. публ.	0,200	Чупрене	не

31	"Белоградчишки скали"	ПЗ	Държ. и общ. публ. и частна	652,361	Белоградчик, Чупрене	не
32	"Боровия камък"	ПЗ	Държ. публ.	1,2937	Белоградчик	не
33	"Хайдушки водопади"	ПЗ	Държ. публ.	1,0384	Берковица	не
34	"Дуршин водопад"	ПЗ	Държ. публ.	0,0627	Георги Дамяново	не
35	"Водния скок"	ПЗ	Държ. публ.	0,1423	Георги Дамяново	не
36	"Водопад на р. Стакевска"	ПЗ	Общ. публ.	1,0672	Белоградчик	не
37	"Водопад "Петров церак"	ПЗ	Общ. публ.	0,2995	Кула	не
38	„Гардата"	ПЗ	Държ. и общ. публ.	0,8973	Чупрене	не

През изминалата 2018 г. са извършени 23 проверки в защитените територии, от които 1 бр. извънредна. Дадени са 5 бр. предписания, свързани с опазване на резерватите от пожари и предприемане на превантивен контрол за недопускане паленето на сухи треви и площи. Предписанията са изпълнени. За 2018 г. не са констатирани нарушения по режимите за управлението на проверените защитени територии. Проверени са следните *защитени територии*:

- ✓ Р „Чупрене" с прилежащата ЗМ „Чупренски буки" (бивша буферна зона) и Р „Горната кория" с ЗМ „Самарите" (бивша буферна зона), земл. на гр. Берковица;
- ✓ ПР „Ибиша", разположен на част от дунавския остров Цибър и съседната на него ЗМ „Остров Цибър";
- ✓ ПП "Врачански Балкан"
- ✓ ЗМ „Шумака"; ЗМ "Коритата", ЗМ "Китката", ЗМ "Миджур", ЗМ „Връшка чука,
- ✓ ПЗ "Хайдушките водопади" ПЗ "Водния скок" ПЗ "Мраморна пещера" ПЗ "Пещера Магурата" ПЗ "Водопад на р. Стакевска" ПЗ "Леви и Десни сухи печ" и ПЗ "Белоградчишки скали"

РЕЗЕРВАТИ

За резерватите и поддържаните резервати, РИОСВ – Монтана има изработени и утвърдени със Заповед № РД-572/06.08.2015 г. на министъра на ОСВ (обн., ДВ, бр. 64/2015 г.) Планове за управление. Плановете са изготвени в рамките на проект "Изпълнение на дейности за устройство и управление на резерват "Чупрене", резерват "Горната кория" и поддържан резерват "Ибиша" по Оперативна програма **"**Околна среда-2007 – 2013 г.**",** по който РИОСВ – Монтана бе бенефициент.

Резерват "Чупрене"

Резерват "Чупрене" е обявен през 1973 г., с площ от 9365 дка , с актуална площ от 14519, 935 дка, съгласно Заповед № РД-101/21.02.2011 г. (ДВ бр.26/ 29.03. 2011 г) на министъра на ОСВ. Той е планински, типично горски резерват, разположен в западния дял на Стара планина, по протежение на главното старопланинско било, гранично с Р Сърбия.. Основната цел за обявяването му е запазване на единствените компактни смърчови дървостои в Западна Стара планина в първичното им състояние, както и на редките представители на българската фауна – глухар, кръсточовка, дива котка и др. През 1977 г. ЮНЕСКО към ООН го включва в своите списъци на защитените природни територии като „неделима част от международната мрежа на биосферни резервати, съставена от територии за оценка на човешкото въздействие върху околната среда".

Значителна част от територията на Р „Чупрене" е горска територия, покрита с иглолистни, широколистни и смесени гори от смърч, ела, обикновен бук, планински явор и бяла бреза, а останалата площ е заета от високопланински пасища, каменни реки, тресавища и незалесени участъци. Средната възраст на насажденията е над 140 г. Биологичното разнообразие не е достатъчно проучено, като най-новите данни са от изготвения План за управление. Съгласно информацията в ПУ и от съществуващите публикации и разработки, територията на Р „Чупрене" е с изключително богато биоразнообразие: от фауната се срещат над 242 животински вида, от които 110 безгръбначни животни и 132 вида гръбначни, в т.ч. 11 вида земноводни и влечуги (5 вида земноводни (един вид от *разред опашати* земноводни и 4 вида от *разред жаби*) и 6 вида влечуги (3 вида от *подразред гущери* (живороден гущери) 3 вида от *подразред змии* (смоци, медянка); 35 вида бозайници, в т. ч. 10 вида прилепи, златка, рис, дива котка, белка, невестулката, катеричка, лисица, вълк, сърна, мечка и др; от насекомите: червена горска мравка, брумбарите (6 балкански ендемита, брумбар рогач, три вида от паякообразните; от птиците 106 вида птици, от тях 86 вида гнездящи птици, а защитените/редки са 68 вида, като глухар, горски бекас, бухал, кръсточовка, скален и малък орел, планински кеклик и др., горски кълвач и др. От флората на територията на резервата се срещат 130 вида, 13 бр. консервационно-значими, от които защитени видове: петров кръст, нарцисовидна и горска съсънки, жълта безстъблена и петниста тинтяви, пухест лопен, напръстник, стефчова тлъстига, витошко лале, старопланинска теменуга, кълбест и пеперудоцветен салеп, висока бисерка, жълт крем и др; **8** вида мъхове; гъби – 10 семейства, 21 рода и 39 вида, от които 7 вида ценни ядливи гъби: обикновена манатарка, пачи крак, хлебна млечница, виолетка, обикновена сърнела, сярножълта коралка и сивовиолетова гълъбка;

.

Със Заповед № РД-501/11.07.2007 г. министърът на ОСВ определи през резервата обособяване на пътека за посетители, в която има обособени три панорамни площадки, които се поддържат в добро състояние. Предвид наличието на съхнене на дърветата, през 2017 г. е извършен мониторинг на съхненето на резервата от експерти от БАН. В доклада с резултати се посочва, че основната причина за влошеното състояние е нападението на насажденията от короядът типограф (*Ips typographus*), като короядните огнища обхващат 13,2% от площта на резервата - засегнатите насаждения достигнат до 191,8 ha. При съществуващите темпове на разширение в близките десетина години се очаква увредените насаждения да достигнат 25%. Предвид статута на защитената територия и характеристиката на територията, на този етап е почти невъзможно да се приложат ефективни мерки за ограничаване разпространението на този процес.

През отчетният период са осъществени 2 броя планови проверки по опазване на резервата, включващи и проверка на противопожарни депа на РИОСВ – Монтана за опазване на резервата от пожари. Извършена е проверка проверка на **ЗМ „Чупренски буки”.** Извършени са две ревизии на охранителен участък (ОУ) „Чупрене” за опазване на резерватната територия с анализ на дейността на парковата охрана (осъществявана от 1 бр. служител на РИОСВ – Монтана). За резултатите от ревизиите са съставени протоколи и изпратени Доклади до министъра на околната среда и водите.

Като превантивен контрол за опазване на Р „Чупрене” от пожари са дадени 3 бр. предписания до кметовете на общините Белоградчик и Чупрене и до ТП ДГС „Миджур” за засилване на контрола по недопускане на паленето на стърнища, слогове, крайпътни ивици и т. н. в районите до резервата.

.

От извършените проверки в двете защитени територии не са констатирани нарушения.

Резерват “Горната кория“

Резерват “Горната кория” е горски резерват, обявен през 1968 г на МГГП с площ от 881 дка, с актуална площ 1607,081 дка, съгласно Заповед №РД-562/ 12. 07.2007 г. **(ДВ бр.72/ 2007 г.) на министъра на ОСВ.** Разположен е върху северните склонове на Западна Стара планина в подножието на вр. Ком на 1500 м средна н.в. Обявен е с цел запазване на редките за Стара планина естествени смърчови и смърчово-елово-букови гори. Резерватът е местообитание на единични екземпляри от сърни, а по непотвърдени данни и на единични токовища на глухар. От защитени видове от флората се срещат: безстъблената тинтява, томасиниев минзухар, пухест лопен, лъскав напръстник и др. През резервата от старата х. „Ком” до м. „Малък самар” е обособена пътека за посетители със Заповед №РД-921/24.10.2005 г. на министъра на околната среда и водите. Същата се поддържа, като РИОСВ –

Монтана упражнява системен контрол по нейната експлоатация, както и контрол за недопускане на дейности, забранени по ЗЗТ и режимът на стопанисване на резервата.

За резерват „Горната кория” е изготвен План за управление**.**

През 2018 г. са извършени две проверки на резервата, успоредно и проверка на **ЗМ „Самарите“**, при които не са констатирани нарушения в режимите в режимите им в резултат на човешка намеса. През 2018 г. за резервата са монтирани изготвените информационни табла и табели на подходящи видими места, включително и за пътеката за посетители през него.

При проверките в резерватите „Чупрене” и „Горната кория” са проверени противопожарните депа, и състоянието на противопожарното оборудване. Като превантивен контрол за опазване на Р „Чупрене” от пожари са дадени 2 бр. предписания -до кмета на община Берковица и до ТП ДГС Берковица за засилване на контрола по недопускане на паленето на стърнища, слогове, крайпътни ивици и т. н. в районите до резервата.

Във връзка със Заповед № РД-119/08.03.2018 г. на МОСВ за определяне на периода от 01 април до 31 октомври 2018 г. за пожароопасен сезон за защитените територии – изключителна държавна собственост, РИОСВ – Монтана извърши следното: актуализира схемите за оповестяване при пожари за двата резервата – Р „Чупрене” и Р „Горната кория”; даде предписания до кметовете на три общини и две ТП ДГС. РИОСВ – Монтана организира две работни срещи с представители на РС ПБЗН, РДГ – Берковица, ДГС и общини, на които: актуализираха се схемите за оповестяване и се обсъдиха разработените оперативни планове за гасене на пожар за Р „Чупрене“ и Р „Горната кория“. Оперативните планове за защита на резерватите от пожари през 2018 г. бяха съгласувани с РД ПБЗН – Видин и с РД ПБЗН – Монтана. Бе проведен инструктаж от лицензирана фирма със служителите на РИОСВ – Монтана, изпълняващи функцията на специализирана група за гасене на пожари. По график бе осъществявано дежурство от специализираната група. В изпълнение на оперативните планове за защита на двата резервата от пожари през 2018 г. и упражнявания контрол, не е допуснато паленето на огън в района на резерват „Чупрене” и резерват „Горната кория“, респективно в съседните защитени местности „Чупренски буки” и „Самарите“.

ПОДДЪРЖАНИ РЕЗЕРВАТИ

Поддържан Резерват “Ибиша”

Поддържан Резерват “Ибиша” е разположен в източната част от дунавския остров Цибър, обявен през 1984 г. за резерват с цел запазване на “характерни за дунавските острови съобщества – заливни гори и блата, както и убежища на редки и застрашени от изчезване растителни и животински видове. До обявяването му за резерват е обитаван от три вида чапли (бяла, гривеста и нощна), лопатарка, малък и голям корморан, голям воден бик и др., което определя и международния природозащитен статут на защитената територия като корине субсайт и в списъка на орнитологично важните места в България.

С цел възстановяване на чапловата колония е прекатегоризиран със Заповед № РД-394// 15.10.1999 г. **(ДВ бр. 99/1999г.)** на министъра на ОСВ в „поддържан резерват”, като със Заповед № РД-602/15.06.2010 (ДВ бр.77/2010 г.) площта му е **за актуализирана на** 344,716 дка.

За поддържания резерват е изготвен План за управление, утвърден от министъра на околната среда и водите. С цел прилагане на поддържащи и възстановителни дейности за природните местообитания в територията на поддържания резерват, РИОСВ – Монтана кандидатства през 2018 г. по ОПОС 2014 – 2020 г. с проектно предложение „Подобряване на природозащитното състояние на природно местообитания 91E0* Алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinus excelsior в поддържан резерват „Ибиша“, попадащ в границите на защитена зона BG 0000199 „Цибър“. Същото бе одобрено за финансиране и проектът стартира със Заповед № РД-ОП-91/04.09.2018 г. на министъра на ОСВ за предоставяне на БФП, със срок на изпълнение 45 месеца, считано от датата на издаване на заповедта. Проектът се изпълнява.

При проверка на поддържавия резерват, се извършва и проверка на **ЗМ „Острови Цибър**“, разположена на същия дунавски остров, в съседство с ПР. Не са констатирани нарушения на заповедта за обявяване на ПР „Ибиша”, разпоредбите на Закона за защитените територии и Плана за управление.

ПРИРОДЕН ПАРК

Природен парк „Врачански Балкан” е обявен през 1988 г. и се намира на територията на три области – Монтана, Враца и София. В област Монтана попадат землищата на селата Горна и Долна Бяла речка, Долно и Горно Озирово и с. Стояново, всички от община Вършец на площ от 5 536 ха от общата му площ от 30129,9 ха. Управлява се от Паркова дирекция със седалище гр. Враца За парка има приет с Решение №750/14.10.2011 г. на МС „План за управление”. В тази връзка РИОСВ – Монтана осъществява превантивен контрол по недопускане нарушения при осъществяване на инвестиционни предложения, планове, програми и проекти съгласно забраните , определени както в ЗЗТ, Заповедта за обявяване, така също и в Плана за управление на парка. От извършената прорепрка на част от територията на плана, не са констатирани нарушения по заповедите за обявяване и ограничителните режими в Плана за управлението му.

ЗАЩИТЕНИ МЕСТНОСТИ

На контролираната от РИОСВ – Монтана територия са обявени 21 бр. защитени местности с обща площ от около **24257,471 дка**. Според местоположението си условно могат да се разделят на

- защитени местности – горски местообитания и ландшафти (разположени в Западна Стара планина и в Предбалкана и във близост до старопланинската верига, в т. ч. бивши „буферни зони");
- защитени местности - прекатегоризирани исторически и др. места,
- защитени местности - местообитания на защитени видове от орнитофауната (дунавски и крайречни местообитания
- малки защитени местности за опазване на целеви видове от флората.

Защитени местности – горски местообитания и ландшафти

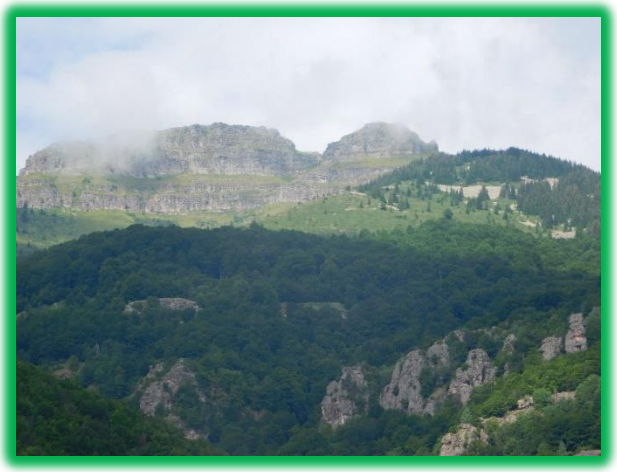

ЗМ „Копрен...."

От защитените местности най-значителната по площ и видово разнообразие е **защитена местност „Гора в местностите "Копрен", „Равно буче", „Калиманица" „Деяница"** е разположена върху площ от 6078 дка, обединяваща четири живописни местности в Копиловския и Чипровски дял на Западна Стара планина. Разнообразният ландшафт, включващ вековни широколистни и иглолистни гори, пъстроцветни поляни, наличие на защитени и редки представители на флората, скални зъбери и чисти изворни поточета и реки, привлича целогодишно туристи и любители на дивата природа.

Площта на защитената територия е актуализирана със Заповед № РД-77/09.02.2018 г. **(ДВ, бр.30/2018 г.)** от 5364 дка на 5755,134 дка. В границите на защитената територия се намират и двата водопада, обявени за природни забележителности – **"Дуршин водопад" и "Водният скок"**

Защитените местности – **ЗМ „Равненско градище”**, землище в с. Равна, община Чипровци и **ЗМ “Сто овци”** в землищата на селата Превала, община Чипровци и с. Смоляновци, община Монтана са обявени през 2005 г. за защитени територии с цел да бъдат опазвани природните ландшафти и местообитания на лавролистно бясно дърво, снежно кокиче, петров кръст, шипоопашата костенурка и др защитени видове от флората и фауната.

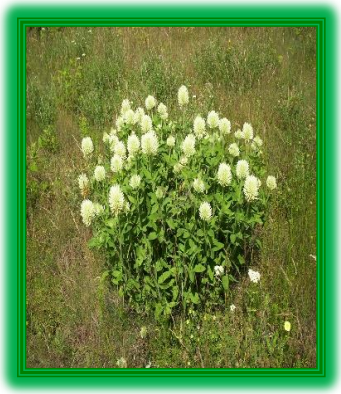

Защитена местност “Ускето” и **Защитена местност “Уручник”** са прекатегоризирани в защитени местности бивши резервати. И двете защитени територии са в горната граница на гората представляват естествени вековни смърчови гори, в много недостъпни райони, което предполага минимално въздействие от човешка намеса и запазване на естественият им характер.

От последните проверки е установено, че находището на смърчовата вековна гора в ЗМ **“Уручник”**е в много добро състояние и няма увреждания от антропогенен характер. Друга прекатегоризирана територия от Р в ЗМ е ЗМ „Ускето”, находяща се в горната гранична зона на с. Дълги дел, общ. Георги Дамяново. Същата територия е в недостъпен район и в граничната зона, поради което няма планирани горскостопански дейности, засягащи защитената територия.

Защитена местност “Връшка чука” е обявена с цел опазване на единственото в света находище на растителния вид **български ерантис**, единствените в РБългария находища на **тъмнопурпурна метличина**, **томасиниев минзухар**, на защитените видове **понтийски пелин**, **ничичово прозорче, розов божур**, червена липа и др. Намира се на границата ни с Р Сърбия, землище на с. Извор махала, община Кула, върху планинско въз-вишение с обща площ по последна актуализация от 682,794 дка. Ежегодно експерти от направление БРЗТЗ извършватн проверки на местообитанието на вида и на защитената територия, както се извършват и проучвания от ИБЕИ – БАН на богатото биорознообразие в района. При теренната проверка през 2018 г. не бяха установени нарушения в режимите на стопанисване на защитената територия, като част от нея, която бе кпреди години със значителни поражения от абиотични фактори

(ледовали, ледоломи и снеголоми) е в процес на възстановяване. За ЗМ има ПУ, който приключва през 2018 – 2019 г. Във връзка с разпоредбите на Закона за защитените територии, РИОСВ – Монтана проведе процедура по актуализиране на площта на ЗМ „Връшка чука", съгласно промените от влязлата в сила кадастрална карта и кадастрален регистър (КККР) за земл. на с. Извор махала. Преписката е изпратена в МОСВ за процедура по реда на ЗЗТ.

Защитени местности - местообитания на защитени видове от орнитофауната (дунавски и крайречни местообитания

Три защитени територии – острови по р. Дунав, са едновременно и орнитологично важни места. Това са ЗМ **„Остров Цибър**" (землище на с. Долни и Горни Цибър, общ. Вълчедръм, в чиято площ влиза част от о-в Цибър и още два острова), ЗМ **„Остров Кутово"** (землище на с. Кутово, общ. Видин) и **ЗМ „Острови Близнаците"** (землище на с. Цар Симеоново, общ. Видин). Главната цел за обявяването им е опазване на местообитанията на застрашени, редки и уязвими видове птици, няколко вида чапли (нощна, сива и малка бяла), малък и голям корморан, къдроглав пеликан, лопатарка и др., както и на растителни видове – блатно кокиче, лъскаволистна млечка и др. От извършените през последните две години проверки не бяха констатирани нарушения в заповедта за обявяване и по смисъла на ЗЗТ.

Защитена местност "Рибарници Орсоя" с площ от 1471,783 дка, землище на гр. Лом, област Монтана, е обявена с цел поддържане и опазване на популациите и местообитанията на защитени, редки и уязвими видове от флората и фауната. Включена е в орнитологично важните места –установени са над 160 вида птици, 90 броя от тях с европейско природозащитно значение. Мястото е корине сайт. Тук се среща най-многочислената популация на малкия воден бик, също гнездят белооката потапница и малкия корморан. От защитените флоуристични видове се среща какичка и водна лилия. Поради поредните години на суша се наблюдава пресъхване на водните огледала и намаляване числеността на видовете птици и популациите им.

Защитени местности- прекатегоризирани исторически и др. места

Прекатегоризирани в „защитена местност" са още три защитени територии (бивши исторически места) – **ЗМ „Раковишки манастир"**, община Макреш, област Видин, **ЗМ „Липака"**, община Грамада, област Видин и **ЗМ „Китката",** общ. Монтана, обл. Монтана. Контрол бе осъществен и на **ЗМ „Липака",** прекатегоризирана от ИМ в ЗМ. Предвид констатациите от предходната година, , че защитената територия е в много влошено състояние, без наличие на защитени видове и липса на . консервационна значимост и негативна промяна в характера на защитената територия, РИОСВ – Монтана е отпочнала процедура за заличаване на защитената местност от държавния регистъра на ЗТ. При проверка в **ЗМ „Китката",** земл. на с. Вирове, общ. Монтана е констатирано, че от групата от вековни дъбове има на някои от тях сухи клони, кза което е дадено указание за предварително уведомяване на дейностите по кастрене с РИОСВ – Монтана, с цел съгласуване по ЗЗТ.

През 2009 г. е обявена **ЗМ "Миджур",** землище на с. Горни Лом, общ. Чупрене, обл. Видин с площ 1509,144 дка, с цел запазване на характерния ландшафт от високопланински пасища и скални зъбери, както и местообитания на защитени и редки растителни видове. жълт крем, нарцисовидна съсънка, алпийски повет и др. Площта на защитената местност е увеличена на 1593,092 дка през 2012

г. след включване към нея на находището на вида петниста сверция. Площта на защитената местност е изключена от предвижданията за устройство на територията на ОУП на общ. Чупрене при осъществяване на инвестиционни предложения, засягащи ЗМ.

.

Малки защитени местности за опазване на целеви видове от флората

РИОСВ – Монтана бе партньор по проект „Пилотна мрежа от малки защитени територии за опазване на растенията в България чрез прилагане на модела на растителните микрорезервати" по програмата на ЕС за околна среда Life+", с изпълнител ИБЕИ – БАН. От проведените процедури бяха обявявани 5 бр. нови защитени територии - защитени местности по **ЗМ „Коритата" и ЗМ „Шабовица"** за опазване на вида „наплъстена трихоколея**", ЗМ „Глухарчевидна жълтица"** и **ЗМ „Находище на ружевидна поветица". б**е разширена площта на **ЗМ "Миджур" (**включено находището на вида петниста сверция), а в началото на 2013 г. бе обявена от министъра на ОСВ Бяха извършени проверки на ЗМ „Глухарчевидна жълтица", земл. на гр. Вършец и на ЗМ „Находище на ружевидна поветица", земл. на с. Ново село. **При извършените проверки се констатира, че** находищата на защитените и уязвими видове са в добро състояние и няма извършени дейности в противоречие със заповедите за обявяване и със ЗЗТ.

<u>Други.</u>

Защитена местност "Шумака" е обявена за защитена местност с цел запазване на местообитанието и популацията на редкия растителен вид **полско котенце**. Обхваща площ от 5,00 дка земеделски земи, землище на с. Сливовик, община Медковец, област. Ежегодно експерти от направление БРЗТЗ извършват проверки на местообитанието на вида и на защитената територия, като се наблюдават тенденции за изместване на находището в посока към землището на с. Славотин, общ. Монтана. През 2018 г. беше извършена проверка в ЗМ „Шумака" от експерти на РИОСВ – Монтана, при която не се установиха нарушения по заповедта за обявяване на защитената територия.

ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ

В тази категория от защитени територии (общо 13 бр.), попадат скални образования, пещери и водопади с обща площ 7 568,418 дка . Най – значимите природни забележителности са:

Скални образования

ПЗ „Белоградчишки скали” е обявена с цел запазване на уникалните геоморфоложки образувания, както и на местообитанията на редки и застрашени видове от флората и фауната. Обхваща обширна територия с дължина около 30 км и ширина 3 км в Западна Стара планина, района около гр. Белоградчик, с. Боровица, Чифлик и Върбово, с обща площ 598,7 ха и последващо разширение на 6523, 612 дка със Заповед № РД-142/ 18.02.2014 г. **(ДВ, бр.24/ 18. 03.2014 г.) наминистъра на ОСВ** за актуализация пна площта.Характерните скални форми от червени пясъчници о и причудливи форми в синхрон с многообразието на растителния и животински свят около тях (над 23 вида защитени растения и над 15 вида защитени животни), превръщат оградчишкият район в неповторим по красота и уникалност не само за България, но и за света.

ПЗ „Боров камък” – скално образувание от червен пясъчник, разположено на площ от 1,3 ха в едноименна местност, в землището на с. Боровица, граничещо с ПЗ „Белоградчишки скали". На върха на пясъчника има единични дървета от черен бор и често се наблюдават над района скални орли, което прави природната забележителнос привлекателно място за посещение от любители на природата.

ПЗ „Гардата” се намира в землището на с. Протопопинци, община Чупрене, обл. Видин и е с площ 8,973 дка. Обявена е през 2010 г. с цел запазване на характерни и забележителни обекти на неживата природа, като скални брегове и водоскоци на река Чупренска, които са с изключителна стойност, поради присъщата рядкост, представителност и естетичност (снимка)

Пещери

ПЗ „Пещера Магурата” е пещера с интересни образувания и праисторически находки. Разположена е в землището на с. Рабиша, община Белоградчик, с подземна площ над 133 ха, а надземна площ е 83 ха. Природната забележителност съхранява една от най-големите (над 30 000 м^2,) и най-

красиви български пещери – естествено образувани "зали", множество галерии, причудливи форми от сталактити, сталагмити и сталактони, наподобяващи хора, водопади, животни и т.н.

Известна е и с праисторическите си скални рисунки, датиращи от палеолита (10 000 г. пр. н.е.) до ранната бронзова епоха, с които пещерата е под специалната егида на ЮНЕСКО с международен и национален статут като паметник на културата. Днес пещерата е електрифицирана и благоустроена по проект, финансиран от МОСВ. Площта на ПЗ е увеличена през 2007 г. със Заповед от Министъра на ОСВ, чрез включването към нея на съседната пещера „Рингова пещ**",** като общата площ е 843,768 дка.

ПЗ „Пещера „Леви и десни сухи печ" е в землището на с. Долни Лом, община Чупрене, област Видин с обща площ 0,2 ха. Характеризира се с множество образувания на мармити, синтрови езера, пещерни кари, прилепови колонии. Пещерата не е благоустроявана и проучвана, като периодично кметство с. Долни Лом поддържа маркировката и обозначителните табелки.

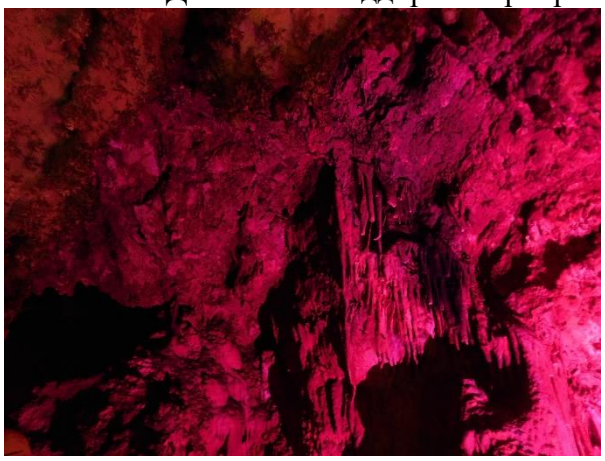

ПЗ „Пещера Венец" е пещера, намираща се до с. Гара Орешец, община Димово, област Видин. Пещерата е изключително красива със скалните си образувания. Предвид опазването на естествените образувания в нея от посегателства, тя бе консервирана и не се посещаваше от туристи. Пещерата благоустроена и се посещава от туристи.. При проверка през месец февруари бе извършен зимен мониторинг на видове прилепи от екип на Центъра, съвместно с експерти на РИОСВ – Монтана в ПЗ „Пещера Магурата", ПЗ „Пещера Венеца" и пещера „Козарника". Констатира се , че състоянието на благоустроената пещера е много добро и при експлоатацията няма увреждане на пещерни образувания и нарушение на благоприятното състояние на прилепната фауна и др. нарушения, като същата се стопанисва в съответствие с изискванията на заповедта за обявяване и на ЗЗТ.

ПЗ „Мраморна пещера" се намира в гр. Берковица, в местността "Алчов баир". Обявена е за природна забележителност с площ 16,3 ха., с актуална площ 136,022 дка. Пещерата е известна с мраморните си образувания, подземни галерии и пещерни фаунистични видове, но не е проучена. Консервирана е с цел предпазване от разрушения и разграбване.

ПЗ „Пещера Мишин камък" е разположена землището на с. Превала, в Чипровския дял на Западна Стара планина с площ от 0,5 ха. Пещерата е известна с множеството си бели кристални образувания и подземни езерца. Затворена е с цел предпазване от разрушения и разграбване.

Водопади

ПЗ „Хайдушки водопади" са с площ 1,0 ха и се намират в Берковския дял на Западна Стара планина, в землището на гр. Берковица. Водопадите с пад на водата над 5 – 6 м се образуват от сливане на реките Ценкова бара и Сливашка. Обектът се посещава от туристи и е прекрасен кът за отдих сред живописната местност.

ПЗ „Водопад на р. Стакевска" е разположен сред борова гора в м. "Бялата вода", землище на с. Стакевци, община Белоградчик, с обща прилежаща площ от 1,0 ха.

ПЗ „Водопад Петров церак" е водопад с пад над 6 метра, разположен в близост до с. Тополовец, общ. Кула, в поземлен фонд. Рядкост за района, отличаващ се на фона на окръжаващата го среда с естествената си красота. Водопадът е с пад над 10 м, извиращ от отвесна скала. Към водопада има екопътека, с маркировка, но теренът е труднодостъпен и не се посещава. С цел експониране на обекта, кметство с. Тополовец възнамерява да кандидатства с проект, в който да се заложат дейности , осигуряващи по-добра достъпност и в съответствие с режимите, постановени в заповедите за обявяване и по ЗЗТ.

ПЗ „Дуршин водопад" и **"Водния скок"** се намират в защитената местност **„Гора в местностите „Копрен", „Равно буче", „Деяница", „Калиманица"** в Копиловския дял на Западна

Стара планина. Те са едни от най-красивите водопади за област Видин и област Монтана с пад на водата над 15 м и представляват величествена гледка на фона на живописната защитена територия.

При осъществяването проверки на природните забележителности не са констатирани отрицателни въздействия върху тяхното състояние, като за същите периодично се освежава маркировката на границите и обозначителните табелки.

Горски екосистеми

РИОСВ – Монтана упражнява контрол върху екологосъобразното ползване на горите (залесяване, паша в горския фонд, сеч, строителство и др.) по отношение на дейности, планове и проекти, оказващи влияние върху развитието на горските екосистеми и природните ландшафти, както в защитените територии, така и за дейности в защитени зони от Натура 2000. На територията на инспекцията са обособени осем държавни горски стопанства и едно Учебно-опитно горско стопанство. Експерти от направлението участват в комисии по разработвене и приемане на горскостопански планове, в съвети по лова към ДГС, в областни съвети по опазване и охрана на горите и др. комисии и работни срещи, имащи отношение към опазване на горите и природосъобразното им стопанисване при осъществяване на дейности в тях, а именно . в 2 броя Втори лесоустройствени съвещания за приемане на Горскостопански план на горите на ТП ДГС – Берковица и ТП ДГС – Говежда; едно участие в заседание на консултативен съвет по опазване на горите, рибата и дивеча на територията в област Монтана, в 5 броя участия в съвети по лова към ТП ДГС – Говежда, ТП ДГС – Берковица, ТП ДГС – Чипровци и РДГ – Берковица

- 1 брой;

-;

2. Биоразнообразие

Биологичното разнообразие е многообразието на всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите, които протичат в тях. Биоразнообразието е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение на държавните и общинските органи и гражданите.

Опазването на биологичното разнообразие е регламентирано в Закона за биологичното разнообразие, който урежда отношенията между държавата, общините, юридическите и физическите лица по отношение на опазването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие в Р България. С него се конкретизира начина за постигане на целите му, задълженията и правата на институциите, юридическите и физическите лица. Биологичното разнообразие е неразделна част от националното

богатство и опазването му е приоритет и задължение за държавните и общинските органи и гражданите.

Със Закона се цели опазване на представителни за страната и за Европа типове природни местообитания и местообитания на застрашени, редки и ендемични растителни, животински и гъбни видове в рамките на Националната екологична мрежа (НЕМ); опазване на защитени растителни, животински и гъбни видове от флората, фауната и микотата на Р България, както и на тези, които са обект на ползване и търговия; опазване на генетичните ресурси и разнообразието на растителните и животинските видове извън естествената им среда; регулиране на въвеждането на неместни и повторното въвеждане на местни растителни и животински видове в природата; регулиране на търговията с екземпляри от от застрашени видове от дивата флора и фауна и опазването на вековни и забележителни дървета.

Опазването на биологичното разнообразие в Р България е свързано с изграждането на Национална екологична мрежа, включваща: защитени зони като част от Европейската екологична мрежа Натура 2000, в които могат да участват защитени територии; защитени територии, които не попадат в защитени зони; в Националната екологична мрежа приоритетно се включват Корине места, Рамсарски места, важни места за растенията и орнитологично важни места. Чрез нея се цели: дългосрочното опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие; осигуряването на достатъчни по площ и качество места за размножаване, хранене и почивка, включително при миграция, линеене и зимуване на дивите животни; създаването на условия за генетичен обмен между разделени популации и видове; участието на Република България в европейските и световните екологични мрежи; ограничаване на негативното антропогенно въздействие върху защитени територии.

Растителните, животинските и гъбните видове от дивата флора, фауна и микота на страната се опазват в естествената им среда чрез: съхраняване на техните местообитания в Националната екологична мрежа (НЕМ), поставяне на видовете под режим на защита или на регулирано ползване; поддържане или възстановяване на условията в местообитанията, съобразно екологичните изисквания на съответния вид; разработване и прилагане на планове за действия за видове с различна степен на застрашеност; повторно въвеждане в природата на изчезнали видове и попълване на популациите на редки и застрашени видове и контрол и регулиране на неместни видове, които са или биха могли да бъдат въведени целенасочено или случайно в природата и застрашават местни видове. По-голямата част от защитените територии са обособени с цел опазване на находища и местообитания на защитени, редки и/или ендемични видове от дивата флора и фауна за България, Балканския полуостров или света.

България се нарежда в челните редици на страните от Европа по биологично разнообразие. Богатството от видове и съобщества се дължи на широкия спектър от климатични, топографски и хидроложки условия в страната. Тук могат да се открият представителни образци от почти всички местообитания, известни на континента, както и голям брой уникални екосистеми с европейско и световно значение.

Така например единственото находище на защитения растителен вид български ерантис *(Eranthis bulgarica)* на планетата се намира в границите на ЗМ „Връшка чука". Тук растат ú някои ендемичните и редки видове като томасиниев минзухар, ничичово прозорче, розов божур, тъмнопурпурна метличина, елвезиево кокиче, горска съсънка и др. Тъмнопурпурна метличина е открита и в бившата буферна зона на Р „Чупрене", сега ЗМ „Чупренски буки", в сходен с този на ЗМ „Връшка чука" хабитат. Там от късна пролет до есента могат да се видят и други защитени видове растения – нарцисовидна съсънка, петниста тинтява, жълт крем, балканска теменуга и др.

През месец април 2018 г.беше извършена проверка по смисъла на Закона за биологичното разнообразие на популацията на защитените растителни видове български ерантис *(Eranthis bulgarica)* и томасиниев минзухар *(Crocus tommasinianus)* в защитена местност „Връшка чука", землище на с. Извор махала, общ. Кула. Констатира се, че популациите на цитираните растителни видове са в добро състояние, екземплярите бяха във фаза на вегетацията, като не беше отчетено антропогенно въздействие върху популациите на видовете.

През същият месец беше извършена проверка на популацията на защитения растителен вид полско котенце (Pulsatilla partensis) в защитена местност „Шумака". За опазване находището му е обявена ЗМ „Шумака" в землището на с. Сливовик, общ. Медковец, обл. Монтана. Режимът ù е съобразен с биологията на вида. При извършената проверка се констатира, че екземплярите от популацията на вида са в края на своята вегетация. Същите са в добро състояние, като върху тях също не беше констатирано увреждане или антропогенно въздействие. В продължение на години, съблюдаването му доведе до запазване на неговата численост, плътност и площ на популацията.

Едно от най-големите находища в региона на снежно кокиче се намира в ЗМ „Сто овци". В нея могат да се видят още стефчова тлъстига, горска съсънка и други защитени растителни видове. Същото се отнася и за ЗМ „Равненско градище", където е най-западното находище на вечно зеленото лаврово бясно дърво.

В землищата на селата Митровци, Превала, Върбово и Долни Лом се намират находищата на защитения растителен вид сръбска рамонда *(Ramonda serbica)* – реликтен за България вид и балкански ендемит. Тя се среща само в тези находища за територията на цялата страна и расте по скалните венци на трудно достъпни места и опазването на вида се осъществява успешно извън защитените територии.

В отводнителните канали на бившето Орсойско блато и в ЗМ „Рибарници Орсоя" цъфтят през лятото едрите цветове на защитените видове бърдуче, водна лилия и водна роза, в тях и в други влажни зони като р. Огоста виреят защитени видове дзука, блатно петльово перо, плаваща лейка и др.

В поляните, които са близост до Р „Чупрене" расте защитения растителен вид тъмнопурпурна метличина, крехка популация на вълнеста козя брада се среща в границите на защитена зона „Орсоя", находища на наплъстена трихоколеа край гр. Вършец и гр. Берковица, петниста сверция в землището на с. Горни Лом, общ. Чупрене, ружевидна поветица в землището на с. Ново село, обл. Видин, глухарчевидна жълтица в землището на гр. Вършец, бледожълт равнец в землището на с. Арчар, обл. Видин.

РИОСВ – Монтана осъществява контрол и по отношение нерегламентираната продажба на защитени растителни видове с цел търговия в пазари и магазини за цветя на територията на области Монтана и Видин. Експерти на Инспекцията са извършили общо 16 броя проверки по пазари и магазини за цветя в двете области, като при извършените проверки не са констатирани нарушения.

Не по-маловажно е опазването на защитените видове от фауната, за повечето от които има обявени защитени територии и защитени зони по Натура 2000. Целта на управлението им е запазване на местообитанията, съобразно запазването на биологичните изисквания на видовете. Поддържаният резерват „Ибиша" съхранява голяма гнездова колония на няколко вида чапли и на световно застрашения вид малък корморан. Екземпляри от последния вид се срещат освен в р. Дунав и в яз. „Огоста".

ЗМ „Рибарници Орсоя" е подходящо място за водолюбивите птици, някои от които гнездят там. Това орнитологично важно място е притегателен център за хранене, почивка, размножаване, гнездене и зимуване на различни видове мигриращи птици – лебеди, пеликани, ибиси, гъски, патици, потапници и пр.

Горските резервати „Чупрене" и „Горната кория" са местата, които предоставят подходящите условия за живот на множество защитени видове безгръбначни, влечуги, птици и бозайници. В скалите в ЗМ „Гора в местностите „Копрен", „Равно буче", „Деяница" и „Калиманица" гнезди защитения вид скален орел, в старите хралупести дървета – бухал, в короните свиват гнезда много защитени видове пойни птици.

Във връзка с подадени сигнали, касаещи бедстващи защитени птици са извършени своевременни проверки от експерти на РИОСВ – Монтана, като на птиците е оказана медицинска помощ от ветеринарни служители и след това същите са изпращани за лечение в Спасителния център за диви животни в Стара Загора и в Център „Дивите животни" – гр. София. Извършена е извънредна проверка във връзка с подаден сигнал за бедстващ прилеп, намиращ се в сградата на изпитвателната лаборатория към „ВиК" – Монтана. При извършената проверка се оказа, че прилепа е от вида малко кафяво прилепче като екземпляра е преместен на подходящо място.

РИОСВ – Монтана извършва проверки във връзка със прилагане на Закона за биологичното разнообразие и Регламентите на Европейския съюз, касаещи Конвенцията CITES. Извършени са проверки на терариум за отглеждане на кралски питони в гр. Берковица, на две волиери за отглеждане на сив африкански папагал жако в гр. Видин и една волиера за австралийски кралски папагали в гр. Вълчедръм. При извършените проверки се констатира, че екземплярите са регистрирани в РИОСВ – Монтана с регистрационни карти и същите се отглеждат при подходящи условия. Не са констатирани нарушения по смисъла на ЗБР. През 2018 г. в РИОСВ – Монтана са подадени общо 8 броя заявления за регистрация по реда на чл. 91 от ЗБР на общо 8 екземпляра, включени в приложенията на Конвенцията CITES и Регламентите на ЕС, а именно: два броя сиви африкански папагали жако, 3 бр. австралийски кралски папагал, 1 бр. благороден папагал, 1 бр. слънчева аратинга и 1 бр. боа удушвач. Същите са регистрирани в РИОСВ – Монтана със съответните регистрационни карти.

До 1 май 2018 г. в РИОСВ – Монтана се получиха уведомления за регистрация на общо 33 бр. пунктове за изкупуване на на градински и лозов охлюв, от които 31 бр. за територията на област Монтана и 2 бр. за област Видин. В изпълнение на Заповед № РД-361/09.04.2004 г. на министъра на околната среда и водите, регламентираща режимите, реда и условията за ползване, изкупуване с цел търговията в страната и изнасяне през граница на живи охлюви и черупки от видовете лозов охлюв (Helix lucorum) и градински охлюв (Helix pomatia) бяха извършени общо 21 бр. проверки, от който 20 броя планови и 1 брой извънредна проверка по сигнал за нерегламентирано изкупуване на охлюви, в извънрегламентирания период за това. При извършената извънредна проверка е съставен акт на физическо лице за неспазване условията на горецитираната Заповед.

Експерти на направлението извършиха и проверка на адаптационна волиера за индродукция на белоглав лешояд в изпълнение на проект „Възстановяване на едрите лешоядни птици в България“, бенефициент по който е СНЦ „Злени Балкани“. Същата е разположена в землището на с. Долно Озирово, общ. Вършец, обл. Монтана и в границите на Природен парк „Врачански Балкан“. До волиерата е изградена и площадка за подхранване на лешоядите. Проектът стартира през 2009 г. и приключи през май 2015 г. При извършената проверка се констатира, че във волиерата се намират два възрастни белоглави лешояда, а извън нея в района на Врачански Балкан около 50 екземпляра от вида. Същият може да се счита за успешен, тъй като са през 2018 г. в района на Врачански балкан, в резултат на изпълнението на дейностите по интродукция са излюпени 9 малки белоглави лешояда.

В началото на календарната година експерти от направлението изпратиха до ИАОС график за мониторинговите дейности на РИОСВ – Монтана за 2018 година по Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие (НСМБР), в който бе включено участие в средно-зимно пребройване на зимуващи водолюбиви птици и мониторинг на кафява мечка.

В периода 12 – 14 януари 2018 г. експерти на направление „Биоразнообразие, защитени територии и зони” участваха в 42-то Среднозимно пребройване на водолюбиви птици, съвместно с представител на Природонаучен музей към БАН – гр. София. Обобщените данни показват, че преброените зимуващи водолюбиви птици на яз. „Огоста” са 2 457 бр., от 17 вида, докато по поречието на река Дунав са наблюдавани общо 959 бр. птици от 10 вида или общо наблюдаваните птици във всички мониторирани вътрешни водоеми и река Дунав на територията на РИОСВ – Монтана са общо 3 416 бр. птици от 20 вида. Всички данни от 42-то Среднозимно пребройване са отразени в програмата „BIOMON” и изпратени в Изпълнителната агенция по околна среда и води (ИАОС), където се съдържа националната база данни от мониторинговите дейности.

През месец ноември експерти на РИОСВ – Монтана взеха участие в проведения масиран мониторинг на кафява мечка, организиран от МОСВ за територията на Западни Родопи, в области Пазарджик и Смолян. Бяха попълнени полеви формуляри, съдържащи GPS координати по изминатите маршрути, следи на екземпляри от мониторирания вид, местата на пребиваването им и т. н. Даните от проведеният мониторинг също са изпратени в ИАОС – гр. София.

През 2018 г. в РИОСВ – Монтана се получиха десет броя разрешителни за изключения от забраните по ЗБР, издадени на основание Наредба № 8 към Закона за биологичното разнообразие. Разрешителните са за използване на неселективни уреди, средства и методи за разрушаване и поставяне на гнезда на бял щъркел върху изкуствени гнездилки; улавяне и маркиране на алпийски бързолет;

събиране на материал от защитени растителни видове; използване на стандартни орнитологични мрежи за улавяне на птици от вида домашно врабче *(Passer domesticus)*, попаднали в закритите помещения на хипермаркетите; улавяне на екземпляри от обикновен сечко и алпийска розалия, както и улавяне и изследване на гризачи от видовете сънливци и хомяци, с цел научни изследвания. През месец февруари бяха извършени извънпланови проверки по упражняване на контрол по условията на Разрешително № 696/19.01.2017 г. на МОСВ, издадено на екип на Центъра за изследване на прилепи към Природонаучния музей към БАН. Беше извършен зимен мониторинг на видове прилепи от екип на Центъра, съвместно с експерти на РИОСВ – Монтана в ПЗ „Пещера Магурата“, ПЗ „Пещера Венеца“ и пещера „Козарника“. През месеците април и септември беше упражнен контрол по условията и по изпълнение на дейностите по Разрешително № 731/05.02.2018 г. на МОСВ, издадено на Национален природонаучен музей към БАН, относно улавяне със стандартни орнитологични мрежи и маркиране на видове птици, описани в разрешителното. При извършеният контрол се установи, че условията в разрешителното се изпълняват за точно определените броя екземпляри по видове, като при извършената проверка не се констатираха нарушения.

На територията, контролирана от РИОСВ – Монтана има към момента 169 бр. обявени за защитени по смисъла на Закона за биологичното разнообразие вековни и/или забележителни дървета, от които 122 бр. се намират в 34 бр. населени места в обл. Монтана и 47 бр. ВД в 21 бр. населени места броя в обл. Видин. През отчетния период са извършени 18 бр. проверки на 28 бр. вековни дървета, обявени по реда на ЗБР. Експерти от направление БРЗТЗ, успоредно с проверките са изготвяли и паспорти на вековните/забележителни дървета, като част от досиетата на тези обекти. Паспортите са по формуляр към писмо с изх. №26-00-16/20.04.2018 г. на МОСВ, в което са дадени указания. През последните няколко години се наблюдават негативни невъзвратими промени в състоянието на значителна част от вековните дървета (пречупени корони, големи стволови хралупи, централно съхнене и др.). В тази връзка през 2019 г. ще се предприемат действия за заличаване на увредените дървета от регистъра на ЗПО по реда на ЗБР.

НАТУРА 2000

Опазването на биологичното разнообразие в Р България е свързано с изграждането на Национална екологична мрежа, включваща: защитени зони като част от Европейската екологична мрежа Натура 2000, в които могат да участват защитени територии; защитени територии, които не попадат в защитени зони; в Националната екологична мрежа приоритетно се включват Корине места, Рамсарски места, важни места за растенията и орнитологично важни места.

Националната екологична мрежа НАТУРА 2000 е единна система от функционално свързани помежду си защитени зони с висока природозащитна значимост, спрямо които се прилагат координирани дейности за опазване на биологичното разнообразие с цел дългосрочното опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие; осигуряване на достатъчни по площ и качества места за размножаване, хранене и почивка, включително при миграция, линеене и зимуване на дивите животни; създаването на условия за генетичен обмен между разделните популации и видове; участието на Република България в европейските и световните екологични мрежи; ограничаване на негативното антропогенно въздействие върху защитените територии.

Тя включва специални защитени зони, определени от страните-членки на Европейския съюз /ЕС/, съгласно Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна /92/43/ЕЕС/, приета през 1992 г. и Директивата за опазване на дивите птици /2009/147/ЕО

Като принос за Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000, България трябва да защити над 80 типа местообитания, както и най-важните местообитания на 100 вида растения и 226 вида животни, определени от европейските директиви.

На територията контролирана от РИОСВ – Монтана, включваща област Монтана и Видин, със заповед на Министъра на околната среда и водите са обявени:

- **9 защитени зони** по Директивата за опазване на дивите птици /79/402/ЕЕС/, и **2 защитени зони** по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна,

а в процес на обявяване са заповедите за:

- **27 защитени зони** по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна /92/43/ЕЕС/.

Защитени зони - 38 бр.			
Защитени зони по Директивата за опазване на дивите птици - 9 бр.		**К О Д**	**ПЛОЩ**
1.	**ЗЗ „Западен Балкан”**	BG 0002002	1 468 204,80 дка
2.	**ЗЗ „Врачански Балкан”**	BG 0002053	308 797,377дка
3.	**ЗЗ „Рибарници Орсоя”**	BG 0002006	4 754,302 дка
4.	**ЗЗ „Берковица”**	BG 0002090	27 999,431 дка
5.	**ЗЗ „Златията”**	BG 0002009	434 987,345 дка
6.	**ЗЗ „Цибърско блато”**	BG 0002104	9 097,647 дка
7.	**ЗЗ „Остров до Горни Цибър”**	BG 0002008	2 183,100 дка
8.	**ЗЗ „Остров Ибиша”**	BG 0002007	3 993,232 дка
9.	**ЗЗ „Остров Голя”**	BG 0002067	4 145,622 дка
Защитени зони по Директивата за опазване на природните местообитания - 29 бр.			
1.	**ЗЗ „Западна Стара планина и Предбалкан”**	BG 0001040	219 753,260 ха
2.	**ЗЗ „Врачански Балкан”**	BG 0000166	360 254,510 дка
3.	**ЗЗ „Пъстрина”**	BG 0001037	35 515,800 дка
4.	**ЗЗ „Портитовци-Владимирово”**	BG 0000517	6 643,800 дка
5.	**ЗЗ „Река Лом”**	BG 0000503	14 411,300 дка
6.	**ЗЗ „Златия”**	BG 0000336	31 947.80 дка
7.	**ЗЗ „Цибър”**	BG 0000119	29 717,300 дка
8.	**ЗЗ „Цибрица”**	BG 0000509	9 626,800 дка
9.	**ЗЗ „Козлодуй”**	BG 0000527	1 253,800 дка
10.	**ЗЗ „Билерниците”**	BG 0000593	31 947,830 дка
11.	**ЗЗ „Орсоя”**	BG 0000182	29 494,100 дка
12.	**ЗЗ „Моминбродско блато”**	BG 0000519	266,100 дка
13.	**ЗЗ „Долно Линево”**	BG 0000526	176,300 дка
14.	**ЗЗ „Макреш”**	BG 0000521	20 612,500 дка
15.	**ЗЗ „Шишенци”**	BG 0000523	5 728,500 дка
16.	**ЗЗ „Тимок”**	BG 0000525	4 996,800 дка
17.	**ЗЗ „Арчар”**	BG 0000497	8 086,650 дка
18.	**ЗЗ „Цар Петрово”**	BG 0000340	19 087,400 дка
19.	**ЗЗ „Видбол”**	BG 0000498	13 051,400 дка
20.	**ЗЗ „Войница”**	BG 0000500	31 071,400 дка
21.	**ЗЗ „Делейна”**	BG 0000507	22 575,400 дка

22.	**ЗЗ „Раброво”**	BG 0000339	9 108,200 дка
23.	**ЗЗ „Вертопски дол”**	BG 0000518	9 874,200 дка
24.	**ЗЗ „Видински парк”**	BG 0000522	15 787,900 дка
25.	**ЗЗ „Оризището”**	BG 0000524	4 757,400 дка
26.	**ЗЗ „Варкан”**	BG 0000587	10,000 дка
27.	**ЗЗ „Остров Близнаци”**	BG 0000532	6 062,400 дка
28.	**ЗЗ „Остров Кутово”**	BG 0000552	1 193,200 дка
29.	**ЗЗ „Ново село”**	BG 0000631	8 159,100 дка

Черна елша (Alnus glutinosa)

Обект на защита в това число са и няколко значими влажни зони, известни с изключителното си биологично разнообразие. По Дунавското крайбрежие и северозападната част на България са разположени естествени влажни защитени зони, сред които „Остров Ибиша”, на чиято територия се намира и едноименния резерват и „Остров Голя” по Директивата за опазване на дивите птици, „Остров Близнаци” и „Остров Кутово” по Директивата за защита на природните местообитания, с характерни естествени заливни гори от черна елша /Alnus glutinosa/, бяла /Salix alba/ и крехка /Salix fragilis/ върба, бяла топола /Populus alba/ и черна топола /Populus nigra/, на места в съчетание с тополови култури и хигрофитни тревни съобщества. Горите са с богат, практически непроходим подлес от псевдолиани и къпина /Rubus sp./.
т тях защитена зона BG 0002007 „Остров Ибиша” е с международна значимост, определяща се от наличието на най-голямата у нас смесена чаплово-корморанова колония. Той е място от световно значение за гнездящия тук малък корморан /Phalacrocorax pygmeus/ и едно от петте най-важни места в България за гнездящите нощна чапла /Nycticorax nycticorax/, гривеста чапла /Ardeola ralloides/, лопатарка /Platalea leucorodia/ и поен лебед /Cygnus Cygnus/.

Белоока потапница (*Aythya nyroca*)

През 1998 г. островът е обявен за КОРИНЕ място, поради европейското му значение за опазването на изброените редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици. През 2003 г. почти цялата територия на Орнитологично важно мяста Ибиша е обявена за Рамсарски обект, поради международното си значение за колониално гнездящите птици.

В другата защитена зона BG 0002067 „Остров Голя” зимува в малка численост и сивата гъска /Anser anser/, включена в Червената книга на България.Сред представителите на следващия тип влажни зони са блатата с характерна орнитофауна и относително големи тръстикови масиви, а именно защитена зона BG 0002104 „Цибърско блато” за опазване на дивите птици и BG0000519 „Моминбродско блато” за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна.

Цибърското блато е едно от най-важните места в България от значение за Европейския съюз за опазване на местообитанията и гнездовите популации на ръждивата чапла /Ardea purpurea/, белооката потапница /Aythya nyroca/, големия воден бик /Botaurus stellaris/, малкият воден бик /Ixobrychus minutus/ и белобузата рибарка /Chlidonias hybrida/.

В ЗЗ „Моминбродско блато" се намират приоритетни местообитания с код 3150 - Естествени еутрофни езера. В тях се срещат много разнообразни хидрофитни съобщества: на свободно плаващи растения по повърхността на водата от съюз Hydrocharition; на вкоренени на дъното растения с плаващи листа от съюз Nymphaeion, в по-дълбоките води от подводни макрофити от съюза Potamonion.

Обявената през 2010 г. нова защитена зона по Директивата за защита на природните местообитания – ЗЗ BG 0000631 „Ново село" е с цел опазване на местообитанията на дунавските риби – карагьоз /Alosa pontica/, распер / Aspius aspius/, голям щипок /Cobitis elongata/, обикновен щипок /Cobitis taenia/, белопера кротушка /Gobio albipinnatus/ и др. Ливаден дърдавец /Crex crex/

За опазване местообитанията на пеперудите и други видове безгръбначни са разширени защитени зони BG 0000340 „Цар Петрово" и BG 0000500 „Войница". Тук са разпространени приоритетните местообитания 91E0* Алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinus excelsior, 91I0* Евро-сибирски степни гори с Quercus spp., 91H0* Панонски гори с Quercus pubescens, както и местообитания 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори, 9150 Термофилни букови гори /Cephalanthero- Fagion/.

Защитена зона BG 0002090 „Берковица" за опазване на дивите птици е зона от световно значение за опазване на застрашния от изчезване ливаден дърдавец /Crex crex/, който гнезди тук в голяма численост. Разработен е и План за управление на защитена зона "Берковица" BG 0002090", предмет на опазване по Директива 2009/147/ЕО", одобрен за финансиране със Заповед № РД-46/17.01.2012 г., по Приоритетна ос 3 на Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.", Референтен № 5113123-4-689. Със заповед № РД-44/26.01.2016 г. (ДВ, бр. 12/12.02.2016 г.) на министъра на околната среда и водите е утвърден План за управление за защитена зона „Берковица". Същият е в изпълнение на проект „Разработване на План за управление на защитена зона „Берковица" BG0002090 – предмет на опазване по Директива 2009/148/ЕС" с бенефициент РИОСВ – Монтана. Планът за управление е утвърден във връзка с прилагането на чл. 117, т.2, чл. 30 и чл. 31а, ал. 1 от Закона за биологичното разнообразие и в съответствие с чл. 17 от Наредбата за разработване и утвърждаване на планове за управление на защитени зони ДВ, бр. 7/2009 г.

Една от най-големите зони за опазване на дивите птици на територията, контролирана от РИОСВ - Монтана и най- голямата компактна незаселена територия в страната - 43 498, 7 ха е защитена зона BG 0002009„Златията". Тя е и важно мястообитание за видове свързани с откритите пространства като тръстиковия блатар /Circus aeruginosus/, вечерната ветрушка /Falco vespertinus/, ливадния блатар /Circus pygargus/, сокол скитник /Falco peregrinus/, значителни популации на пчелояда /Merops apiaster/. Местообитание е също така на малката белочела гъска (Anser erythropus) и място, където през последните години е наблюдавана голямата дропла /Otis tarda/.

Друга защитена зона, отличаваща се с изключително богато биоразнообразие е ЗЗ BG 0002002 „Западен Балкан”. В орнитологично отношение мястото не е напълно проучено. Установени са 160 вида птици, от които 62 вида са с европейско природозащитно значение. В Червената книга са включени 31 вида от срещащите се тук. ЗЗ „Западен Балкан” поддържа една от най-многочислените популации на ливадния дърдавец /Crex crex/ и на планинския кеклик /Alectoris graeca/ в България.

В района се срещат четири световно застрашени вида птици – ловен сокол /Falco cherrug/, ливаден дърдавец /Crex crex/, царски орел /Aquila heliaca/ и белошипа ветрушка /Falco naumanni/.

Ловният сокол, ливадният дърдавец и царският орел имат значими популации на територията на мястото. Белошипата ветрушка е с риск от изчезване в района. ЗЗ „Западен Балкан” е сред най-важните места в България от значение за Европейския съюз за опазването на 22 вида – късопръст ястреб /Accipiter brevipes/, уралска улулица /Strix uralensis/, пернатонога кукумявка /Aegolius funereus/, горска чучулига /Lullula arborea/, полубеловрата мухоловка /Ficedula semitorquata/, червеновратa мухоловка /Ficedula parva/, глухар /Tetrao urogallus/ Белошипа ветрушка (Falco naumanni) сокол скитник /Falco peregrinus/, черен кълвач /Dryocopus martius/, среден пъстър кълвач /Dendrocopos medius/, белогръб кълвач /Dendrocopos leucotos/, козодой /Caprimulgus europaeus/, бухал /Bubo bubo/, скален орел /Aquila chrysaetos/, градинска овесарка /Emberiza hortulana/, червеногърба сврачка /Lanius collurio/ и черночела сврачка /Lanius minor/. През последните години глухарят е застрашен от изчезване в района. Защитената зона е от европейско значение за опазването на популациите на планинския кеклик, кукумявката /Athene noctua/, обикновената ветрушка /Falco tinnunculus/, пъдпъдъка /Coturnix coturnix/, въртошийката /Jynx torquilla/, зелениката /Carduelis chloris/ и коса /Turdus merula/. ЗЗ „Западен Балкан” обхваща предимно планински и полупланински горски местообитания. С най-голяма площ са представени широколистните гори – 80264 ха., като половината от тях са букови от Fagus sylvatica и F. moesiaca. Около 50% от буковие гори са на възраст между 80 и 250 години. Горите от благун /Querqus frainetto/, цер /Q.cerris/, горун /Q.dalechampii/ и обикновен габър /Carpinus betulus/ имат издънков характер. Иглолистните гори са 2080 ха – предимно смърчови /Picea abies/ на територията на биосферния резерват “Чупрене” и смърчово-елови в резерват “Горната кория”.

Обявени със Заповеди на МОСВ са и две защитени зони по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, а именно:

- ЗЗ BG 0000587 „Варкан”, обявена със Заповед № РД – 102/09.02.2015 г. на МОСВ;
- ЗЗ BG 0000552 „Остров Кутово”, обявена със Заповед № РД – 239/16.04.2015 г. на основание чл. 12, ал. 6, във връзка с чл. 6, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗБР.

През 2018 г. експерти от направлението извършиха 11 броя планови проверки по Натура 2000, във връзка с предмета и целите на опазване на защитените зони и условията, включени в решения по оценка за съвместимост на инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, като не са констатирани нарушения и не са съставени актове.

Проверените решения по чл. 18, ал. 1 и 2 от Наредбата по ОС и чл. 31, ал. 7 по ЗБР, попадат в границите на 7 защитени зони, а именно в: ЗЗ BG0002002 "Западен Балкан", ЗЗ BG0001040 "Западна Стара планина и Предбалкан", ЗЗ BG0000509 "Цибрица", ЗЗ BG0000521 "Макреш", ЗЗ BG0000498 "Видбол" по Директивата за опазване на дивите птици и Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна. Същите касаят Горскостопански план, Ловностопански план и План на дейностите за защита на горските територии от пожари на ТП ДГС – Миджур и община Макреш, Лесоустройствена програма на манастирски гори, собственост на Чипровски манастир и църковно настоятелство Вършец, ПУП – ПЗ на имот в землището на с. Дългоделци и инвестиционни

предложения – "Къща за гости за селски туризъм" в землището на с. Копиловци, общ. Г. Дамяново, "Къща за гости и трафопост", земл. Вършец, "Изграждане на ферма за излюпване и угояване на охлюви", земл. на Г. Ковачица, общ. Чипровци, "Изграждане на сграда за бутилиране на изворна вода", земл. на с. Крачимир, общ. Белоградчик и др.

При извършените проверки не са констатирани замърсявания на територията на защитените зони, нарушения на условията, включени в решенията по оценка за съвместимост и не са констатирани нарушения на Заповедите за обявяване на проверените защитени зони. Не са съставяни актове.

Извършени са и 8 бр. извънредни проверки по Натура 2000, като 6 бр. от тях са свързани с констатирани от Държавен фонд „Земеделие“ разоравания на площи, заявени от кандидатите по Директни плащания от Програмата за развитие на селските райони /ПРСР/, Кампания 2017 г., в нарушение на забраната за превръщането на ливади, пасища и мери в обработваеми земи и трайни насаждения, въведена със заповедите за обявяване на защитени зони за опазване на дивите птици, а именно защитена зона BG 0002002 „Западен Балкан” и BG 0002009 „Златията”. Съставени са съответно 6 бр. актове.

Извършени са и две извънредни проверки, едното по сигнал и другото във връзка с ново инвестиционно предложение, касаещи съответно защитени зони BG0001040 „Западна Стара планина и Предбалкан” и BG 0000524 „Оризището”.

През отчетния период на 2018 г., съгласно изискванията на Закона за биологичното разнообразие и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони са изготвени общо 293 бр. външни становища за инвестиционни намерения, бизнес-планове финансирани по мярка 6. "Развитие на стопанства и предприятия", Подмярка 6.1 "Стартова помощ за млади земеделски стопани" и Подмярка 6.3 "Стартова помощ за развитие на малки стопанства“ от ПРСР 2014-2020 г. и 747 бр. горскостопански програми и план-извлечения за ползване на гори, относно начина на процедиране по чл. 2, ал. 2 от Наредбата по ОС, 67 бр. преценки по съвместената процедура за необходимостта от извършване на ОВОС/ЕО, 9 бр. решения по ОС.

Експерти от направлението работят и по проект „Подобряване на природозащитното състояние на природно местообитания 91E0* Алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinus excelsior в поддържан резерват „Ибиша“, попадащ в границите на защитена зона BG 0000199 „Цибър“ по ОПОС 2014 – 2020 г.

4. Лечебни растения

Над 700 видове от българската флора се определят като лечебни растения. Информация за находищата от лечебни растения на територията на области Видин и Монтана се съдържа в разработените проекти на раздел „Лечебни растения” към Общинските програми за опазване на околната среда и към Лесоустройствените проекти на Държавните горски стопанства. В тях са предвидени мерки за опазването на естествените находища при ползване на диворастящите лечебни растения, както и при култивираното им отглеждане.

Управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки, е регламентирано чрез приетия Закон за лечебните растения (ДВ, бр. 29/2000 г., изм. и доп., ДВ, бр. 96/2017 г.), както и в подзаконовите му нормативни актове.

Отделни видове диворастящи лечебни растения се поставят под специален режим на опазване и ползване, когато биологичното разнообразие или ресурсите им проявяват трайна тенденция към намаляване или има опасност от появяването на такава тенденция. Специалният режим се определя ежегодно до 10 февруари със заповед на министъра на околната среда и водите, която се обнародва в „Държавен вестник“.

Във връзка с прилагането на Закона за лечебните растения (ЗЛР) и подзаконовите му нормативни актове и на основание Заповед № РД-56/01.02.2018 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 18/2018 г.) през месец март 2018 г. бяха проведени комисии, назначени със Заповеди №№ 60 и 61 от 28.02.2018 г. на директора на РИОСВ – Монтана за разпределение на количествата билки под специален режим на опазване и ползване, съответно за области Монтана и Видин. Същите се проведоха във връзка с постъпили в РИОСВ – Монтана заявления от един билкозаготвител за участие в разпределение на квотите за двете области. След проведените комисии, разпределението на отпуснатите квоти беше утвърдено със Заповед № РД-65/09.03.2018 г. на директора на РИОСВ – Монтана за териториите на области Видин и Монтана, като експертите от направление „БРЗТЗ" информираха Дирекция „НСЗП" към МОСВ. Отпуснатите квоти (в сухо тегло) за области Монтана и Видин бяха за по 300 кг цвят червен божур, 250 кг цвят лечебна иглика и 500 кг стрък лечебен ранилист.

Във връзка с изпълнение на плановите документи по смисъла на чл. 55, ал. 1 във връзка с чл. 50, т. 4 от Закона за лечебните растения, експерти на РИОСВ – Монтана участваха във вторите лесоустройствени съвещания, свързани с изготвянето на новите лесоустройствени проекти на ТП ДГС – Берковица и Говежда. На проведените заседания бяха дадени указания на място по отношение на раздел „Лечебни растения".

През отчетният период в РИОСВ – Монтана са постъпили 6 бр. заявления за регистриране на билкозаготвителни пунктове и складове за билки чрез книги за изкупените, реализираните и налични количества билки от лечебни растения. Издадени са съответно 6 бр. регистрации по ЗЛР.

През 2018 г. експерти на Инспекцията са извършили общо 46 бр. проверки по Закона за лечебните растения и подзаконовите му нормативни актове, от които 37 бр. планови проверки и 9 бр. извънпланови. Извършени са 26 бр. планови и 7 бр. извънпланови проверки на билкозаготвителни пунктове и складове за билки, 11 бр. планови и 1 бр. извънпланова провека на общински администрации, 2 бр. на ТП ДГС и 1 бр. извънпланова проверка на насаждение с култивирано отглеждане на лечебни растения от седефче, есенно ботурче и блатно кокиче. За неспазване разпоредбите на закона са съставени 8 бр. актове на билкозаготвителни пунктове и складове за билки.

5. Генетичномодифицирани организми.

През месец февруари 2018 г. в РИОСВ – Монтана се получи план-график от ИАОС – гр. София за изпълнение на годишната програма за провеждане и контрол върху работата с генетично-модифицирани организми. В изпълнение на същия през месец август беше извършена планова проверка в Опитна станция по земеделие – гр. Лом. Бяха взети растителни проби (листна маса) от два слънчогледови блока на територията на опитната станция. От извършеният анализ на листния материал в ИАОС – гр. София, в края на календарната година се получи протокол от изпитвания на взетите растителни проби с обработените резултати, от който е видно, че във взетите проби няма наличие на ГМО култури.

6. ***Закон за защита на животните***

През 2018 г. в РИОСВ – Монтана са подадени общо 2 броя заявления, касаещи регистрация на диви животни по смисъла на чл. 22, ал. 1 от Закона за защита на животните. Подадените заявления са за регистриране на два екземпляра от вида царевичен смок, като експерт на направлението е извършил съответно две извънредни проверки във връзка с подадените заявления. Издадени са съответните регистрационни карти по смисъла на закона и своевременно е уведомена дирекция „НСЗП" към МОСВ.

Дадено е предписание на физическо лице, отглеждащо екземпляри от видовете сърна и дива свиня, същите да бъдат регистрирани в РИОСВ – Монтана, като при извършена последваща проверка е констатирано, че предписанието е изпълнено.

АНАЛИЗИ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

III.1. Отпадъци

3.1.1. Кратка информация и анализ за разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общински програми за управление на отпадъците и общински Наредби.

Програмата за управление на отпадъците се разработва от кметовете на съответната община, съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците. Общинските програми за управление на отпадъците са неразделна част от програмите за околна среда и се приемат от общинските съвети по реда на Закона за опазване на околната среда, който контролира и изпълнението им. Програмите са разработени в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците за периода 2014 - 2020 г.

В изпълнение на изискванията на чл. 19, ал. 3, от ЗУО, всички общински администрации са осигурили информация на обществеността чрез интернет страницата на съответната община. Поддържат регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община.

На територията на РИОСВ – Монтана има две регионални системи за управление на отпадъците. От страна на общинските съвети са взети решения и са създадени регионални сдружения за регион Видин и регион Монтана.

Експертите от направление „УООП” извършват контрол на кметовете за изпълнение на задълженията им регламентирани в чл. 19 от Закон за управление на отпадъците (ЗУО) – чистота на населени места, реките и принадлежащите им земи и общинските пътища; лицата, от чиято дейност се образуват МРО; търговски обекти в които се предлагат пластмасови торбички за пазаруване; юридически лица, притежаващи документи по чл. 35 от ЗУО за спазване условията заложени в издадените разрешителни и регистрационни документи; лица пускащи на вътрешния пазар опаковани стоки; събрани и дължения отчисления и обезпечения от общините по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО.

2. Битови отпадъци

През 2018 г. са извършени всички проверки заложени в плана за контролан дейност, касаещи екологосъобразно управление на БО.

Извършени са 65 броя проверки по управление на БО, 44 броя са планови проверки – в 22 общини с проверени 198 населени места за осигуряване чистота на населените места във връзка със задълженията на кметовете, регламентирани в ЗУО и 566,75 км общински пътища за наличие на нерегламенитрани замърсявания със СБО, биоразградими и строителни отпадъци.

При плановите проверки на 22 юридически лица, извършващи събиране и транспортиране на БО и общини, притежаващи регистрационни документи по чл. 78 от ЗУО е установено, че се води отчетност на количествата събрани и транспортирани БО по реда на Наредба №1/2014 г.

Извършени са и 27 броя извънредни проверки:

- 22 проверки в общини в област Монтана и Видин за недопускане на замърсяване на реките и принадлежащите им земи с битови отпадъци в границите на населените места. Проверени са 198 населени места.

- 4 броя извънредни проверки по подадени сигнали в инспекцията, касаещи нерегламентирано управление на БО и замърсяване на терени в населени места с БО. Един от сигналите е препартен по компетентност на общинската администрация за предприемане на мерки за почистване на земърсения терен, след получаване на информация от общината е извършена проверка при която е констатирано, че теренът е почистен и са предприети мерки за недопускане на повторно замърсяване. При 2 от случаите не е установено нерегламентирано изхвърляне и горене на БО. Един от случаите е свързан с репортаж от медиите за нарушен график на сметосъбиране, при проверката е установено, че контейнерите са обслужени и прилежащите терени около контейнерната площадка се почистват. Проверено е едно лице извършващо събиране и транспортиране на битови отпадъци.

Управлението на битовите отпадъци е отговорност на местната власт и изисква осигуряване на подходящ организационен капацитет и сътрудничество между многобройните заинтересовани страни в публичния и частния сектор.

Управлението на битовите отпадъци (от домакинствата и подобни на тях неопасни битови отпадъци от промишлени, търговски и институционални заведения, включително болници, училища), почистването на обществените места и др. включва дейностите по събиране, транспортиране, третиране, в т.ч. рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци и осигуряване на необходимата техническа инфраструктура (съдове за събиране, съоръжения, транспортна техника и др.).

На територията, контролирана от РИОСВ-Монтана 100% от населението е обхванато в регионални системи за организирано сметосъбиране и сметоизвозване.

В експлоатация е Регионално депо Монтана (за битови и неопасни производствени отпадъци- клас „депо за неопасни отпадъци"), което обслужва общини Монтана, Бойчиновци, Берковица, Лом, Чипровци, Георги Дамяново, Брусарци, Медковец, Вършец, Якимово, Вълчедръм и Криводол (област Враца). Депото отговаря на нормативните изисквания и се експлоатира съгласно действащото екологично законодателство. Оптимизирана е работата на сепариращата инсталация, в която постъпват смесените битови отпадъци, събрани от територията на област Монтана и община Криводол от област Враца. Повишени са количествата на отделените рециклируеми фракции от пластмаса, хартия и стъкло, които се предават за оползотворяване на фирми притежаващи необходимите документи по ЗУО въз основа на сключени писмени договори.

Община Монтана е изградила площадка по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата. Общините с население по-голямо от 10 000 жители които нямат изградени площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, имат сключени договори с лица, притежаващи необходимото разрешително за дейности с отапдъци, издадено по реда на чл. 67 от ЗУО за площадки ситуирани на територията на съответните населени места.

Общините: Монтана, Лом, Вълчедръм, Якимово, Берковица, Вършец, Чипровци и Георги Дамяново са започнали процедура по изграждане на компостиращи инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци.

На територията на област Видин е изградено регионално депо на отреден терен в землището на село Жеглица. На регионалното депо се обслужват общини: Белоградчик, Брегово, Бойница, Видин, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ново село, Ружинци и Чупрене т.е. всички общини от територията на област Видин. На депото са изградени и инсталации за предварително третиране на строителни отпадъци и компостиране на биоразградими отпадъци. За експлоатацията на депото е издадено комплексно разрешително с решение на министъра на околната среда и водите.

3. Строителни отпадъци

На площадката на регионално депо - Видин е изградена инсталация за третиране на строителни отпадъци.

В останалите общини строителните отпадъци предварително се съхраняват на площадки, определени от общината, с решения на Общинските съвети. Строителните отпадъци, образувани от бита на населението се транспортират с транспорт на общината, от фирма подизпълнител или личен транспорт на гражданите.

Извършена е 1 планова проверка на терена на депото за строителни отпадъци в гр. Видин. Установено е, че на депото с преустановена експлоатация има нерегламентирано изхвърлени земни маси, примесени с камъни и единични отпадъци от опаковки, премахнати са земните маси ограничаващи достъпа до депото. Дадено е предписание със срок след което е извършена проверка, при която е установено, че предписанието е изпълнено.

При 1 планова проверка на лице, извършващо събиране и транспортиране на СО, притежаващ регистрационен документ по чл. 78 от ЗУО е установено, че не води необходимата отчетност по реда на Наредба №1/2014 г. за което е съставен АУАН.

Извършена една порверка по подаден сигнал, касаещ нерегламентирано изхвърляне на земни маси, примесени с късове бетонни тръби в земеделски имоти. Извършена проверка на място, дадено предписание за предприемане на мерки за почистване, след което извършена повторна проверка по изпълнение на предписанието при която е установено, че теренът е почистен.

4. Масово разпространени отпадъци

През отчетната година е осъществен контрол по управление на масово разпространени отпадъци (МРО): отпадъци от опаковки; негодни за употреба батерии и акумулатори; излязло от употреба електрическо и електронно оборудване; излезли от употреба моторни превозни средства; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; излезли от употреба гуми – извършени са 168 броя проверки на фирми на територията на област Монтана и Видин, от чиято дейност се образуват МРО.

Извършени са 60 броя проверки на търговски обекти за продажба на дребно на стоки за бита, които пускат на пазара пластмасови торбички за пазаруване.

Извършени са 50 броя проверки на лица от чиято дейност се образуват отработени масла, на 1 фирма вносител на авиационни масла в Република България и 1 фирма извършваща продажба на масла на вътрешния пазар.

5. Производствени и опасни отпадъци

Контрол по управление на производствени отпадъци, образувани в резултат на производствената дейност на юридически лица – осъществени са 165 броя планови проверки. На територията на проверените обекти има осигурени складове за съхраняване на производствените отпадъци, еднозначно обозначени за вида на съхраняваните отпадъци. Отпадъците се предават за последващо третиране само въз основа на сключени писмени договори с фирми, притежаващи необходимите документи по ЗУО. Води се необходимата отчетност.

- Съоръжения за третиране на отпадъци - извършени са 110 броя проверки на съоръжения за третиране на отпадъци. Всички проверени съоръжения притежават необходимите разрешителни (Комплексни разрешителни, разрешителни по чл. 67 от ЗУО и регистрационни документи).

- Разрешителен и регистрационен режим за дейности с отпадъци;

Експертите по УООП веднъж годишно проверяват лицата, притежаващи разрешение по чл. 67 от ЗУО, за установяване съответствието на условията по управление на отпадъците с тези в издадените разрешения и за спазване на изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. Извършени са 37 броя планови проверки на площадки включени в разрешителни за дейности с отпадъци и 2 броя извънредни проверки на площадки за третиране на отпадъци по писма на МОСВ.

Извършени са 20 броя планови проверки на площадки за третиране на отпадъци, притежаващи регистрационни документи за третиране на неопасни отпадъци и на 46 броя лица, притежаващи регистрационни документи за транспортиране на отпадъци.

Не са установени неизпълнение на условията поставени в документите по чл. 35 от ЗУО.

6. Контрол на търговци и брокери на отпадъци

Извършени са 2 броя документални проверки на търговец и брокер, регистрирани по ЗУО и включени в регистъра на ИАОС. Установено е че същите водят необходимата отчетност в заверените от РИОСВ – Монтана отчетни книги, заведени по реда на Наредба №1/2014 г.

7. Контрол, свързан с изискванията на Регламент (ЕО) №1013/2006 относно превози на отпадъци.

Извършени са 6 броя проверки на лица, извършващи трансграничен превоз на отпадъците по реда на Регламент 1013/2006. При проверките са представени изискващите се документи.

8. Финансов контрол на такси за масово разпространени отпадъци

РИОСВ - Монтана упражнява контрол на лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (производители и вносители на опаковани стоки) по отношение на отчетността и заплащането на продуктови и лицензионни такси. Лицата могат да изпълняват задълженията си по реда на чл. 14 от Закона за управление на отпадъците индивидуално или чрез колективни системи, представлявани от организация по оползотворяване.

Осъществен е контрол на 56 лицата по чл. 14, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) - 41 от дружествата изпълняват задълженията си по чл. 14, ал. 2, т. 2 от ЗУО като участва в колективни системи, съгласно сключени договори с организация по оползотворяване, а 14 дружества заплащат продуктови такси на ПУДООС. Проверените дружества, членове на ООП са освободени от заплащане на продуктови такси за 2017 г., съгласно Заповедите на министъра на ОСВ, като изпълняващи коректно задълженията си. На една фирма са дадени предписания да се представят документи удостоверяващи изпълняване на задълженията по чл. 14 от ЗУО, същите не са изпълнени за което е съставен АУАН.

На територията, контролирана от РИОСВ – Монтана няма заявители, които да са подали документи за индивидуално изпълнение на задълженията си и постигане на целите.

Въведено е разделно събиране на отпадъците от опаковки в общините Белоградчик, Брегово, Видин, Димово, Ружинци, Берковица, Вършец, Монтана, Чипровци, Лом, Вълчедръм и Якимово. Съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците за извършване на дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране всеки собственик на депо предоставя обезпечение, покриващо бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото. Отчисленията се превеждат по следните начини: като месечни отчисления в банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото; като месечни отчисления в банкова сметка със специално предназначение, блокирана за периода до приключване и приемане на мерките по закриване

и следексплоатационни грижи на площадката на депото; като банкова гаранция в полза на съответната РИОСВ, на чиято територия се намира депото.

III.2. ШУМ

1. Контрол на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда

Съгласно разпоредбите на Закона за защита от шума в околната среда "шум в околната среда" – е нежелан или вреден външен звук, причинен от човешка дейност, в това число шумът, излъчван от транспортните средства от автомобилния, железопътния, водния и въздушния транспорт, от инсталации и съоръжения на промишлеността, и от локални източници на шум. Министърът на околната среда и водите, директорите на РИОСВ и упълномощени от тях длъжностни лица осъществяват превантивен, текущ и последващ контрол върху шума, излъчван от инсталациите и съоръженията от промишлеността.

На територията на РИОСВ – Монтана се контролират 53 източника на шум в околната среда. През 2018 год., съгласно утвърден от министъра на ОСВ списък, са извършени 5 бр. проверки с 5 бр. контролни измервания на еквивалентните нива на шум по границите на хигиенно-защитната зона на обектите и в мястото на въздействие от промишлени обекти, разположени в близост до жилищни или обществени сгради, като не са констатирани превишения на граничните стойности (виж таблицата по-долу). В изпълнение на условията в издадените им комплексни разрешителни (КР), операторите на 5 броя обекти са извършили собствени измервания за шум в околната среда и са представили доклади с резултатите от измерванията в РИОСВ – Монтана, като превишения на граничните стойности за шум не са констатирани. На всички дванадесет обекта с издадени комплексни разрешителни са извършени 13 бр. документални проверки по изпълнение на условията в КР, касаещи защита от шума в околната среда, без констатирани несъответствия.

№	Наименование на обекта	Предмет на дейност	Местоположение на източника		Гранична стойност на показателите на шум в мястото на въздействие db(A)	Въздействие на източника		
			Съгласно Наредба №6/26.06.2006 г. за показателите на шум в околната среда	Разстояние до най-близко разположената жилищна или обществена сграда (м)		Описание на режима на работа (в часове)	Ниво на шума по границата на промиш-ления обект db(A)	Ниво на шума в мястото на въздействие db(A)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	„Алексия 2002” ООД, гр. София – електроцентрала, с. Сливата, общ. Лом, обл. Монтана	Производство на ел. енергия от биогаз	Производствено - складови територии и зони	250	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	24 часа (7 дневна работна седмица)	62,7	44,6
2	„Пентоп“ ЕООД, гр. Вършец - цех за мебели, гр. Вършец, общ. Вършец, обл. Монтана	Производство на мебели от дървесина	Производствено - складови територии и зони	-	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70	8 часа (5 дневна работна седмица)	54,6	-

3	СД „Сираков и сие”, с. Бързия, общ. Берковица - цех за мебели, с. Бързия, общ. Берковица, обл. Монтана	Производство на мебели от дървесина	Жилищни зони и територии	5	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	8 часа (5 дневна работна седмица)	67,2	43,5
1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	„Ломско пиво” АД, гр. София – производствена база, гр. Лом, общ. Лом, обл. Монтана	Производство на пиво	Жилищни зони и територии	8	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	16 часа (5 дневна работна седмица)	56,3	50,1
5	„Мелница Арчар” ООД, гр. София – мелница, с. Арчар, общ. Димово, обл. Видин	Производство на брашно	Производствено-складови територии и зони	-	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70	24 часа (5 дневна работна седмица)	65,8	-

6	„Монбат“ АД, гр. София – производствена площадка, гр. Монтана, общ. Монтана, обл. Монтана *(собствено измерване)*	Производство на оловнокиселинн и акумулатори	Производствено - складови територии и зони	-	По границите на производствената площадка: Ден-70	8/16/24 часа (5/7 дневна работна седмица)	68,8	-
7	„Регионално депо за отпадъци – Монтана“ ЕООД, гр. Монтана – площадка, с. Крапчене и с. Николово, общ. Монтана, обл. Монтана *(собствено измерване)*	Депониране на неопасни отпадъци	Производствено - складови територии и зони	-	По границите на производствената площадка: Ден-70	8 часа (5 дневна работна седмица)	54,5	-
1	2	3	4	5	6	7	8	9
8	„Ви Вас Цинк“ ООД, гр. Монтана – производствена площадка, гр. Монтана, общ. Монтана, обл. Монтана *(собствено измерване)*	Производство на цинк от цинкова пепел	Производствено - складови територии и зони	-	По границите на производствената площадка: Ден-70	24 часа (5 дневна работна седмица)	64,1	-

9	„ЕМКО“ ООД, гр. София – производствена база, гр. Монтана, общ. Монтана, обл. Монтана *(собствено измерване)*	Производство на въоръжение и боеприпаси	Производствено - складови територии и зони	-	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70	24 часа (5 дневна работна седмица)	57,7	-
10	„Берг Монтана Фитинги“ ЕАД, гр. Монтана - производствена площадка, гр. Монтана, общ. Монтана, обл. Монтана *(собствено измерване)*	Производство на изделия от ковък чугун	Производствено - складови територии и зони	-	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70	16 часа (5 дневна работна седмица)	64,2	-

III.3 РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА

1. Радиационния гама фон и атмосферна радиоактивност

На територията на РИОСВ - Монтана действат три ЛМС /локални мониторингови станции/ - в Монтана, Видин и Вълчедръм - които са част от Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон.

Обобщени данни за средно годишните стойности на мощността на амбиентната еквивалентна доза на радиационния гама фон за 2018 г./в **µSv/h** / са дадени в таблицата по-долу:

ЛМС Видин	**0,102**
ЛМС Вълчедръм	**0,078**
ЛМС Монтана	**0,108**

Измерванията на радиационния гама-фон се извършват 24 часа в денонощието от Локалните мониторингови станции. Регистрираните през 2018 г. стойности не се отличават от характерните за региона.

Със стационарна станция се извършва набиране на аерозолни пробиза радиологичен мониторинг на атмосферен въздух. Наблюдаван параметър е специфичната обемна активност [mBq/m^3] на U-238, Ra-226, Ra-228, K-40 Cs-137, Pb-210 и Be-7. През 2018 г. са набрани и анализирани 26 бр. аерозолни проби. Не са регистрирани наднормени концентрации на естествени и техногенни радионуклиди, съгласно Наредба за радиационна защита от 20.02.2018 г.

2. Радиологични характеристики на необработваеми почви и води от повърхностни реки и водоеми

2.1 Радиологичният мониторинг на повърхностни води включва 10 пункта по поречията на реките Огоста, Дунав, Тимок, Цибрица, Бързия, Ботуня и Коритарска бара. Наблюдаван параметър е общата бета активност. За 2018 г. тя е в диапазона 0,042 - 0,28 Bq/l.

2.2 Радиологичният мониторинг на необработвеми почви включва:

- Радиологичен мониторинг в райони с потенциални замърстели на околната среда с радиоактивност - 10 пункта в 3-30км зона на АЕЦ "Козлодуй и 1 пункт в района на сгуроотвала на ТЕЦ "Видин".
- Фонов радиологичен мониторинг на необработваеми почви – включва 42 пункта в област Монтана и област Видин.

Наблюдаван параметър е специфичната активност [Bq/kg] на U-238, Ra-226, Th-232, K-40, Pb-210 и Cs-137 . Не се установява изменение на характерните за отделните пунктове стойности на естествените и техногенни радионуклиди в анализираните през 2018 г. проби. Специфичната активност на Cs-137 е в диапазона 0,8 – 65,2 Bq/kg.

III.4. ХИМИКАЛИ И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ ГОЛЕМИ АВАРИИ

1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите.

Контролът на всички опасни химични вещества (ОХВ) се осъществява на база общоприетото европейско законодателство, което е транспонирано в българското. В основата на прилагането в Европейския съюз на съвременното законодателство в областта на химичните вещества в полза на здравето на човека и околната среда е Европейската агенция по химикали (ECHA). Тя има за цел повишаване качеството на живот като гарантира безопасна употреба на химикалите в Европа. Разбирайки по-добре опасностите от химикалите, предприятията могат допълнително да понижат рисковете и да допринесат за безопасната им употреба.

Работата на експертите по химикали обхваща дейностите по ограничаване и предотвратяване на аварии с опасни химични вещества, с цел опазване на околната среда и здравето на населението. На територията на контролираните от РИОСВ – Монтана две области (обл. Монтана и обл. Видин), са съсредоточени разнообразни по вид и количества опасни химични вещества и смеси. Основните проблеми са свързани главно с привеждане съхранението на опасни химични вещества в съответствие с изискванията на екологичното законодателство и замяната им с по- малко опасни, с цел намаляване емисиите на вредни вещества в околната среда.

Текущият контрол на операторите, използващи и съхраняващи опасни химични вещества и смеси се състои в проверка на условията за съхранение и особено за съвместимост на всички химикали, съгласно ЗЗВВХВС и Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси. Проверени бяха информационните листи за безопасност, съгласно чл. 31 от Регламент 1907/2006 REACH; извършването на оценката за съхранение съгласно изискванията на раздел IV от Наредбата и утвърдения формат за документиране по Заповед № РД-288/03.04.2012 г. на Министъра на околната среда и водите; складовете за съхранение на ХВС по отношение на правилно съвместно съхранение, обозначаване с табели с категории на опасност и др.

Увеличаващият се брой СЕВЕЗО предприятия, които са рискови по отношение възникването на големи аварии, както и потенциалното им въздействие върху населението и околната среда, е едно от основните предизвикателства пред дейността на РИОСВ – Монтана.

Основното изискване към операторите на предприятия/съоръжения, попадащи в обхвата на Глава 7, раздел I на ЗООС е да предприеме всички необходими превантивни мерки за предотвратяване на големи аварии и за ограничаване на последствията от тях за човека и околната среда и да ги докаже пред компетентния орган.

През 2018 г. на територията на РИОСВ – Монтана няма установени аварийни ситуации в обекти с нисък или висок рисков потенциал, не са констатирани аварии, водещи до замърсяване на компонентите на околната среда с опасни химични вещества, бяха извършени проверки на всички фирми и обекти, включени в Годишния план за контролна дейност дейност на РИОСВ – Монтана за 2018 г.

2. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контрола през годината, съгласно различните нормативни актове

<u>През 2018 г. контролът по химикали приоритетно беше насочен към:</u>

- Изискванията за разширените информационни листове за безопасност (ИЛБ) и сценариите на експозиция (СЕ) на опасни вещества, произведени и внесени над 10 т/г.;
- Задълженията за регистрация по REACH, включително регистранти през 2018г.;
- Изискванията на REACH за Разрешаване и прилагане на мерки за управление на риска от потребителите надолу по веригата на доставки съгласно издадени решения за употребата на определени опасни химични вещества, включени в Приложение XIV на REACH;

- Производители/вносители и професионални потребители за съответствие с ограниченията за употреба на новите устойчиви органични замърсители;
- Вносители на изделия, дистрибутори и търговци на едро за завишено съдържание на определени УОЗ вещества в изделия в рамките на системата за бърз обмен на данни GRAS-RAPEX, поради зачестили нотификации от Комисията за защита на потребителите;
- Спазване процедурите и инструкциите за безопасно съхранение на химикалите, поддръжката на складовите съоръжения и преглед на изготвените от операторите оценки за безопасност на съхранението на опасни химични вещества и смеси по чл.9 от Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси;
- Условията и реда за производство и употреба на химични вещества в самостоятелен вид, в смеси или в изделия;
- Прилагането на Регламент (ЕО) № 1272/2008 (CLP) и Регламент (ЕС) 453/2010, изменен с Регламент (ЕС) 2015/830 чрез проверка на съдържанието на информационните листове за безопасност.

Прилагане на глава седма, раздел I „Контрол на опасностите от големи аварии“ от ЗООС:

- Спазването на мерките заложени в Докладите за безопасност (ДБ) за обектите с висок рисков потенциал и прилагането на Политиките по предотвратяване на големи аварии (ППГА), посредством Системите за управление на мерките за безопасност за обектите с нисък рисков потенциал;
- Спазване на условията в издадени разрешителни на обектите с висок рисков потенциал;
- Изпълнението на задълженията на кметовете на общини свързани с чл. 104 и чл. 108 от ЗООС.

Контролът по изпълнение на условията в издадените разрешителни по чл. 104, ал. 1 на ЗООС (съгласно § 29. (1) от ЗООС (Изм. – ДВ, бр. 12 от 2017 г.) и спазване на мерките, заложени от операторите в Доклада за безопасност /ДБ/ за обекти с висок рисков потенциал и по прилагането на ДППГА на обекти с нисък рисков потенциал се извършва чрез съвместни проверки от определени със Заповед на Министъра на околната среда и водите комисии, съставени от представители на териториалните и регионалните структури на МОСВ, МВР, оправомощени представители на ИА „ГИТ“ и на кметовете на общините.

3. Кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управление на риска от големи аварии

Химикали:

През 2018 г. са извършени 51 бр. планови проверки на 51 бр. оператора за контрол по приложение на Закона на защита от вредното въздействие на химични вещества и смеси (ЗЗВВХВС) и подзаконовите му нормативни актове, дадени са 7 бр. предписания на 5 оператора, които са изпълнени в срок.

Извършени са общо 7 бр. извънредни проверки на 2 оператора, като 4 проверки са по писмо с график на ОД на МВР за контрол на оператори с издадени разрешителни за дейности с взривни вещества, 1 проверка по Заповед на областен управител на област Видин, и 2 проверки във връзка с процедура по извозване на противопехотни мини за РГърция.

- ***Регламент (ЕО) №1907/2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH)***

- Общо 65 дружества са проверени за наличие на информационни листи за безопасност, като се установи, че производителите, вносителите и потребителите надолу по веригата на доставки на ХВС са актуализирали ИЛБ съгласно изискванията на Регламента и редовно се предоставят на потребителите по веригата;
- Проверени са 4 фирми потребители надолу по веригата (3 обекта за производство на гасена вар и 1 обект химическо чистене) за

наличие на Разрширени информационни листове за безопасност и Приложение „Сценарии на експозиция“.
- В 23 проверени обекти е извършен контрол за употреба на вещества от Прилжение XIV на Регламент REACH, съгласно издадени Решения на Европейската комисия за издаване на разрешение за употребата на вещества, като в проверените производства не е установена употребата им.
- Проверени са 10 обекта за употреба на вещества от Приложение XVII на Регламент REACH, за които има въведени ограничения при производството, пускането на пазара и употребат, като не са констатирани употреби на веществата или пускане на пазара, които са в нарушение на условията на ограничение, посочени в Приложението.
- През отчетната година беше извършена проверка на 10 производители и вносители имащи задължение за извършване на същинска регистрация в Европейската Агенция по химикали в Хелзинки на вещества в тонажна група 1-100 т. с краен срок 31.05.2018 г. Извършени са общо 4 същински регистрации на вещества, като 3 фирми са производители на гасена вар и 1 на дървени въглища. Останалите фирми, които са проверени са заявили, че вече не произвеждат (и няма да произвеждат), не извършват или никога не са извършвали внос на веществото.

Резултатите през 2018 г. са значително подобряване качеството на ИЛБ (както и наличие на разширени ИЛБ), също така не са установени производители, вносители, износители и фирми употребяващи вещества от Приложения XIV и XVII на Регламент REACH.

- ***Регламент (ЕО) №1272/2008 относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси (CLP)***

През 2018 г са извършени 8 броя проверки по Регламент (ЕО) №1272/2008 (CLP) на производители и вносители на химикали.
Задължените лица спазват изискванията на Регламента, няма установени нови задължени лица, няма извършена нотификация на вещества в Европейската агенция по химикали ECHA.

- ***Регламент №648/2004 относно детергентите***

През 2018 г са извършени 5 броя проверки на болнични заведения и обекти, където се използват биоцидни препарати и дезинфектанти за професионална употреба. Проверени са информационните листове за безопасност на използваните биоцидни препарати и дезинфектанти, начина на съхранение, опаковане и етикетиране, като и наличието на Разрешения от МЗ за пускане на пазара на биоциден препарат. В териториалния обхват на РИОСВ – Монтана не са установени производители на детергенти.

- ***Регламент (ЕО) №850/2004 относно устойчивите органични замърсители (POPs)***

В периода са извършени 10 проверки, като обектите са складова база и дистрибутори на препарати за растителна защита, торове и семена за посев; обект за производство на формовани каучукови гумено-метални изделия; обект за производство на топлоизолационни плоскости от експандиран полистирен; обект за производство и реализация на опаковки за яйца и аксесоари за ПВЦ и алуминиева дограма, обект за добив и производство на гипс; обекти за производство на мебели от дървен материал и ПДЧ; обект за производство на PVC продукти и изделия.

При извършените проверки за съответствието на обектите с ограниченията за употреба на 5 нови УОЗ вещества (Хексабромоциклододекан HBCD, Пентахлорофенол, неговите соли и естери PCP, Полихлорирани нафталени PCNs, Късоверижни хлорирани парафини SCCPs, Декабромодифенил етер deca-BDE), не е установено наличие, употреба, внос/износ или производство на продукти/отпадъци, които съдържат горецитираните УОЗ.
През 2018 г. не са постъпвали писма за нотификации от Комисията за защита на потребителите във връзка с наличието на продукти/изделия, в състава на които са установени наднормени количества опасни вещества.

- ***Наредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси***

През 2018 г. са извършени общо 68 бр. проверки относно спазване на изискванията на Наредбата за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси.
Операторите на обектите, подлежащи на контрол по нормативната уредба в областта на химикалите спазват законодателството и са изпълнили дадените предписания.
Дружествата са изготвили оценка на безопасността на съхранението на химичните вещества и смеси в съответствие с утвърден със Заповед № РД-288/2012 г. от министъра на околната среда и водите формат за документиране на оценката.
Спазването на изискванията в Наредбата за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси осигурява по- добра защита от вредното въздействие на опсаните химични вещества и смеси върху околната среда и здравето на хората чрез регламентираното им съхранение.
Не са настъпвали аварийни ситуации, свързани с изпускане на ОХВС, водещи до увреждане на компонентите на околната среда.
През годината по ЗЗВВХВС не са съставяни актове за установяване на административни нарушения (АУАН) и не са прилагани принудителни административни мерки.
В резултат на извършения контрол на обекти произвеждащи, употребяващи и съхраняващи опасни химични вещества и смеси е постигнато високо ниво на защита от вредното въздействие на опасните химични вещества и смеси върху околната среда и здравето на хората в района. Отчита се и по-добра осведоменост от страна на дружествата спрямо екологичното законодателство. Изпълнени са целите и приоритетите, поставени в плана за контролна дейност за 2018 г.

СЕВЕЗО (обекти с висок и нисък рисков потенциал):
Изпълнени са целите и приоритетите, поставени в плана за контролната дейност за 2018 г. по отношение на управлението на риска от големи аварии. За проверка от междуведомствената комисия по чл. 157а от ЗООС през 2018 г. бяха утвърдени от министъра на околната среда и водите и извършени 4 контролни проверки на 3 оператора (2 обекта с висок рисков потенциал „ПВРП“ и 1 с нисък рисков потенциал „ПНРП“).
- ПВРП Складова база „Ливадски дол“, с. Николово, общ. Монтана с оператор „Видекс Инженеринг“ ЕАД, гр. София – дадено 1 предписание, което операторът е изпълнил в срок;
- ПВРП „Видекс“ АД, гр. София - Завод „Миджур“, с. Горни Лом, община Чупрене, област Видин продължава да е обекта с най- голям приоритет за контрол. При извършените от комисията 2 бр. проверки са дадени общо 3 задължителни за изпълнение предписания и е съставен 1 акт за неизпълнение на предписание;
- ПНРП „Цех за екстракция на кюспе със складове за кюспе и шрот, парова централа и резервоар за съхранение на олио“ с. Покрайна, община Видин с оператор „Олимекс“ ООД, гр. Видин. Няма дадени предписания.
За извършените проверки от комисията са съставени Констативни протоколи по чл. 157б, ал. 1 от ЗООС и са изготвени доклади, които са изпратени до министъра на околната среда и водите.
Изпратени са писма до кметовете на общини за задълженията им свързани с изготвяне на отчет за проиграване на външните аварийни планове на предприятия, класифицирани с висок рисков потенциал
- През 2018 г. не са установени аварийни ситуации, няма регистрирани случаи на големи аварии с опасни химични вещества и не са постъпвали жалби или сигнали от дейността на обектите, класифицирани като предприятия и/или съоръжения с висок/нисък рисков потенциал.
- През 2018 г. от директора на РИОСВ – Монтана не са издавани становища по чл. 106, ал. 2 от ЗООС за потвърждаване пълнотата и съответствието на Доклада за политиката за предотвратяване на големи аварии (ДППГА) на предприятия/съоръжение с нисък рисков потенциал

II. Превантивна дейност и контрол

Основната дейност по програма „Оценка и управление на въздействието върху околната среда“ е насочена към прилагането на превантивните инструменти – оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) и екологична оценка (ЕО), чрез които се цели интегриране на предвижданията по отношение на околната среда в процеса на развитие като цяло и въвеждане принципа на устойчиво развитие. Чрез услугите ОВОС и ЕО, предоставяни по програмата се осъществява:

- информиране на възложителите за приложимата процедура по реда на глава VI от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) за инвестиционни предложения, планове и/или програми и за необходимите действия, които трябва да се предприемат;
- издаване на административни актове по ОВОС и ЕО;
- предоставяне на актуална информация на засегнатите лица и широката общественост.

За периода от 01.01.2018 г. до 31.12.2018 г. по програмата са извършени следните дейности за предоставяне на услуга ОВОС и ЕО:

1. Писмени указания за определяне на приложимата процедура по реда на гл. VI от ЗООС

През отчетния период (01.01.2018 г. – 31.12.2018 г.) в РИОСВ – Монтана са внесени 460 уведомления: 360 уведомления за инвестиционни предложения и 100 уведомления за планове и програми. За 53 инвестиционни предложения и 18 планове/програми (общо 71) компетентният орган по околна среда е определил, че следва да се проведе процедура по реда на глава VI от ЗООС.

Дадени са 69 указания за провеждане на процедура по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС и ЕО. В отговор на първото уведомяване за 52 инвестиционни предложения е определена процедура по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС и за 17 уведомления за планове и програми компетентният орган е определил провеждането на процедура по преценяване на необходимостта от извършване на ЕО.

През отчетния период, в отговор на постъпили уведомления по чл. 4, ал. 1 от Наредбата за ОВОС, е дадено едно указание за провеждане на процедура по задължителна ОВОС.

В резултат на процедура по преценяване необходимостта от извършване на ОВОС е поискано изготвяне на доклад за оценка на въздействието върху околната среда за две инвестиционни предложения.

Дадено е едно указание за провеждане на задължителна ЕО.

2. Издадени административни актове по ОВОС и ЕО

За издаване на актове по ОВОС и ЕО през отчетния период от страна на възложителите в РИОСВ – Монтана са подадени: 51 бр. искания за издаване на решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС; 13 бр. искания за издаване на решение за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО; 2 бр. искания за издаване на решение по ОВОС; 6 бр. искания за издаване на становище по ЕО; 3 бр. искания за прекратяване на процедурата по реда на глава VI от ЗООС.

През 2018 г. са издадени общо 83 бр. акта, както следва:

- 1 бр. решение по ОВОС за одобряване осъществяването на ИП;
- 49 бр. решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, от които 47 бр. са с характер „да не се извършва ОВОС” и 2 бр. с характер „да се извърши ОВОС”;
- 6 бр. становища по ЕО за общи устройствени планове на общини, всички с характер „съгласува”;
- 12 бр. решения за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО, всички с характер „да не се извършва ЕО”;
- 15 бр. решения за прекратяване на процедури по ОВОС.

От постановените актове, издадени през отчетния период е обжалвано и потвърдено едно решение за преценяване на необходимостта от ОВОС. Потвърдено е от ВАС едно становище по ЕО, издадено през минал отчетен период.

3. Контрол по условия и мерки в издадените актове по ОВОС и ЕО

През 2018 г. експертите от направление „ЕО и ОВОС" в РИОСВ – Монтана са извършили общо 104 бр. проверки:

- 64 бр., заложени в Плана за контролната дейност за 2018 г., както следва:

- контрол по изпълнение на условията, поставени в решения по ОВОС и решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС – 21 бр.

- правно действие на актовете издадени по реда на глава VI от ЗООС – 41 бр.

- проверки по доклади по наблюдение и контрол при прилагането на ОУП на общини – 2 бр.

- 40 бр. извънредни проверки, от които:

- участие в извънпланови проверки във връзка със Заповед № РД – 422/19.06.2017 г. на министъра на околната среда и водите относно извършване на регулярни проверки за изземване на наносни отложения от речните легла на реките в контролираната от РИОСВ – Монтана територия – 7 бр.

- проверки по обобщени справки преди приемането/одобряването на планове и програми – 9 бр.

- участие в Държавни приемателни комисии – 24 бр.

При извършените проверки по изпълнение на условията и мерките в административните актове по ОВОС не са констатирани нарушения.

В резултат на осъществения контрол за правно действие на актовете по гл. VI от ЗООС за 12 решения е установено, че са изгубили правното си действие, тъй като осъществяването на инвестиционните предложения не е започнало/не е одобрен съответния план или програма, а за 29 решения е потвърдено, че са в сила.

За загубилите правно действие решения за преценяване на необходимостта от ОВОС са оповестени резултатите от проверките, чрез публикуване на съобщения на интернет страницата на РИОСВ – Монтана, като са информирани писмено съответния орган по одобряване/разрешаване на инвестиционното предложение и възложителите.

4. Предоставяне на информация на участниците в процесите по ОВОС и ЕО и на широката общественост

На интернет страницата си РИОСВ – Монтана поддържа широк спектър от информация в областта на въздействието върху околната среда и екологична оценка. Всички постановени административни актове по реда на глава VI от ЗООС, вкл. и пълният им текст, се оповестяват, като се спазват нормативните изисквания на ЗООС, Наредбата за ОВОС и Наредбата за ЕО.

През 2018 г. са публикувани 209 съобщения, от които: едно съобщение на основание чл. 95, ал. 1 от ЗООС; 53 съобщения по чл. 5, ал. 2 от Наредбата за ОВОС; 43 съобщения за осигурен достъп до информацията по приложение № 2 на Наредбата за ОВОС; 50 съобщения за издадени решения по Наредбата за ОВОС; 25 други съобщения по Наредбата за ОВОС; 18 съобщения за издадени решения/становища по ЕО; 9 съобщения за консултации по чл. 20 от Наредбата за ЕО; 9 други съобщения по Наредбата за ЕО; едно съобщение по чл. 61, ал. 3 от АПК.

Чрез интернет страницата на РИОСВ – Монтана се осигурява достъп до Публичен регистър с данни за процедурите по ОВОС и Публичен регистър с данни за процедурите по ЕО.

2. Комплексни разрешителни

РИОСВ – Монтана осъществява комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването от промишлени и производствени обекти, извършващи дейност с капацитет над определената прагова стойност в Приложение № 4 на Закона за опазване на околната среда. Целта на извършваната дейност е предотвратяване и минимизиране образуването на емисии на замърсяващи вещества, изпускани в околната среда, както и осигуряване на рационалното използване на суровини и енергия; на законосъобразната експлоатация на площадките на промишлените инсталации и предотвратяване на аварии.

През 2018 година са извършени 13 броя проверки на 12 оператора на 13 броя инсталации по изпълнение на условия в издадени комплексни разрешителни, съгласно плана за контролна дейност, при заложени 13 броя проверки, с което са изпълнени 100% от планираните проверки.

За неизпълнение на предписание, дадено през 2017 г. от „Игал“ ООД (в несъстоятелност) оператор на инсталация с издадено КР през 2018 г. са съставени и връчени АУАН и НП. На същия оператор са съставени и връчени АУАН и НП и за неизпълнение на условие заложено в КР.

Всички оператори, имащи задължение да докладват в електронен формат Европейски регистър за изпускането и преноса на замърсители по Регламент 166/2006 ЕО, са извършили докладването в срок до 31 март. От страна на РИОСВ- Монтана е проверено достоверността на докладваните от операторите данни и впоследствие са потвърдени в регистъра до 31 май.

От всички оператори с издадено комплексно разрешително в нормативно определения срок са представени годишни доклади за изпълнение на дейностите, за които е предоставено комплексното разрешително. Отстранили са неточностите и пропуските, които са установени от страна на Инспекцията при проверка по документи и на място въз основа на прегледа на представения доклад. Окончателнтите доклади, комплектовани със становището на РИОСВ-Монтана са представени в ИАОС.

През 2018 г. не са издавани нови комплексни разрешителни.

При извършване на контролната дейност през 2018 г. на територията, контролирана от РИОСВ - Монтана не са констатирани инсталации попадащи в категориите промишлени дейности на приложение № 4 на ЗООС и работещи без издадени КР.

3. ЕКОЛОГИЧНА ОТГОВОРНОСТ И ОТСТРАНЯВАНЕ НА МИНАЛИ ЕКОЛОГИЧНИ ЩЕТИ

На територията контролирана от РИОСВ – Монтана за отчетния период няма случаи, които са класифицирани като непосредствена заплаха за екологични щети и случаи на причинени екологични щети. Не са установени щети върху защитени видове и природни местообитания; води и водни тела; почви. През периода не са постъпвали искания от физически или юридически лица (по смисъла на чл. 47, ал. 1 на ЗОПОЕЩ) за започване на процедура от компетентния орган за определяне и прилагане на оздравителни мерки.

По Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети през 2018 г. са извършени 17 броя планови проверки на 17 обекта. Изпълнението на плана за контролна дейност по този показател е 100%. Проверките са осъществени в рамките на плановите комплексни проверки, включващи и проверки на оператори с издадени КР. Не са извършвани извънредни проверки.

Дадени са 3 броя предписания на оператори непредставили собствена оценка за възможни случай на непосредствена заплаха, за екологични щети и на случай на причинени екологични щети, съгласно приложение № 1 на Наредба № 1 от 29.10.2008 г. Предписанията са изпълнени в указания срок.

РИОСВ – Монтана няма съставени АУАН и издадени наказателни постановления за налагане на санкции по ЗОПОЕЩ.

Продължава тенденцията операторите да планират финасови средства от наличните капитали на дружествата за изпълнение на мерки по ЗОПОЕЩ. През 2018 г. е подновена застрахователна полица за предявени искове, за причинени щети вследствие замърсяване или увреждане на околната среда на „Монбат” АД.

През 2018 г. не са представяни нови и няма осъществявани програми за изпълнение на отстраняване на минали екологични

4. ИНФОРМАЦИЯ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА АКТИВНО ФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНО ПОВЕДЕНИЕ ЗА ГРИЖА КЪМ ОКОЛНАТА СРЕДА

През 2018 г. в РИОСВ – Монтана по Закона за достъп до обществена информация са постъпили – 12 броя заявления, от тях: издадени решения – 10 броя, 2 броя уведомителни писма, откази – няма, обжалвания на откази – няма.

Световен ден на влажните зони – 2 февруари

Световен ден на влажните зони – 2 февруари: В Регионална библиотека „Михалаки Георгиев“ експерти от Регионалната екоинспекция представиха пред ученици от екоклуб от СУ „П. Р. Славейков“ - Видин презентация по повод Деня на влажните зони -2 февруари.

Експерти от РИОСВ проведоха открит урок пред ученици от гимназия с преподаване на чужди езици „Петър Богдан“ - Монтана. Урокът бе проведен в района на язовир „Огоста“ и бе посветен на Световния ден на влажните зони – 2 февруари. Учениците наблюдаваха водоплаващи и мигриращи птици в района на язовира. Те имаха възможността да видят екземпляри от видовете зеленоглава патица, звънарка и жълтокрака чайка. При наблюдението с бинокъл и зрителна тръба се идентифицираха специфичните им особености. Учениците бяха запознати с резултатите от Среднозимно преброяване на водолюбиви птици в района на яз. “Огоста“ край Монтана.

Ден на Земята - 22 април

Експерти от РИОСВ – Монтана засадиха фиданки по повод Деня на Земята - 22 април. Съвместно с ученици от Гимназия с преподаване на чужди езици „Петър Богдан“, гр. Монтана извършиха залесяване със фиданки от смърч, туя, явор и ясен на терен в ж. к. „Жерави“.

Участниците в събитието получиха тениски с логото „РИОСВ – Монтана“.

На събитието присъства директорът на РИОСВ – Монтана г-жа Денница Славкова и кметът на община Монтана – г-н Златко Живков. Международният ден на Земята се отбелязва всяка година на 22 април с цел да се обединят хората на планетата в защита на околната среда. Мотото на кампанията за 2018 г. е „Свят без замърсяване с пластмаси“. Денят на Земята е най-големият нерелигиозен празник в света, отбелязван от над половин милиард души. За първи път Денят на Земята се отбелязва на 22 април 1970 г. в САЩ и Канада.

5 юни – Световен ден на околната среда

По повод 5 юни – Световен ден на околната среда РИОСВ – Монтана организира ежегодния конкурс на тема „Най-зелен двор“ между училища, детски градини и социални заведения на територията на област Монтана и област Видин.

29 юни- Ден на Дунав

Експерти от РИОСВ - Монтана, заедно с ученици от Професионална гимназия по селско стопанство „Дунавска земя“ в с. Ковачица, общ. Лом посетиха охраняемата зона на остров „Ибиша“ по повод 29 юни – Ден на река Дунав. Учениците бяха запознати със статута на Поддържан резерват „Ибиша“. Той е разположен от 716 до 719 км по течението на река Дунав в Област Монтана, Община Вълчедръм. Площта му е 0,9 km2. На острова са разположени две защитени зони — „Остров Ибиша“ по Директивата за опазване на дивите птици и защитена зона „Цибър“ по Директивата за опазване на природните местообитания, защитена местност „Остров Цибър“ на северозапад и поддържан резерват „Ибиша“ на югоизток.

Служители на Регионална инспекция по околната среда и водите в Монтана се включиха в инициативата „Да изчистим България заедно“. Те почистиха район около язовир „Огоста“. Събрани бяха 10 чувала със смесени битови отпадъци и отпадъци от опаковки. Събраните отпадъци са извозени на Регионално депо за неопасни отпадъци в Монтана.

РИОСВ – Монтана участва в Кампанията „Европейска седмица на мобилността“ (ЕСМ), която се провежда всяка година в периода 16-22 септември. Всяка година ЕСМ е насочена към определена тема, като през 2018г. темата е „Мултимодалност" под мотото „Комбинирай, движи се!".

5. АДМИНИСТРАТИВНО-НАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ И ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ.

През 2018 г. са съставени 22 акта за установени административни нарушения.

Издадени са 19 броя наказателни постановления (НП) на обща стойност 24 000 лв., от които 15 бр. НП са за налагане на глоби на стойност 9600 лв. и с 4 броя НП са наложени имуществени санкции на обща стойност 14 600 лв. Три от имуществените санкции са наложени по реда на Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и една по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

Наложените през 2018 г. глоби са по реда на:

- ✓ Закона за управление на отпадъците (ЗУО) - 2 броя на стойност 3400 лв.;
- ✓ Закон за биологичното разнообразие (ЗБР) - 4 броя на стойност 3200 лв.
- ✓ Закона за лечебните растения (ЗЛР) - 8 броя на стойност 3000 лв.

Събраните през 2018 г. суми от наложени глоби и имуществени санкции са 10 600 лв.

Предадени са за събиране от НАП преписки по 19 броя наказателни постановления, от които:

- ✓ 2 броя по ЗООС на стойност 12 000 лв.;
- ✓ 1 брой по Закона за водите (ЗВ) на стойност 2000 лв.;
- ✓ 7 броя по ЗУО на стойност 16 000 лв.;
- ✓ 3 броя по ЗБР на стойност 2300 лв.;
- ✓ 6 броя по ЗЛР на стойност 2200 лв.

От обжалваните наказателни постановления за налагане на глоби през 2017 г., но приключили през 2018 г., и от обжалваните през 2018 г. са влезли в сила/потвърдени 9 броя на стойност 14 200 лв., отменени са 2 броя на стойност 4400 лв., а в съдебна процедура е 1 брой на стойност 500 лв. По отношение на обжалваните наказателни постановления, с които са наложени имуществени санкции, са влезли в сила 2 броя на стойност 8400 лв. и в съдебна процедура е 1 брой на стойност 2000 лв.

В сравнение със съставените 25 броя акта за установяване на административни нарушения през 2017 г. се намалява броят на установените нарушения и през 2018 г., тъй като са съставени 22 броя акта. Една от административнонаказателните преписки е прекратена с мотивирана Резолюция по реда на чл. 54 от Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН), тъй като е прието, че не е извършено вмененото с акта нарушение. В сравнение с 2017 г. има намаляване на броя на наложените глоби и имуществени санкции – 19 броя през 2018 г. спрямо 23 броя за 2017 г. Общата сума на наложените през 2018 г. с НП глоби и санкции е 24 200 лв., което е намаление спрямо тези наложени през 2017 г. – 30 500 лв. Наблюдава се през 2018 г. намаляване на обжалваните НП за наложени глоби и имуществени санкции спрямо тези през 2017 г., но през 2018 г. са потвърдени общо 11 броя глоби и имуществени санкции и отменени 2 броя.

През 2018 г. са наложени, променени и възобновени санкции за замърсяване на повърхностен воден обект или замърсяване на атмосферния въздух по реда на чл. 69 и сл. от ЗООС.

I. Издадени са 7 броя Наказателни постановления на Директора на РИОСВ – Монтана за налагане на санкции на 4 титуляри на разрешителни за ползване на воден обект за заустване, поради превишаване на ИЕО, както следва:

1. НП № С-6-306-1/10.08.2018 г. за налагане на текуща санкция на „Еко Милк Видин” ЕАД, с. Кошава на стойност 12,26 лв. въз основа на резултати от анализ на проби, набрани от контролен мониторинг;
2. НП №С-6-307-1/03.10.2018 г. за налагане на текуща санкция на „Еко Милк Видин” ЕАД, с. Кошава на стойност 49,63 лв. въз основа на резултати от анализ на проби, набрани за контролен мониторинг;

3. НП №С-6-302-1/12.02.2018 г. за налагане на текуща санкция на „Кнауф България" ЕООД, гр. Видин на стойност 972,39 лв. въз основа на резултати от анализ на проби, набрани от собствен мониторинг;
4. НП №С-6-309-1/05.11.2018 г. за налагане на текуща санкция на „Кнауф България" ЕООД, гр. Видин на стойност 290,25 лв. въз основа на резултати от анализ на проби, набрани от контролен мониторинг;
5. НП №С-6-305-1/06.08.2018 г. за налагане на текуща санкция на „Кнауф България" ЕООД, гр. Видин на стойност 215,49 лв. въз основа на резултати от анализ на проби, набрани от контролен мониторинг;
6. НП №С-6-304-1/17.07.2018 г. за налагане на текуща санкция на „ТБМ 2000" ЕООД, гр. Монтана, на стойност 163,27 лв. въз основа на резултати от анализ на проби, набрани от контролен мониторинг;
7. НП №С-6-308-1/03.10.2018 г. за налагане на текуща санкция на „Ел Би Булгарикум" ЕАД, гр. София на стойност 103,02 лв. въз основа на резултати от анализ на проби, набрани от контролен мониторинг;

Наложените санкции през 2018 г. са 7 броя за 4 обекта, докато през 2017 г. са наложени 7 броя санкции за 7 обекта.

По реда на чл. 69б от ЗООС със Заповеди на директора на РИОСВ – Монтана *са отменени 7 броя санкции***,** от които: 4 бр. са въз основа прекратяване на замърсяването/неспазването на определените индивидуалните емисионните ограничения (ИЕО), определени в разрешителните за заустване на отпадъчни води във воден обект; 3 броя, поради установено увеличено неспазване на ИЕО, с цел налагане на нова текуща санкция.

1. Със Заповед №С-6-306-2/29.08.2018 г. е отменена текущата санкция на „Еко Милк Видин" ЕАД, с. Кошава, поради прекратяване неспазването на ИЕО съгласно резултати от анализ на проба от отпадъчни води, взета за собствен мониторинг.
2. Със Заповед №С-6-307-2/26.11.2018 г. е отменена текущата санкция „Еко Милк Видин" ЕАД, с. Кошава, общ. Видин, поради прекратяване неспазването на ИЕО съгласно резултати от анализ на проба от отпадъчни води, взета за собствен мониторинг.
3. Със Заповед №С-6-297-3/01.02.2018 г. е отменена текущата санкция на „Кнауф България" ЕООД, гр. София, поради увеличаване неспазването на ИЕО, установено при осъществения контролен мониторинг. С НП е наложена нова санкция.
4. Със Заповед №С-6-302-2/24.07.2018 г. е отменена наложената текуща санкция на„Кнауф България" ЕООД, гр. София, поради увеличаване неспазването на ИЕО, установено при осъществения собствен мониторинг. С НП е наложена нова санкция.
5. Със Заповед №С-6-305-2/22.10.2018 г. е отменена наложената текуща санкция на „Кнауф България" ЕООД, гр. София, поради увеличаване неспазването на ИЕО, установено при осъществения контролен мониторинг. С НП е наложена нова санкция.
6. Със Заповед №С-6-304-2/10.09.2018 г. е отменена наложената текуща санкция на „ТБМ 2000" ЕООД, гр. Монтана, поради прекратяване неспазването на ИЕО съгласно резултати от анализ на проба от отпадъчни води, взета за собствен мониторинг.
7. Със Заповед №С-6-308-2/11.12.2018 г. е отменена наложената текуща санкция на „Ел Би Булгарикум" ЕАД, гр. София, поради прекратяване неспазването на ИЕО съгласно резултати от анализ на проба от отпадъчни води, взета за собствен мониторинг.

През 2018 г. са отменени текущите санкции, наложени на *четирима* титуляри на разрешително за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води от 4 обекта, поради прекратяване на замърсяването. През 2017 година обаче са отменени текущите санкции на *седем* титуляра на разрешително, разрешително за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води от 7 обекта, поради прекратяване на замърсяването.

В заключение може да се направи извод, че причина за допуснатите превишения на ИЕО е неефективната работа и/или нередовното почистване на локалните пречиствателни съоръжения на отпадъчни води. Въпреки осъществената реконструкция на ЛПСОВ на Завод за гипсфазерни плоскости в гр. Видин с оператор „Кнауф България" ЕООД все още не може да се постигне оптимален режим за работата ѝ. С цел преустановяване на неспазването на ИЕО операторите на обектите трябва да осигуряват непрекъснато нормалната им експлоатация като прилагат по-ефективни мерки за поддържане на пречиствателните съоръжения в техническа и експлоатационна изправност, като за целта от страна на РИОСВ - Монтана са давани предписания.

Предвид гореизложеното през 2018 г. се наблюдава тенденция за намаляване на броя на обектите, на които са наложени текущи санкции спрямо 2017 г. Общата стойност на наложените санкции през 2018 г. по компонент „Води" е 1 806,31 лв., която е по-малка от общата стойност на наложените санкции през 2017 г., която е 2 708,79 лв.

II. Издадени са две Наказателни постановления на директора на РИОСВ – Монтана за налагане на санкции за превишаване на нормите за допустими емисии, изпускани в атмосферния въздух при работата на два обекта, както следва:

1. С НП № С-6-301-1/16.01.2018 г. е наложена текуща санкция на „БКС Бъдинстрой" АД, гр. Видин в размер на 13,58 лв. за замърсяване на атмосферния въздух с наднормени емисии по показатели „въглероден оксид" и „прах" от работата на асфалтосмесител „Д-508-2А" на асфалтова база „Ктюша" в гр. Видин въз основа на резултати от контролни емисионни измервания.
2. С НП № С-6-303-1/12.07.2018 г. е наложена текуща санкция на „Фаустина груп" ЕООД, гр. София в размер на 42,83 лв. за замърсяване на атмосферния въздух с наднормени емисии по показател „въглероден оксид" от работата на двата броя парни котли в парова централа на маслодобивната фабрика в с. Доктор Йосифово въз основа на резултати от контролни емисионни измервания.

По реда на чл. 69б от ЗООС със Заповед на директора на РИОСВ – Монтана е намалена една текуща санкция във връзка с установено намаляване увреждането/неспазването на определените емисионни норми за изпусканите емисии в атмосферния въздух при работа на един обект.

1. Със Заповед № С-6-260-3/10.01.2018 г. е намалена наложената през 2017 г. текуща санкция на „Випом" АД, гр. Видин поради констатирани по-ниски стойности на замърсяване на атмосферния въздух с наднормени емисии на „прах" от работата на чистачна машина ДК-10 в чистачно отделение след представяне на резултати от собствен мониторинг.

По реда на чл. 69б от ЗООС със Заповед на директора на РИОСВ – Монтана е отменена една текуща санкция във връзка с установено увеличаване увреждането/неспазването на определените емисионни норми за изпусканите емисии в атмосферния въздух при работа на един обект.

1. Със Заповед № С-6-261-10/12.01.2018 г. е отменена наложената през предходни години текуща санкция на „БКС Бъдинстрой" АД, гр. Видин поради констатирани стойности на замърсяване на атмосферния въздух с наднормени емисии на „въглероден оксид" и „прах" от работата на асфалтосмесител „Д-508-2А" на асфалтова база „Ктюша" в гр. Видин въз основа на резултати от контролни емисионни измервания. С НП е наложена нова санкция.

По реда на чл. 69в от ЗООС през със заповеди на директора на РИОСВ – Монтана е спряна и възобновена наложената в началото на 2018 г. текуща санкция на „БКС Бъдинстрой" АД, гр. Видин за замърсяването на атмосферния въздух с наднормени емисии по показатели „въглероден оксид" и „прах" от работата на асфалтосмесител „Д – 508 – 2А" на асфалтова база „Катюша" към „БКС Бъдинстрой" АД, гр. Видин.

Извод от направения анализ на наложените санкции за замърсяване на атмосферния въздух е, че при спазване на оптимален горивен процес и поддържане в техническа изправност на

пречиствателните съоръжения възможността за превишаване на нормите за допустими емисии се намалява спрямо предходните години.

V. ПРОЕКТИ/ОБЕКТИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ.

Справка 12. Информация за изпълнявани проекти с екологично значение

Наименование на проекта	Кратка характеристика	Източници на финансиране	Стойност на проекта	Етап на изпълнение
1	2	3	4	5
Кметство Връв, общ. Брегово	"Зона за отдих и игри в с. Връв"	ПУДООС	9 833,00 лв.	завършен
Кметство Капитановци, общ. Видин	"Зона за спорт и отдих в село Капитановци, община Видин"	ПУДООС	9 999,10 лв.	завършен
Кметство Покрайна, общ. Видин	"Спорт за всички в село Покрайна, община Видин"	ПУДООС	10 000,00 лв.	завършен
Кметство Винарово, общ. Ново село	"Почистване и облагородяване на обществено значим терен в с. Винарово и превръщането му в привлекателна зона за отдих"	ПУДООС	9 996,00 лв.	завършен
Кметство Ясен, общ. Ново село	"Облагородяване и благоустройване на терен, разположен в близост до рибарско селище, в местността "Бащя", по плана на с. Ясен, общ. Ново село"	ПУДООС	9 720,00 лв.	завършен
Кметство Големаново, общ. Кула	"Изграждане на детска площадка в с. Големаново"	ПУДООС	10 000,00 лв.	завършен
Кметство Сумер, общ. Монтана	"Почистване, озеленяване и изграждане на фитнес площадка на открито"	ПУДООС	10 000,00 лв.	завършен
Кметство Благово, общ. Монтана	"Обичам природата и аз участвам"	ПУДООС	10 000,00 лв.	завършен

Кметство Громшин, общ. Бойчиновци	"Почистване, озеленяване, залесяване и създаване на кът за игри и отдих в централния район на с. Громшин"	ПУДООС	9 997,20 лв.	завършен
община Вършец	"Обновяване на междублоковото пространство и изграждане на детска площадка в гр. Вършец"	ПУДООС	9 903,00 лв.	завършен
община Ружинци	"Сцена под открито небе в с. Ружинци"	ПУДООС	9 999,17 лв.	завършен
община Георги Дамяново	"Изграждане на детска площадка в с. Големаново"	ПУДООС	9 994,30 лв.	завършен
община Чипровци	"Любимото място на моето дете, с. Горна Лука, общ. Чипровци"	ПУДООС	9 217,75 лв.	завършен
община Брусарци	"Почистване, зеленяване и изграждане на младежка зона за спорт на открито в парка на гр. Брусарци, обл. Монтана"	ПУДООС	10 000,00 лв.	завършен
Средно училище "Никола Йонков Вапцаров", с. Ружинци, обл. Видин	"Интерактивна Еко класна стая в училищния двор"	ПУДООС	5 000,00 лв.	завършен
Обединено училище "Христо Ботев", с. Долни Цибър, обл. Монтана	"Озеленяване, облагородяване и изграждане на съоръжения Обединено училище "Христо Ботев", с. Долни Цибър	ПУДООС	4 997,50 лв.	завършен

Трето Основно училище "Иван Вазов", гр. Берковица	"Обичам природата и аз участвам "Когато си отворя очите"	ПУДООС	5 000,00 лв.	завършен
Основно училище "Христо Ботев", с. Расово	"Училището - част от моя "Зелен рай"	ПУДООС	4 980,00 лв.	завършен
Детска градина "Академик Стефан Младенов", с. Ново село, обл. Видин	"Еко-екологично, красиво, оптимално"	ПУДООС	4 964,00 лв.	завършен
Детска градина "Звездица", гр. Лом	"Зелена детска градина"	ПУДООС	4 999, 80 лв.	завършен
Детска градина "Слънчице", гр. Вълчедръм	"В моята детска градина обичаме нашата природа"	ПУДООС	4 998,00 лв.	завършен
Детска градина "Русалка", гр. Видин	"Корабче към знанието"	ПУДООС	4 997,20 лв.	завършен
Детска градина "Слънчице", с. Якимово	"Природата моят втори дом"	ПУДООС	4 932,60 лв.	завършен
Детска градина "Арабела", гр. Видин	"Децата играят, спортуват и учат сред природата"	ПУДООС	4 992,00 лв.	завършен
Детска градина "Звънче", гр. Кула	"Изграждане на биоградина и кът за отдих"	ПУДООС	4 991, 20 лв.	завършен
			183 520,82 лв.	

През 2018 г. на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана в област Видин и област Монтана са реализирани 25 броя проекти в кампанията за „Чиста околна среда”, финансирани от ПУДООС на обща стойност – 183 520,82 лв. Двадесет проекта са реализирани от училища и детски градини и 13 проекта от общини и кметства.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Направление „Опазване чистотата на атмосферния въздух и вредни физични фактори”

Утвърденият за 2018 г. годишен график за контролни проверки на обектите, източници на замърсяване на атмосферния въздух и шум в околната среда, е изпълнен почти изцяло (един обект не е осъществявал дейност и не е проверен). Всички планувани за контрол обекти, неподвижни източници на емисии на вредни вещества в атмосферния въздух, включително по изпълнение на условията в издадените комплексни разрешителни, са проверени.

Поради преустановена дейност една инсталация е заличена със заповед на директора на РИОСВ-Монтана от Регистъра по чл. 30л от Закона за чистотата на атмосферния въздух на инсталациите, извършващи дейности по приложение № 1 от Наредба № 7 от 2003 г. за норми за допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в околната среда, главно в атмосферния въздух, в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации, независимо от консумацията на разтворител, с изключение на инсталациите по чл. 117 от Закона за опазване на околната среда. Всички представени планове за управление на разтворителите в инсталациите на задължените по горепосочената наредба оператори са утвърдени без забележки.

Изпълнен е годишния план за проверки на бензиностанциите за наличие на системи за улавяне на бензиновите пари и проверка на ефективността им, съгласно изискванията на Глава пета от Наредба № 16 (ДВ, бр. 75/1999 г.) за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини.

Осъществен е планувания контрол (един обект не е осъществявал дейност и не е проверен) на ползватели на озоноразрушаващи вещества и/или флуорсъдържащи парникови газове и оператори на инсталации и оборудване, съдържащи такива. Проверките са извършени по отношение изпълнение на изискванията и разпоредбите на Наредбата за установяване на мерки по прилагане на Регламент (ЕО) № 1005/2009 относно вещества, които нарушават озоновия слой и на Наредба № 1 от 17.02.2017 г. за реда и начина за обучение и издаване на документи за правоспособност на лица, извършващи дейности с оборудване, съдържащо флуорсъдържащи парникови газове, както и за документирането и отчитането на емисиите на флуорсъдържащи парникови газове, с която се определят мерките по прилагане на Регламент (ЕС) № 517/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година за флуорсъдържащите парникови газове и за отмяна на Регламент (ЕО) №842/2006.

Направление „Опазване на водите”

Упражняване на ефективен системен контрол от страна на РИОСВ – Монтана върху обектите, формиращи отпадъчни води, заустващи в повърхностни водни обекти, поради което броят на обектите, на които са наложени нови текущи имуществени санкции по реда на чл.69, ал. 1 от ЗООС, спрямо тези през 2017 г., е намалял.

Добра съвместна работа с РЛ - Монтана към ИАОС – София по отношение емисионния мониторинг на отпадъчните води, формирани от обекти и заустващи в повърхностни водни обекти, включени в утвърдения със Заповед № РД-840/20.12.2017 г. на МОСВ списък.

Отлична координация на действията между БДДР - Плевен и РЛ - Монтана при съвместни проверки по подадени сигнали и жалби за замърсяване на водни обекти, вкл. и при извършване на пробонабиране от повърхностни и/или отпадъчни води.

Ефективно прилагане на разпоредбите на Закона за водите и подзаконовите му нормативни актове поради липса на ясно правно регламентирани задължения на страните по договорите между АВиК и В и К оператора в област Видин по отношение изпълнение на условията в разрешителните за заустване на отпадъчните води от канализационните системи.

Направление „Управление на отпадъците и опазване на почвите”

През 2018 г. експертите от направление „УООП” са извършвали контрол на кметовете за изпълнение на задълженията им регламентирани в чл. 19 от Закон за управление на отпадъците (ЗУО) – чистота на населени места, реките и принадлежащите им земи и общинските пътища; лицата, от чиято дейност се образуват МРО; търговски обекти в които се предлагат пластмасови торбички за пазаруване; юридически лица, притежаващи документи по чл. 35 от ЗУО за спазване условията заложени в издадените разрешителни и регистрационни документи; лица пускащи на вътрешния пазар опаковани стоки; събрани и дължения отчисления и обезпечения от общините по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО.

община Монтана е изградила площадка по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата.

- общините: Монтана, Лом, Вълчедръм, Якимово, Берковица, Вършец, Чипровци и Георги Дамяново са започнали процедура по изграждане на компостиращи инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци.

На територията на РИОСВ – Монтана се експлоатират само депа, отговарящи на изискванията на Наредба №6/2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

На територията на РДБО – Видин се експлоатират съоръжения за третиране на строителни отпадъци и компостираща инсталация за третиране на биоразградими отпадъци.

На територията на РДБО – Монтана се експлоатира сепариращата инсталация при която се отделят рециклируеми фракции от пластмаса, хартия и стъкло, които се предават за оползотворяване на фирми притежаващи необходимите документи по ЗУО въз основа на сключени писмени договори.

Общините с население по-голямо от 10 000 жители които нямат изградени площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, имат сключени договори с лица, притежаващи необходимото разрешително за дейности с отапдъци, издадено по реда на чл. 67 от ЗУО за площадки ситуирани на територията на съответните населени места.

На интернет страницата на РИОСВ – Монтана своевременно се публикува актуална информация свързана с управление на отпадъците.

Не е извършена техническа и биологична рекултивация по независещи от РИОСВ-Монтана причини, на депа с преустановена експлоатация със Заповеди на директора на РИОСВ - Монтана, които не отговарят на нормативните изисквания.

Поради отказ от страна на ООП все още има общини с население под 5 000 жители в които не е въведено разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Направление „Биологично разнообразие, защитени територии и зони”

Слаби страни: в контролната дейност на направлението през отчетната 2017 г. не са допускани, като съществуват все още неразрешени проблеми, описани в отчета за 2016 г., а именно :

затруднения при прилагане на санкции за нарушения, констатирани в границите на защитените зони по Натура 2000, предложени по Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна. Същите са породени от липсата на заповеди за обявяване, в които ясно да са разписани забранителните режими във всяка зона, поради което при жалби и сигнали трудно се доказват нарушенията в тях;

затруднения при транспортиране на ранени екземпляри от защитени животински видове до Спасителния център за диви животни – гр. Стара Загора. Транспортирането на диви животни с автобусните превози, отделяне на средства за храна и лечение им не е законоворегламентирано;

Затруднения по прилагане на контрол в защитените територии и защитените зони, където собствеността е преобладаващо частна.

Професионален опит и много добро познаване на екологичното законодателството: Закона за опазване на околната среда, Закона за биологичното разнообразие, Закона за лечебните растения, Закона за защитените територии, Закона за генномодифицираните организми, Закона за защита на животните, Закона за горите и подзаконовите нормативни разпоредби към тях;

Стриктно осъществяване на експертната дейност и компетентност по прилагане на превантивен, текущ и последващ контрол при изпълнение на задълженията, произтичащи от природозащитното законодателство – работи се на принципа на взаимозаменяемост при недопускане на пропуски в работата;

Ефективна работа в екип – всички преписки се обработват в срок, благодарение на ефективна работа в екип и добра координация между експертите в направление „БРЗТЗ”. Дават се консултации на физически и юридически лица, като заявители по провежданите процедури на екологичното законодателство;

Добра комуникация с останалите направления в РИОСВ, както и с дирекции “НСЗП”, „ОПОС“ и ИАОС към МОСВ.

Направление „ОВОС и екологична оценка”

Ефективност, в резултат от по-доброто планиране и подобрена предварителна подготовка на експертите. Добра координация в работата на експертите в направлението при извършването на планираните проверки.

Извършване на документални проверки, касаещи правно действие на издадени решения за преценяване на необходимостта от ОВОС (чл. 93, ал. 8 от ЗООС) чрез изготвяне на писма до възложителите, което спестява времеви, кадрови и финансов ресурс.

Изпълнението на част от проверките е затруднено тъй като постъпват голям брой преписки, които следва да бъдат обработени в нормативно определените срокове.

При проверките за правно действие, трудно се откриват възложителите след 5 години. Често се среща промяна на адреса на възложителите, без да се уведоми за това компетентния орган.

Голяма част от извънплановата контролна дейност не е свързана с провеждане на процедурите по реда на глава шеста от ЗООС. Актуализирането на данните в Публичния регистър на процедурите по ОВОС и ЕО за текущите процедури в регламентираните срокове допълнително затруднява процеса на планиране и изпълнение на контролната дейност.

„Химикали”

Подобрена е значително и работата в екип на комисиите работещи по чл. 157 от ЗООС сформирани от различни институции на територията на 2 области. Това доведе до намаляване на времето, необходимо за извършване на проверките на предприятията с висок и нисък рисков потенциал.

През 2018 г. не са установени производители, вносители, износители и фирми употребяващи вещества от Приложения XIV и XVII на Регламент REACH, както и устойчиви органични замърсители по реда на Регламент (ЕО) 850/2004- POPs.

През 2017 г. не са констатирани аварии, водещи до замърсяване на компоненти на околната среда с опасни химични вещества

Всички планирани показатели и приоритети за 2018 г. са постигнати